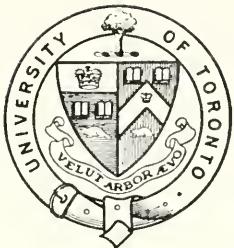

31761 04369 3225

BM
755
L44G8
1909

PURCHASED FOR THE
University of Toronto Library
FROM THE
Joseph and Gertie Schwartz
Memorial Library Fund
FOR THE SUPPORT OF
Jewish Studies

BIOGRAPHIE

DES

Gs. berühmten Heiligen Grosrabiner

LEWI JIZCHAC

Oberrabbiner zu Berditschew (Russland)

HERAUSGEGEBEN

von

OBERRABINER S. GUTTMAN

— JASSY (Rumänien) —

STRADA POMIR 9.

Nachdruck strengs verboten.

JASSY

Buchdruckerei „PROGRESUL“ A. Grünberg str. Stefal cel Mare 9

1909

ועוד נלע"ד לבאר פנק זה, וליחס נב מה שיש להקשות לבוארה במאי דברי יודעי תרואה, הוי מצי למיר אשורי העם המרויעין, ונקדמים מה דאי' במס' אבות (פ" ג') היבין ישראל שנקרווא בנים למקום היבח יתרה נודעת להם וכי, והקשו המפורשים דמה החדשות דכיוון התנא אלא מקרה מפורש הוא בנים אתם לה' א', ותירצ'ו דעתך החביבות דכיוון התנא הוא כמה שנודע גם להם שם היבין, וה' פ' דהאי מתניתא, היבין ישראל שנקרווא בנים למקום, וקשה הרי הוא מקרה מפורש, אך מפרש הרישא ואמר חיבח יתרה, ר' ל' כל החיבח הוא בטה, שנודעת' להם, ועפ' יפרש אשורי העם יודע', שהם יודעים מן תרואה, שהם מוחכמים וחביבן למקום, ובג'ל שתרואה הוא לשון אהבה והיבח.

ובאפן שליש' נלע'ד לפרש בעוזיה', בהקדמוני משיב איז' הרה'יק המפורנס טויה משה חיים אפרים מסיד'קוב ז"ע בספרו דגל מה'א, בחפתורה תבואה, משל מאיז' הצעישט הקדוש ז"ע ועכ' א' למלך שעשה מהוצאות רבות באחוות עיניהם וסיבב אלה בכותלות ונחרות וחילות מבהלות וחיות רעות, הכל באחוות עיניהם, בכדי שראו מונשת אילו, ואור פני המלך מאיר בכל העולמות, ורק שהוא מוסתר ומוכסה ע"י המסתובבים בגוף וכרויזים יוצאים כל מי שיבוא לפני המלך יתן לו המלך עושר וכבוד, וכל איש נשא כה' לגשת אל המלך, אבל בראותם, את העומדים לפני המלך נפל פחדו עליה' ולא הוהיבו עז' בנפשם לנשחת הלהאה אבל בן המלך אשר נבס' ונשתקן מעד לדאות פני אביו אהובה כשבא לפני ביתו המסתובב בגז'ל צעק מה זה אבי המלך הרחמן תסתיר עצמך כ'ב' והתחל ללבות ולצעק אבי אבי למה עובתני ובכח לבבו הבוער לבוא אל אביו מוסר עצמו ודוחק עצמו לפניהם, ובראות אביו גנעווין ומסירת נפשו חסיד האחים העינים, יירא הבן והנה אין שם פסק מבידיל, רק המלך יושב על כסא מלכותו והארין האירח מבודו, ווישיט לו המלך שרביט החובב ויאמר לו כי לען נסוטך ולדעת את אשר בלבבך עשית כי', ועתה הנהנו נתן מהודי עלייך וכו' כמו כן הנ בשל, שהקב'ה הנהו מוסתה, ואצרכין אנו לשבר כל המהיצות המבדילות ביןינו להביות'ש, בעית תקיעת שופר, כדי שנוכל לראות אור פני מל' חיים, ז'יפ' אשורי העם יודע', יודע פירושו שכירה כמו יודע גם אנשי סוכות ר' ל' שהם פשברין כל המהיצות המפסיקות ע"י תרואה, וע'יל', יודע כבשיטו לשון ידיעה, ותרואה פירושו שכירה כמו תרועם בשפט ברזל, ע'י מה' שמשברין ומסירין כל המהיצות המבדילות ביןינו לאבינו שכשימים, באור פניך יהלובן, זוכין לאות אור פניו הקדושים.

יעפ' אמותי בסיד רוזו עניין תקיעת שופר ואמורת למנזה ז'פ', כמו שמצוינו בוריחו שע'י תק'ש וסבבית החומה ז'פ' נפל החומה, בן נופלים ומשתברים כל החומות ומהיצות המבדילות בין הבויות'ש לבונינה על ידי הנ'ל. ובזה ייל בעוזיה' מה דאי' בטס' ר'ה (דף כ"ח) ג' ספרים נפתחים בריה' א' שצ'ג' נכתבים ונחתמים לאalter להיים, כי ר'ה הוא בה' בכפה ליום הגיגני, בכפה הוא לשון כיוסי וחותרת, ובשוראים ההסתורת משורדים בכל עז'ו ותעצומות לבטל החתרקות והסתורת ולהתקרב להביות'ש. וע'י השתדלותם וזה נעשו אהובים וחוובים מאד בעני היבות'ש, כמשל חנ'ל, ונכתבם ונחתמים לאalter להיות ולשלום.

א"ר יאש" כתיב אשרי העם יודעי תרואה וכי אין אומות העולם יודיען להריע כמה קדנות יש להם וכי ואמרת אשרי העם יודעי תרואה אלא שהן מכירין לסתות את ברואן בתרואה והוא עמד מכסא הדין לכasa והחמים, ומתמלא עליהם רחמים, וזהפק להם מדת הדין למחרת הרחמים, (ויק"ר פ"ט).

שלש אלה הדברים הכפולים במדרשו הזה, עמדו מכסא הדין לכיד ומתחמל ואבו וחוּק וכוי נפלאו בעיני מאוה, כי לא כauraה לפני הנראאה כי די גם בהדא, ואחשוב לישיב ואטה, ולתראין ד' המדרש, דנהה ידוע דיש נ' מדרגות בעושי תשובה, ונבראים אתה לאחת, ונמצא השיכון, כי שלש אלה מדות הcpfולות בהאי מדרשא דאיירין כי מוכונים ממש כנדם :

(א) יש אדם אשר רעהו תיסrhoה, ובאו עליו יסורים ועונשים . וככלבנו יבין כי על כן אין אלקים בקרבו, שאין פחד אלקים לננד עיניה, ואני מאמין בו ובתורתו, ע"כ מצאוחו הרעות האלה, ושב אל ח' לעבדו בכל לבבו וככל נשפי, זה הוא הפחות והנרווע שבשבים, ואעפ"כ הקב"ה ברוב טובו מקבלת, גנודע, ועל מי שעושה תשובה זו,بعث יתקע בשופר, א"ר יאשיה, שהקב"ה עומד מכסא דין, משמעו מהו שכבר ישב, והיוינו. שיב עד הנה על כסא דין והי' פיסרו ומענשו, ועתה בשאדים עושה תשובה ע"ז הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים.

(ב) יש מי שנפשו הבהמתו אותה רעה, והי' עצל מלעסוק בתורה ומיצות, ועתה הנהו עושה תשובה, מהמת כי עליה מורה על רשו פן ייעלו עונשין ויסורין, וככדי' בזה"ק אית מאן דدخل לאל ימותין בנוהי, והוא ממלא כל איבריו וגידייו ביראה זו, עד שם נמנעים מהמת המורה מלעשות הרע בעניין ח' אם אמן כי תשובה זו אינה על צד החשיבות והטעלה, בכפי' הקב"ה ברוב רחמיו מקבל תשובה זו, ומתחמל עליו רחמים", שלא לענשו עוד, ומתרנגן גם אותו במדת החסד והרחמים.

(ג) יש אדם שהלכו השכלי התגבר על החלק הבהמי, זכה למאום ברע ולבחור בטוב, והוא אהוב את ח' בכל לבבו וככל נפשו, וע"כ הנהו מותנים ומתחזב על כל אשר עשה עד תהנה הרע בעניין ח', והכעימים את בוראו האחוב והחביב אליו תשובה זו היא חשובה ונדולה מאד, עד שעיל ידה זונות נעשו לו כוביות (יוטא דף פ"א). ועל עניין ההפייכה הזאת מוזננות לזכויות, רמו זול במתוך לשונות, וזהפק להם מדת הדין לפדת הרחמים, כי אzo ע"י החטאיהם גורם התגבורות לפdetה הדין, ועתה באשר נעשים זכויות, נעשה גם מדת' מדת הרחמים.

ועל שלשה מיני מדנות שבתשובה אל, רומיום לדעתו שלשה מיני קולות שבשפורה, שהם: תקיעה, שברים ותרועה.—תקיעה רומו על בה"י תשובה מיראה, כדכתיב היתקע שופר בעיר והעם לא יהודו פ"י שהדרו והתייראו כי שמעו התקוע תשובה של חזונאות, לאות כי כבר קרבו אל מהן— שברים, מורה על עושה תשובה מהמת לחדו שלא האונה אליו רעה, והוא שברים הדגנוהי גנה, מהמת יראה ופחד נזול, וע"ז נאמר אויל מיזורי ואוי לי מיזרי, ואין לו מנוחה רק גנווה גנה, ותרועה, רומות על תשובה מהאהבת, כי כן מלת תרואה הוא לשון אהבה וריוועת.

וthon שאמור דוד המעה אשרי העם יודעי תרואה שיודיעין לרצות את ברואן בתרואה, ריל ע"י תשובה מהאהבה.

לא עשה לרעהו רעה, כי מורגנַל בפי אנשיות קמצנים לומר תמיד אני יודע מה רוצחים ממנו ומה יש לבני אדם לדבר סורה על הלא לא עשי רעה לשום אדם אבל באמת לא יספיק זה שלא עשה רעה לאדם, כי האדם צריך לעשות טובות לרעהו וזהו לא רגיל על לשונו שלא היה, מורגנַל לטען כי לא עשה לרעהו רעה, בדרך הקמצנים הניל, כי באמת עשה נס טוב הרבה ודפחה ש".

פי והערה על המאמר בתורת ישראל פ' תולדות מאת דורי אהובי וחביבי הרה"ג מוכתר בכתר תורה ויש הרף עצום, ובקי בה". איש המורות מושלך במעלות ומרות כ"שית מוה יעקב דעדכארטדיינער הייז חובק פאקסזון.

ע' בכי כתובות דניינו נתניין לבתולה יב"ח וכ"ר וכני מנהמ' אר"ה דא"ק השב הנערה וכוי אריה בנהר יוס א' ונתקדשה נתניין לה רוק ל' יוס. והק' התוס' דאייך איך קתני במתני דנותני לה יב"ח ע"ש והק' המהרש"א ז"ל עתחותס דאייך מוכה מאין פוסקין על הקטנה וכוי ע"ש, וכן דמהה כדי אסור לקידש בתו קטנה לא היו יכולין החותם להק' מיד', דילמא הא דתני במתני' מישבחה הבעל אידי משעת פסקיתה. שלא קידושן, וכשהוא קטנה, ולכך נקטו החותם, ואין פוסקין לקטנה, ע"ז אידי מתני' להשיאה כשהוא נדולה, וא"כ ק' מיי קמ"ל ר' אבא ב"ל דאקמר אין פוסקין אי לאשמעין אסור להשיאה כשהוא קטנה לא צריכא דוחה ידווע דאסור, ולאשמעין פוסקין להשיאה כשהוא נדולה נמי לא צריכין דוחה מוכחה טמונין לש"י ר'ה דלא מירוי מתני' רוק משעת פסיקתה כשהוא קטנה. והוא התוס' בק' על ר'ה מדון דר' אבא ומתני' ולכן הביאו כי מאמרים דאסור לקידש וא"ש, והמשך דבריהם בין דין אסור לקידש קטנה וא"כ ר' דא' אמר אין פוסקין בונתו לאשמעין ובותא דפסקין להשיאה כשהוא נדולה, ולד' ר'ה נס זה לא צריכא. דMOVACH בון מתני' דדבריו ע"כ מירוי מתני' בקטנה וע"כ מתרצין ורומה ר'ה בנטקדשה קודם שבנה ר' וא"כ ייל' דמתני' לא מירוי בקטנה רוק בנערה, ומישבחה היינו קידושין ממש ע"כ אשמעין ר' אבא דנס בקטנה פוסקין להשיאה כשהוא נדולה (ודע כי זקני הנה' קחו ש' את ר' אבא לתנא והוא דין המשך הכריתא שאמר ר' זונא, וזה שיטיס ומבריתא נמי מוכחה בונתו על ר' אבא הגא דבריתא דמתני' לא מוכחה דינו והוא משמע�ו וע"כ מקשה מתנא על ר'ה שהוא אמורא ודוק').

ובזה מתרין המדרש או עשור אלו יב"ח, דאי' דרבeka היהת בת נ' שנים, וצרכא להמתין עוד ט' שנים שתהי' נדולה אסור לקידש קטנה, ולכך אמר תשב הנערה ימים שנה א' או עשר שנים דאו תה' לה דעתו לומר בפלוני איני רוצה או מותרין לקידש, השב רק שנה א' יב"ח לבתולה ואם אין לה דעתו כמו סתם קטנות השב השעה שנים עד שתתנדל ואחיב עוד שנה א' ליב'ח וא"כ מתינה עשירו נ'ב' מוכחה דנותניין לבתולה יב"ח.

וטה שיטיס ולה קאמר ר'ה לדידי בניתן עידי מבני געלמה בונתו ונ'ל דנהנה מרנלי בפומא דייןשי' התנים הבנות לוקהן בחfine' לבם ובוחרין באשר ידזו אכל בנים אין בחירה בם, וכן אמול' אסור לקידש בתו עד שתתנדל ותאמור בפלוני אני רצאה, ולפ"ז יש לחוש שיבוא לדידי קלקללה כי נשם דעתן קלות עלידן ואיל' לא תרצה באיש ישר שבחר אבוי, אולם רב החסד לא ס'ל אסור לקידש את בתו כשהיא קתנה בראוי, (קידושין פ א ע"ב) דרייח קידש בתו בקטנותה, וע' בהנחות אשראי' (כתובות פ"ה סי' יוד') ובכ"ש (פי' לוי סק"א), ולכך אמר דלשי' בניתן עידיוט' דיכיל' לבחור להם כרצונו בקטנותה, ולא כיון רק ע"ע באמת בניו הוא נדולים בתורה אבל לש"י עדיפה כן לכ"ע נ'ל דעתו הקדישה עכ"ל ודפחה ש".

לוּהַ, כִּן אַתֶּם לִי סְנוּלָה, שָׁאַתֶּם כּוֹבְשִׁים הָאָרִין בְּדָרְךָ פְּלָא, לֹא בְּחִנִּית וּקְשָׁת, כִּי אֲסִ בְּדָרְכֵר הַ, כִּי לִי כָּל הָאָרָק, וְלֹכְן בְּדִי לִתְחַן הָאָרִין לְשֻׁמְרוֹת, מִצּוֹתִי אֲשֶׁר דִּיעַתִּים וְאֲהַבָּתִים, אָבֵל לֹא בְּכָה גִּבְעָר אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּכָסֵף לְכָרְבָּר יִקְנוּ אָרִין, כִּי אֲסִ בְּעֹורַת הַשְׁיָתִה, וּבְמוֹ שָׁאַנְנוּ רֹאִין. שְׁבַעַת הָנוּ המְעֻפִּילִים כְּלַיְזִינִים וְחוּנוּ לְעֹלוֹת הַהְרָה, נְשָׁלָוּ וְנְפָלוּ, כִּי לֹא רְדוּ הַ בְּקָרְבָּה, אָבֵל כִּאֲשֶׁר רְצָחָה אָתָּה מְעַשְּׂהֶם וְהָוָא צֹהָה שִׁיכְנָטוּ לְאָרִין, אָוּ עַלְוָה נֶם עַלְהָ, וְשָׁבוּ בְּנֵים לְגָבוֹלִים.

וְעַתָּה שֶׁם הַ בְּפִיו הַדְּבָרִים אִישֶׁר יָעַנְהָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתֶּם תָּהִיו לִי מִמְּלָכָת לְהַתִּיחָה וְהַנְּדָולִים יֹאמֶר שִׁיחַתְדָּלוּ בְּתוֹרַה וּמִצּוֹת וַיְעִינוּ לְמִדְרָנָה גְּדוֹלָה לְהִזְהִיר לִי מַלְכָה שִׁימְלָכוּ בְּכִינּוֹל עַל הַכּוֹיַת לְחַטֹּות לְבָבוֹ לְטוֹב לִישְׂרָאֵל, וְזהוּ כְּהָנִים שְׁבָחִינִתָּם בְּחַי חֶדֶד, כִּידּוּעַ, וְגַוי קְדוּשָׁ, וְכֹזְהַיִת כְּשָׁהָנוּ כְּלֹו קְרוּשָׁ, כִּי בְּלָתִי וְהַלְּפָעִים יוֹמָנוּ הַצִּדְיק מְהֻנֵּעַ לִידֵי מְרוֹנָתָה, וְכָדְמָעִינוּ בְּנֵי (בְּבֵב דָּף קָלָד) שָׁאָמְרוּ רְאוּ וְהַשְּׁהָרָה עַלְוָה שְׁכָנָה אֶלָּא שָׁאַין דָּרוֹעַ—רְאוּ לְךָ, וְעוֹיֵל וְגַוי קְרוּשָׁ שָׁאַם שְׁבִיכְלָתָם לְפָעֹל בְּתַחְלָתָם אֶצְלֵי הַשִּׁיסְלָה הַתְּאַתִּיחָם וְיִשְׁפְּעַ לְהַסְּטוּב, כֹּזְיַי וְגַוי קְדוּשָׁ, צִרְיכִין הָם לְרֹאֹת לְקַרְשָׁ אֶת הָעַם וְלַטְהָרָה, אֶלָּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַכֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי אָמַר הַ לְמַשְׁה נָמֵן בְּנֵיהֶם, וְצָוָה יִשְׂרָאֵל יִקְום נֶאֱמָן בְּעֹורַת יִשְׂרָאֵל וַיְפַרֵּחַ בְּנָאוּמָו יִהְוָה וַיִּשְׂרָאֵל בְּבֵב אָמַן וְאָמַן.

הַוָּסְפָּה וְמַלְוָא יִם

כִּי יָדַיָּנַי הָרֵב הַגָּאָן רִ' חִיָּס הַדָּבָר נְרָאָם הַאָבָדָק פַּעֲטְרוּוֹא נִי', מַהְנָהָקַ הקְדוּשָׁת לְויִ מְבוֹאַה הַרְאָה בְּשִׁוִּית שֶׁ אָרִי בְּהַשְׁמָטוֹת סִי' יִבְשָׁהָכְשִׁיר בְּלָא נִמְצָא מָרָה בְּעֻפָּה וְנִאַבְדוּ הַכְּבָמַת דִּישׁ לְתַלּוֹת שְׁהַמְּרָה הִתְהַחֵת עַם הַכְּבָמַת, וְהַמְּחַבֵּר הַתְּאַמִּין לְאָסּוֹר דָּאַנְן לְסִמּוֹךְ עַל הַשְׁמָעוֹתָה כְּוֹאַת שְׁמָאַל לֹא כְּיֻונָנוּ יְפָה וּכְיַעַשׂ וְהַדְּבָר בְּכֹואַר בְּפֶרֶח סִי' מַד סִקְדָּר וְהַוָּא גַּכְבָּר אַפְּרִים שָׁמַם לְהַכְשִׁיר בָּזָה וּקְדוּמוּ לְהַשְׁבִּיבֵי בָּזָה וְאַבְמָלְלָה, וְעַל בְּשִׁוּת הַגְּנִיר עַגְוָלִי סִי' נִיד בְּעַנְעַן שְׁבָרְדִּיטְשָׁובַּמְקִילִין בְּאַוְהָ דְבָרִים נְגַד הַשְׁמָמָח עַפְּרָכְבָּנִים הַקּוֹדְמִים שְׁמָהָם הַיִּהְיָה הַקְּדוּשָׁת לְויִ עַשׂ. וּבְשִׁוּת הַתְּנִינָה סִי' כִּיה שְׁקוּט עַמּוּ בְּנְדוּן עֲגֹונָה.

וַיָּדַיָּנַי הָרֵב הַגָּאָן רִ' יִצְחָק קָלִיּוֹן רַאֲבָדִיק סָאַטְמָאָר נִי' כִּי לִי,—שְׁמַעַתִּי בְּשָׁמַעַתִּיק מַיִם מַאֲיד אַבְדָּק חַוְסְקָאָבָב, שְׁדָרְשׁ קָודָם תְּקַשׁ עַל מִקְרָא קְוֹדָשָׁ, קָרָא בְּגָרוֹן אֶל תְּחַשּׁק כְּשׁוֹפֵר הָרָם קוֹלָק, הַכּוֹנָה שָׁאַל הַחִשּׁוּק מְלוֹחָבִיה פָּנִים יִשְׁנָאָו אָוֹתָה וְיִהְדָּלוּ מְלָתָה לוּ מְנָהָה כִּי אָוּ נִיכְרָה שָׁהָוָה רַק דּוֹרְשָׁ דְמִיִּים וְאַיִן כּוֹנָהוּ לְשָׁמִים, וּוְשָׁהָבָכְרָ קָרָא בְּגָרוֹן אֶל תְּחַשּׁק, מְלוֹחָבִיה הָנָם כִּי הָנָם שָׁאָפְשָׁר שִׁיהְיָה לְךָ עַיְזָז הַפְּסָד מְפָנוֹן, כְּשׁוֹפֵר הָרָם קוֹלָק, כִּי בְּשׁוֹפֵר קוֹיָל, צִיפָּה וְהַב בְּמִקְרָם הַנְּחָתָה פָּה פְּסָול, וְכֵן נֶם אַתָּה לֹא תְּצַפֵּה אֶת פִּיךְ בְּזָהָב בְּעַטְדָּךְ לְהַדְּרָשָׁה וְדָפְחָה שְׁיָיָן.

בְּתַחְלִילִים, וּמְלָא כְּבָדוֹד אֶת כָּל הָאָרִין אָמַן וְאָמַן כְּלֹו תְּפָלוֹת דָּוד בְּנֵי יִשְׁיָה שְׁמַעַתִּי בְּשָׁמַעַתִּיק בְּעַל קְדוּשָׁת לְויִ, דָּכְלַת הַפְּלוֹתִין וּמוֹרְתִּוּתִין שְׁלַדְדָּוד הַטְּעָה הַיִּי שִׁיְתְּגַלָּה בְּכָבְדָ שְׁמִים בְּעוֹלָם וְהַיִּי לְמִלְּקָעָל בְּלָאָרִין וְיִמְלָא כְּבָדוֹד אֶת כָּל הָאָרִין, וַיְבָרֶךְ כָּל בְּשָׁר שְׁמִם קְדוּשָׁ, וְאַיִהְיָה כְּלֹו תְּפָלוֹת דָּוד בְּנֵי יִשְׁיָה, כִּי לֹא יִהְיָה לוּ עוֹד עַל מָה לְהַתְּפָלֵל.

כִּפְרָ, וְאַתָּה נָעִשָּׂת לְכָמָם פְּסָל תְּמוֹנָת כָּל, דָּבָר בְּקָרְבָּוֹן, שְׁהָוָא רָמוֹ עַל אַתָּם הָאָנָשִׁים הַצְּבוּעִים, שָׁהָם הַכְּלָל, אֲסִ בְּאִים בֵּין חֲסִידִים הַמְּרָאוֹן עַצְמָם בְּחֲסִידִים, וְאַם בְּתוֹךְ פְּשָׁעִים מְתָדְמִים נֶם לְהָמָם, וּוֹעֲשִׂים לְעַצְמָם כָּל מִינִי תְּמוֹנוֹת. שְׁמַעַתִּי בְּשָׁמַעַתִּיק רִ' יִשְׂרָאֵל מְפִיקָוּב, הַלְּצָה נָאָה פִּי לֹא רָגֵל עַל לְשׁוֹנוֹ

לעבדו בו כלבב שלם מהונך הרחבה, והנה איתא בגין (הענין דף ה') אמר הקב"ה לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאכוא בירושלים של מטה, ונראה כי נק' דירושלים של מעלה היינו ירושלים דרבבה, העיר הנдол, ופה נוף, וירושלים של מטה, היינו המקדש עצמו, בת' כניסה ובCMD "שבחו" ל', שגמ' הם כירושלים נחשבו, וכמדצינו בגין (ברכות דף ח') ר' יוחנן תהמה איכא סנה בבל ובהטיב למען ירבו ימיכם וימי הבניים על הארץ וכו', משמע באדרין ישראל דוקא, וכן דאמרו לו שמשכימים ומעריכין לבני כניסה, אמר היינו דאהני להו הרי שביה"כ וביחמ"ר נחשב כמו אי' וזהו שאמר הקב"ה לא אבוא בירושלים של מעלה, היינו לבנות את ירושלים הנдол, עד שאבוא בירושלים של מטה, עד שכוא מקודם בבתי כניסה שבחו"ל, אשר יבנו בני ישראל לכוא שם להשתחוות לפני ח', והוא כמו שארו"ל (ר' ד"ל) ציון דורש אין לה מכלל דבעיא דרישא, שהקב"ה רוצה שתעתור מוקדם מעצמנו לרודף אחר הדעות הרוחניות והאלקויות, ואוי יה' בונה ירושלים ח' שם נמצאו השלמות הרוחנית באופן נעללה והיינו דאמר להו נביא (ישע"י נ"ז) לישראל, בישם ח', נאום ח' א' מקבין נධוי ישאל עוד אקבין עלייו לנקבצו, לנקבצו דוקא, כאשר הם תקbezו ונתקבזו מוקדם לעברו אותו שם אח' או אקבצם כלם מנופות איין ואבאים לציון ברנה, וכן אצוק רוח ברכתי עליהם, על אשר נתעוררתם לדבר הטוב הזה, תוכנו לראות בבן ירושלים עיר הקודש כ"ב.

שמעו הנעים! חפצתי לורות אתכם עוד בדשון דת', אבל רואה אני כי עוד מעת ומפנה יוס וanoia צריכין להחפלל מנהה ולקיים סעודתא דיעקב שלימתא, ולבן לקזר אני צרי, ע"כ אתחיל לפреш מקראי קודש מפרשת היום, אישר בהם פתחות נואמי,

ומשה עלה אל האלקות, משה נתעלה ועלה בהר ח' וקס במקומות קדשו, התדבק בו ית', והתענג מנוועס זו' שכנתה ויקרא אללו ח' מן ההר לאמר, וקראו ח', מן ההר הנחמד להולה לאמר לה, כה שייעשו כה כמו שאתת עוישה שאתה דבר באלקום חיים, התאמיר לבית יעקב, להבלתי לומדי תורה בלשון רב' שתחביבם היטב בטעם וסבירא עד שיריך לבם הקשה ויהוו נוכנис לה', ותגיד לבני ישראל להנודלים והטובים תניד דברrios קשים נידון' כל' שום טעם וסבירא (דרקי'ל אין בנידון' בנותן טעם), ועהה סייר לו הדרבים שיאמר לבית יעקב אתם ראים אשר עשיתו למגנדים אשר עשיתו דוקא אני בעצמי ירדתי למצויר ועשתיו בהם שפטים וכדאיתא במדרש (פ' בא) גודלה חיכון של ישראאל שנוללה הקב"ה בפקודים ע"ז ובמקום טומאה כרי נאלן, مثل לכהן שנפללה תרומתו לבית הקברות אמר מה עשה לטמא ע"ע א"א להניח תרומתי א"א מوطב לי לטמא ע"ע פ"א והוור ומיתגר ולא לאבד תרומתי, כך אמר הקב"ה מوطב לי ליריד ולהציג ע"ש, והוא שאמר ואsha אתכם על בני נשות, כפידשי' כנשר הנושא נוליו על בנפיו שמתיירא מן האדם שהוא יזרוק בהם חין ולכך נהנים על בנפיו אומר מوطב ויכנס החוץ בו ולא בבניו וממש בבחינה זו התייחס או הקב"ה לישראל, שאמר מوطב ארד למקומות טומאה ולא יאבדו בני ישראל, ואבאיו אהבכם הבאתני אהבכם לפעלה ומדרנה נבזה אליו שהזיו שיעיכים אליו ולא תחו תחת יד האומות, ואנן לכם מנוחה שלמה השקט ובטה עלי ארץ הקדושה ואמנס כי' עשית באופן כי ועהה אם שמווע השמעו בקהל ושמורתם את בריתנו שתשמרו מצותי וחקורי, ותחו דבקים בה' אלקינס, או דוקא אתן לך מושטה, ארין שובה וקדושה, ואל תחמה ע"ז באמרכם מה יועילו תורה ומצות לכתיבת הארץ, ואל תדמו בנפשותיכם ובshallכם כי הוכלו להגיע לה עיי התגברות במלחמה אנושית, או בקניה בסוף, כי "והיית ל' סגוללה" כי תורה ומצות דוקא יועלו לך, כמו סגוללה שמעלת א'ך שאין השכל האנושי מסכים

לכל תרי"ג חלקו העולמות הרוחניות שבהם נס מלאכי ה' משלתו עשי' רצונה ובו בשליל זה יהיה לאל ים להתרועע אתם. שיוכלו לפקו על צבא מרום שישפיעו להם הבל נצץ להם לטובתם, ע"כ נמננו ונמנז לבגר קבלה החלק המעשיה על פני החלק השבלי, ולסיבכה וזה הקירמו לומר נ"פ קבלה "נעשה" טרם קבלו עליהם החלק השם ע"ב אמרו בזוהר (פ' פנהם) ווללה"ק כיוון דאקודמי ישראל עשה לנישמע קרא קובי"ה לפטלא דלי" ואמר לו עד כען הויתון היהודי קדמא מכאן ולהלאה הא בני הארץ הבירן בהריבין;

ובזה אורו עניין, לדאות האור הננו בדוחול (שבת דף פ"ח) א"ר אלעדר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לשמע יצאה ב"ק ואמרה מי נילה זו וה לבני שמלאכי הרשות מישתמשין בו דכתיב ברכו ה' מלאכי נבורי כה עושי דברו לשמעו בקול דברו ברישא עושי והדר לשמעו, ונקרים עוד מה דאי בקידושין (דף מ) נבורי כה עושי דברו לשמעו בקול דבריו כנונ ר' צדוק וחבריה וככש יצרם ואו השיט' כתוב שהצדיקים הם עושי דברו של הקב"ה ע"י בחם וככש יצרם ואו השיט' נזוז על המלאכים לשמעו לו בקול דבריו כנונ ר' על הצדיק והינן לשמעו הפלתו ולעשות לו נס להצלתו מהמויקים, עכ"ל, וזה שאמרת הב"ק מי נילה זו וה לבני שמלאכי הרשות מישתמשין בו קאי על מה שהקדימו נעשה עין שידעו כי בחלק זה יש שירות ותועלת נס למלאכי הרשות עד שע"כ יוכלו להתברר להם, ולגבור עליהם, והביא ראי' דכתיב ברכו ובו' דמשמע מה מעירא עושי והדר לשמעו פ' כד' מהדעת'א הג"ל שכאיש הצדיקים עושים בהחה' רצון הבויה' או חמלאים שומעים לקול דבריהם וuousים כל רצונות וחפצם, והבן.

הרabb מהדרי ערמאות זל' כ' בעק"ץ (שער פ"ו) כי שרש "שמע" בלהש"ק יש לו נ' הוראות, השמיהה הנובנית (הארען), התבנה (פערשטעהן), והאונה וקובלה (עהארבען). ע"ש, והנה עד בה הוא וברינו לבאר מלת ונשמע משודש הבנה' ועהה נבאר שורש נשמע, על השמיהה הנובנית והאונה וקובלה, ונאמר בהקדים מה דאיתא במדרש רבה (פ' נצבים) ואם אמרו ישמא לרעתכם נתני לכם את התורה ולכדרה קשה דמי פתי יסור לטעות בה דה תורה ניתנה לך רעלת האדם, ואמרותי דברונית המדרש, הוא גנד הביבים בעיניהם ישאזרים כי התורה ניתנה לך לאדם איש הרע מעשי' ומתקע בעסקים נפניהם, ואני נפנה להתקע במושכלות, משא"כ מי שהוא מתעתק במושכלות אין צרך לה, זה אמרו זל' אל תאמרו לרעתכם, ר' ל' רק בעת שאתה רעם וצפאים, לא נחתי לכם אלא לתוככם, כי באמת הי' רצון הקב"ה בעה נתן לעמו תורה שיזהו צדיקים וישראלים, ובכ"ז ישמרו התורה, ובמקו"א הארבי בוה ואכמ"ל.

וע"כ אמרו בני ישדאיל "נעשה" ואעפ'כ "ונישמע" שאעפ'י ישיעשו מעשים טובים, וילכו בדרך הרישור, בכ"ז ישמעו בקול ר' התורה ובאמת השמיהה בקול דת' היוצא מפי ת'יה, הוא דבר נחזין למאה, וכבר שבחו רבנן בכמה מקומות. ולבן אשר הקב"ה למשה (מדרש פ' ויקREL) עשה לך קהלה ודorous לפניוهم בכל שבח ומצויה וזה נעשה בכדי' נסיות ובכדי' מדרשת שביהם מהבנוטם בני ישראל, ושומען קול תורה היוצא מפהו מפי הדורש, וע"כ הובנה עליינו להקים בכ"ג ובמ"ד נאים זופים, בנויים להלפיות, שככל פיות אלהים יהו פוניות, ובכל הצמא לדבר, ה' יבוא שמה'.

אשר על כן, מורי ורבותי! עליינו לשבח את טוב לבכם, על כל הטוב אשר עשיתם, לנאל את הבית המדרש המפורסם הנה ולברוע החוב הנדול אשר רבנן עליין, למען הקים לכ"ס בית, לכ"ס שלכם יהוה, וה' הטוב יעוור לנכם שתוכלו

הביאור: רב ספרא מעתע זימנה הדא הוה קא אוילנא בספינטא; חיינו שהיה הולך בספינטא חכמו ושבלה לדרות ולהתבונן במעשי בני אדם ושר פועליהם, והוין והוא כורא: חיינו אדם, כמו שאמר הקוק הנבאי, ותעשה אדם כدني הים, דאפיק רישי' מיא—שהוזיא את ראיו מים התורה, זה הים נדול ורחב ידים, ולא למדה ולא שמד הבודב בה, והויה ל"י קרנא: חיינו שהי' לו קרן שבר מצוריו המעתות שעשה בעזה, וכן מודע מודת הקב"ה לשלם לרשעים שבר מצותיהם בעזה, והkok עליה (כני' המהירוש"א): חיינו ע"ד שאמיר דיז' הרה'ק המפורס מוהדר'ב טמיעבו ו"ע, בפני נכתוב ובפני נחתם" (מס' ניטין) שעל פנ האדם נכתב ונחתם מעשי ידי האדם, ומדרכו ועדז' ילי פ"י וחוקק עלי' שהי' הקוק עלי' מדרנתו המבוארת להלן, וועיל' פ"י וחוקק עלייה, שהויה הקוק בריעוניו ומהשכתיו.—אנא ברייה קלה שבטים: חיינו ע"ד שביארנו למעלה כי האיש הדורי הנוו מושל בכל ים המציאות, אבל הוא האיש הממוני אשר לא שמר תורה זו לא היה לו שום נזה למשול עלייה ואדרבה הוא היה הקפן והנכרא הקל שביניהם, ועפ'ז אמר אאמויר עטיר הרוב החגנון המפורס לתהלה, פאר הייחס והמעלה, וכמי מוהדר' שлом שלישיא, לפריש המדריש (פ' תוויע) אם וכנה אדם אומר לו אהה קדמת לבב מעשה בראשית ואמ לאו אומרים לו יחש קדרמן, שאם וכנה או הוא קודם להם בחשיבותו ומושל עליהם. משא"כ בישטה או אפ' יחש קדרמו שנם הוא השוב ממנו ואין להא ממשלה עליון, אפי' על הייחס שהוא ברוי.—קלה כדאי' בני' (ניטין דינ').

והוינא הלה מה פרטיו: יבואר ע"ד מה דאיתמר (סנהדרין דף ז') כל ישראל יש להם חלק לעזה'ב, והקשה דהא באמת יש הרבה שלא היה להם חלק לעזה'ב עיי' עוננותיהם החמורים ואיך פסק ותני' כל ישראל יש להם חלק לעזה'ב, ואנכי השבתי לנכון, דזה לא היה קשה רך אלו' ה' כתוב "כל ישראל היה להם" אבל היטה דקאמר "יש" לך' רצונת המשנה בתיבת יש, חיינו שהקב'ה הבין חלק בעזה'ב עברו כל ישראל, ואננס לא ינתן רך כאשר יהנוג עפי' התורה, ואם לאו מוטל חלקו וחלק חברו בניתנן, והליך בגניע' ניתן להצידיק (חנינה דט'ז) והנה כמות החלק נילו חיל' (בסוף מס' עוזץין). עתו הקב'ה להנihil לכל צדיק וצדיק שי' עלמות, והוא שאמרו שעל פנ הרשות בבחב' היה רישום באמת דברי התאות, שהנפש שלו התאונן וקובל, שיש לה שי' עלמות לעזה'ב. (וכבhero רזיל' לשון ערומים בחיסור מספר עשרה למן לא היה כוונת נלי' ביכ' לעני כל, ורק לאשר היה' ה' בעורו להבן ואת ברמיא) ואילנא לפומה דלויתן פ' שמרניש שלא יזכה בעונותו לזה, רק הוא מוכן לירד לנינהם, (וכינוי לויתן להנינים הוא עד הדמיון שביניהם).

א"ר אש' ההוא עיזא דימה הוא רב אש' הויסיף לנו בוה פ"י לדעת מי הוא הכוורת הנז'ל, ואמר שהוא עיזא דימה, פ"י איש ישראל, ע"ד אומיזל (כיצעה דב'ה) ישראל עזן שבאותם הים, דבஹשא, פ"י הרשב' שמבקשת אחר מונותיה פ"י שרודף רך אחר העניים הנשימים, ומרחיק אע' מהעניים הרוחנים, ולסיבת זה ואיתה לה קני' יש לו קרן מצות בעזה'ג ולא יזכה לעזה'ב. כאמור, שהוא רך את הדברים החמורים והגשימים אשר תחת השתמש.

עת גנלה ה' ליתן תורה ומצוות לעמו, על ידי משה נביאו נאמן ביתה, חשבו כدعותם איך לנחות בקבלה שמירת התורה, אחריו כי ידעו כי אין הימים הללו יש לו ב' ענפים, שהם ענף השכל, וענף המעשי כאשי דברנו מוה למעלה, ויען כי ירעו שעי' החלק המעש' שהוא שמירת התורה מצוה, הם מישפיעים, חיות וקיים נס

רויל אמרו (שפת דף ק"ה) אגבי אנא נפשאי חכבה יហביה, כמאמר דוד המעה (תחלים קיא) כי מעשי הגד לעמו הוא מלשון המשכה, היינו שמשך ומספר בידם כה מעשיה, שיש בידם בכח התורה לפועל אצלו שיעשה נפלאות ונסائم שלא כורך הטעני, בהתגברות נפלאה על דרך הטבע ומושטר החשים הכל כמי כה התזה"ק שהם מהדבקים בה לעת כואת, והוא שארזיל בזמן שישראל עוזין רשות מוספין כה ביבורה יש פועל, היינו שע"י מה שמה עושים רשות יש לאל יס להמשיך מהקב"ה נברות ונפלאות, שלא בדרך הטבע, ובזה יופר לכל כה נבורה של מעלה משיא"ל בשיאן עוריישט הלא אין ביכולת לפועל כלל, וכואול (רכות ד"כ) מיש קמאי דמתהריש להו נסי מושום דמסרו נפשיו על קדושת השם, אבל אין דלא מסרו נפשין על קדושת השם לא מתהריש לנ' ניכא, ומדה חי' כי התש כה של מעלה, כי אין נלה ע"י כה נבורה של השיתות וע"כ דומה באילו בידינו חי' היינו מהישן כה נבורה של מעלה.

ההכמים הדאיונים, פקו את עיניהם הוכים ויראו את כל החלקי העולמות עליו בסולם הביראה ויתבוננו בה היחס, ואת אשר עינייהם ראה ענו ואמרו, כי כמו שהאדם הבהיר, שהוא עלול הקטן, הנה נמצא בו רמייה אברים ושביה נדרים, אשר יהו עפ"י התורה, כי כל רמייה פ"ע חס נתנים הוו להרמיה אבירום, והשביה מלאת למרי"ה שלחה אלקים לפני השם"ה נדרים, כמו כן העילום הנדר, הנהו מתחלק על רמייה אבירום ושביה נדרים, ומהתוה"ק שכוללה תרי"ג מצות שלומדים בני נשן להם הווית וקיים תמיון ובנדע ממאמרי וממדרשי רוז'ל, ובכפי שביאר בעקיצ'ע (שער י"ב ויעיר לד') ואדרמו"ז בקדושת לוי (פ' בראשית).

ועפ"ז ישבתי מה שחקשה בשוו"ת חתם סופר (האו"ח ס"י קצ"ז) שלמה מוטר לעזען ע"י שמות הקדושים, כי הלא בזרה אוסר מכשוף ואוחז'ל מפני שמכחיש כה במליה של מעלה, א"כ מנייל להקל בין מכחיש כה פטלייה של מעלה ע"י מלאכים או שדים, או שאריו השבעות, עכ"פ מבריה כה של מעלה ננד הטבע, וכי דלדעתו נראת דפטלייה של מעלה היינו ירים העלונים אשר טוים מיטטרם בארין לאבד לעשׂב נדל וכשבכר יצא שבע מתי' להזכיר לצינור החווא ואדם בא להשביע בחות החחותים שבועלם העשי' לשנות מיטטרם אישר בארין הוא מכחיש פטלייה שליהם ואחד איכה קפידא אך לשנות כה עלין נבוח טרם בא השפע לאלה, ומנצח כה שלמעלה ע"י שמות הקדושים, ע"ז אודו"ל (עצחום דקי"ט) ומרו למלך שמנצחים אותו ושביה עכדר"ק, ואmens לענד"ג עפמיש' דעיקר היהת כל הנמצאים הוא מצות התורה, ולפי א"ש בכלשפים שפדי אסור מושום דברכשפים מכחיש כהן, מפני שמשנה טבען בדבר ויה, אבל אם הוא בא לשנות טבע העלונים ע"י מה שמשיך להם מהמצות היהות וכבה ישפעלן באופן כוה, הנה בונה אינו מכחיש כהן, כי הלא התורה הוא הווון וככה ורך שהשביע בתוכן כה תורה וצורפי שמות ישבל הוא מהתורה כידוע, שהה' פועלן בדרך אחר זה לא איבכת לו כלל, וראה ביערות דבש (ח"א דרוש נ') שהרניש נ"כ בkowskiיא הו, ומתרין כי כישגניע הרבר למזל כבר הוכח הטבע וニימוס פרדי בראשית והמשנה בכול משנה נימוס ורצין אלקי אבל המקבלים דרך מקיש ודרך הקודש יקרה לו הוא למעלה וקודם המול ואך הוא קורם הטבע וע"כ אין כאן שינוי רצון, ובזה נכוा לפרש המאמר הנפלא (ב"ב דף ע"ד) רב ספרא משתעי זמנה הדא היה קא אוליגנא בספיננא וחוינן ההוא כוואר דאפיק רישא מימה והויה לי קרי' ותקיק עליהו אני כרי' קלה שבים והוינא תלת מהה פרטי ואוליגנא לפומיה דלזיתן איז אש' ההוא עיזא דימת הוא דביחישא' ואית לה קרי' :

הטבע, שאין ביכולתו להבין, והנה מצינו לפעמים כמו שנאמר והוא טרם יקראו ואני אעננה (ישע"י ס"ה) והוא כదמיון התפוח שבריו קודם לעלה, וניל דע"כ שבחו ישראל את הקב"ה, כאמור כתפוח בעצי העיר, דהיינו שהישנו אותו ית' כדמיון עין התפוח, שבריו קודם לעלה כמו כן עונה לעמו ישראל קודם הפלתיהם.

הרעין היה ראה גס ר' חמץ בר חנינא בדעתו הק' מלבשת בתוך המאמר כתפוח ונור, ויען כי נס ממנו לא נעלם הדבר שאמינו למעלה כי הקב"ה מודד לאדם במדוד שהוא מודד, וותוקשה לו דלפיו באיזה דמות ודמיון נמשלו ישראל לתפוח, עד שעינרמו נס להקב"ה מה זה? עוז השיב ואמר דבוח נמשלו נס ישראל בתמה שהקדימו נעשה לנשמע, וכיוון שהם בדקו במדה זו נהג נס הקב"ה במדה זו להשפיע להם טובנה.

ועוד זו פ"י אאי' היבש"ט זי"ע הפט' (תהלים קכ"א) ה' צלך, היינו שעכמו שחשל עושה מה שהאדם עושה כך ככיבור הקב"ה עושה כל מה שהאדם עושה, וכן ארול (שבת דף קמ"א) ע"פ וננתן לך רחמים וرحمך, שככל המרחק על הבריות מרוחמן עלו מן החטאים נמציא לפיז' כי אם ישראל עוברים מדרך התורה אשר דרכיה דרכי נועם וכל תחנותיהם שלום (משלי י' יז) ואנין מתהנגן במדת ההסדר ובמדת הרחמים רק באכזריות, או בזה הם גורמים שהקב"ה ניב' לא יתהנגן אנתנו במדת ההסדר, ולא יעשה עמננו ח"ו לטובה אותן, ע"כ שפיר אמרו רול' שיכשאן ישראל עסוקין בהורה ומוצאות מתייחסן כה הש"ת נעשה בכך, אזי ישאו אין עשה ואין משפייע לנו שדים טוביה ונראיה אבלו ביכור תש' כחו.

ועוד לנו דרך אחר בביור דחו"ל, כמו שהחובון הרב מהרי"י ערמאה זצ"ל בעקב"ץ פ' תרומה (שער שמנה וארכבעים) שאחר שעבאי נ"ב ד' הרוב הירושה הנזיל כי באריכות במתוך לשונו כי אם אמנס כי להוספה שליטותו יתרך לא יצטרך למעשה ברואיו בכ"ז להראות כהו ונברתו עלי ארץ, בפעולות טבויות ונוסות, יצטרך ככיבור למעשה ברואיו, כי רק כאשר יעשו ישראל מעשים טובים הנרצים או יעשה עם נסים ונפלאות לעני כל העמים ועדין ביאר מאמו"ל בominator שאין ישראל עורש"ם מתייחסן כה של מעלה, היינו שמנע אי' מלראות כהו הנזול, ואחריו שע"י הפעולה ניכר האדם שהוא חי א"כ נס היה הקב"ה ככיבור ניכר לנו ר' ע"י פועלותיו לה'יא ואולם הוא אני וימלא כל הארץ כבודיו' היינו שע"י מה שמלא כל הארץ כבודו ופעולתי יוכר לנו כי חי אני ווהרב המפרש הביא שם בשם רבינו נסים כס' המפתח רפ"ד ממס' ברכות על מאמו"ל, ע"פ "ואולם חי אני אל הקב"ה למשה משה החיתני בדבריך", כי עין שחתחפל לפניו بعد ישראאל ונענה לו לסללה לחם, ולהוסיף עוד לעשות בעבורם נסים ונפלאות למען הנהיל בניהם אהדריהם את הארץ אשר נשבע להם, להראות בהם לעני כל העמים מרת טבו וחסדו עם בריאותו, נס יכלחו העצומה לבלי הכלית עד שיראה לעני כל כי חי הוא ע"כ נקרא משה אשר סיבכ' ואת ד"מ מה' אותו ככיבור, ע"י בעקי"ץ (שער ע"ז) ובוואות קשות (שער ו') שהרחיב והעמיק לבאר השיטה הוצאה ודבריו נאמנו מאד להצדיק את ר' הרמבי'ם, שלא נחשבונו לאומר היפך דחו"ל, וכן בהדרן הראישון שכתבונו אנחנו למעלה מושב נ"ב שפיר, כי תוכן הדברים א' הוא, ובן.

ואהשוו כי נוכל לשער עוד כוונת אמרם בominator ישראאל. עושין רצונו של מקום מוסיסין כה בגבורה של מעלה עיד או"ל (מו"ק דטיז') מי מושל כי צדיק, צדיק מושל בראת אלקים, ועפ"ז פרישתי בעזה'ת מה דכתיב בפרשותנו, ואשא אתכם על כנפי נשרים, דרש"י פ"י שדרך הנשר לשאת נוליו למעלה ממנה, וממש כמו כן הרכיב הש"ת את האדיקים אלף לראשו וטושלים בו, להטותו להחצם, והוא כי

וכמו שאמרנו ולא נטעה בו כלל, לה השיבו עכ"פ לאוהב התורה וחלק השכל
שבה בamat.

הרבמים זיל במו"ג (ח'א פ"ב) יrho אבן פנה כי העולם בכללו הוא
משם כדרמן איש אחת, ורק בשלשה ענינים, יתחלפו זמיה, והאחד מהם הוא, כי
הנה הלב שהוא המשפע ההיות לכל האברים. יקבל הועלת מאברים שחתה יrho
ויהנה מהם, ואין במצבות העולם הכללי כן אלא כל מי שישיפע הננה ויתן כה
לא ישוב אליו כלל מאשר חחת ידו, והנה על דבריו אלה יש לבארה להסביר כי
מצינו הרבה הרבה מואה"ל שהם מורים היפך דבריו, ואחרים מהם שעלו בוכורוני אוכיה
בבדרש רבה על מילת איכה (ע"א ס"י ל"ג) בזמנ ישראלי עושין רצונו של מקום
מוסיפין כה בגבורה. של מעלה, ובזמן שאין ישראלי עושין רצונו שם מתישין כה
נדול של מעלה, וע' במס' שבת (דף פ"ט) שאמר הקב"ה למשה מ"מ היה לך
עלדרין, ובמס' מנילה (דף ק"ג) בצלותים ייך המקירה (קהלת ק"ג) בשביל
עצמות שחי' בהם בישראל שלא עסוק בתורה נעשה שנואו של הקב"ה לך ואין
 לך אלא עני שנאי (יוקרא כ"ז) ואם לך הוא מעירך ואין מקורה אלא הקב"ה
שנאמר (ההלים ק"ד) המקירה בימים עליותיו, ובפתוחתא דאייה רברוי (ס"י ט"ז)
דרשו עכ"פ (זרמי ד') ואת רעתק כי מך כי מגע עד לך, והקב"ה, א"ך חייא
היכן מצינו שנקרה הקב"ה לבן של ירושאל, מן הדין קרא (ההלים פ"ג) צור לבני
והלקי אליהם לעולם.—הרוי בפירוש יוצא מפי כל המאמרים האלו שמעש ישראל
ונגע נם להקב"ה? כי בחותם ישראל מעשיהם, אז טוב נם לנו, ולהיפך בהפק חיו.
ולמען התוර את הספק וההתמי העזומה הזאת, נאמר כי ביחס ברא ה' אי'
ארין וטמים, העולם העליון והעולם השפל, נור אומר כי מלכותה דركיעא בעין
מלכותה דארעה (רכבות ר'ח') ובמה שאדם מודד מודדין לו (סוטה דף ח').
ובדרך שביאר העק"ץ (שער י"ב) שהעולם חנדוול והקטן הם בשני כל' נינון
הנערבים על יחס אחת, אשר אמרו הכם הנינון שמצוין בין שני כל' זמר השוים
ונעדכים על ערך א' ויתאחו למרי כי בהניע עוד מהאהר יתעורר אל קולו העור
שכננדו בכלי השני מען היחס השווה אישר בוניהם, כמו כן יש קשר אמיין וחוק
בין פעולות העולם הקטן לפועלות הנדוול, וכਮעש התהותנים כן מעשה העולונים.
ובדרך זה מצאתי בעוזיה' דעת קדושים באמרים (שבת דף ה') אמר רב המא
בר הנינא Mai דכתיב כתפה בעצי הער ונוי' למה נמשלו ישראלי לתפהו לומר
לק מה תפוח זה פריו קודם לעלו אף ישראל הקידמו נעשה לנשמעו, וכי התום'
התימה שבכיא קרא דכתפה בעצי הער דבאי קרא לא נמשלו ישראלי לתפה
אללה הקב"ה כדאמך כן רודוי בין הבנים, וה"ל לאתוין קרא דוריח אפק כתפהים,
אמנם במה שהוכרנו למלחה מובן החיטב דחו"ל, וכןדים, מה דאי' במדרש (שם ו/or
פ"ז ס' ב') למה נמשל הקב"ה לתפה? ועייש במדרש דעתם הק' בוה ולעניד
נראה בישע עליון, דהלא נדע הדבר, מה שהקרו המהבים להבין, מה הוא עניין
התפה? ומה תועלהה, כי אם יש ברצון הקב"ה לחת לו טובה וברכה נוראי יתן
לה ותחלה זו למה? ואם ח'ו אין ברצון הש"ת להטיב לו מה תועלת הפלחו, וכי
עיז' ישנה הלה אנחנו מאmins שאין בו ית' שום שינוי רצון? ועמי'ב
בזה הדבר מהרי' אלבו בס' העקרים (מ"ד פ"ט) ונומ' אנכי בעני הווית דעתך בזה בעוזיה'
סכבר בק' תפלת הוקאל, ואטנס כתעת אשער כי הנה התפה צrica להיות קודמת
לכיאת הטובה, ממש כדרמן קידמת העלים להפרה, וכמו שאחרי העלים נושא הפלורות כמו
כן אחר התפה יכו הטובה, ואטנס להבין טעם וסיבת הדבר אין ביכלהנו, כמו
שאין אנו מבינים נ"כ בקדמת העלים לפירות, והדרן כטוס עם עוד רבנ'ם פסתורי

ואני אתן לך אחרים על סך טו אלף, לוטן לא יאוחר מנו חדים, הפאבריקאנט גנתר נס ליה, כי אמר בלבו אלו לא ח' כלב הסוחר לשלם הטו אלף במוועדו מי זה הכריחו לבוא אליו ולהתאפשרarti האל לא היהת לאילידי לעשות לו כמפעלה, ונס משפט הרין לא שנבו כה להיוות לישועה לי לנבות ממנה מאומה אהרי שכל אישו לו כבר נכתב ונמסר בידי אחרים, ע"פ חוקע עוז חוקי המושלה, אין זה אתה כי אם חfine באמת לשלם הטו אלףים וחדרים חלפה ומהסוחר אין לקראת היום המונבל להחשלומין, אבל יומם עברו וחדרים חלפה ומהסוחר אין קשב ואין ככף ויקם הפאבריקאנט וילך אל הסוחר לדירוש מאתו החמשה עשר אלף שקל שהבטיחה לה, והויה כבאוו אל בית הסוחר ויתנכר אליו וישראלו מי הוא? מאין הוא בא, ומה לו בביתו? כalgo לא ידעתו מתמול שלושים, ויהר אף הפאבר ריקאנט ויקרה בחתומו הטרם הדע נבל את איש הסך, הטרם הבירני המעת לך כי נולת את עמליך, כי באת עוד להחכל ביתך ואם לא הי' כלבך לשלם, מדוע באת אל ביתו להתאפשר ערמי? האם גער אנכי כי שמתני למשחק לך, ויען הסוחר ויאמר אמנס לא דמיות לשלם לך ולא עליה בלכבי, אך מאד ניכלהה בפני מכורי וודען כי לא חזון נפרץ הוא שסוחר אי' גנול מאיש אי' סך רב, כמאה אלף שקל כספה ולזאתנו געצעת להתאפשר אתק ולהחליף הוועקסלאן על טו אלף שקל, ועתה לא אבוש עוד ופני לא יהו, כי הלא חדשים לבקרים יקרו וייתו מקרים כאלה, והווון נפרין הוא בן הסוחרים.

הנמשל, כי הקב"ה נתן לנו התורה, הכלולה בשני הלקיטים שכלי ומעשי כמושר למעלה, אמנס נמצא קצת אנשים אשר מחשבות לבם רק רע, לרודף אותן והענוגותبشرויות. וולעשות את אשר אמר ה' לא עישה, הלא כאשר נורו רווייל (אבות פ"ר) עבירה גוררת עבירה, בן יקום, העבירות אלו בחלק המעשי מסיבת תאותון הרעה כי נבראה, הנה ואת יכיא אותו לפנול נס מהשבותוי ורעוניות ברעונות ומחשבות מוחמות להכחיש במציאות ה' ובקדושת ואmittת התורה, וכמו שבי בעקבץ (שער ראשון) ע"פ מי יעלה בהדר ה' וכן נקי כפיהם, וכי' היינו שלא יובל על סולם הביריה להשיג אmittתו ית'יש, רק נקי כפיהם מתמקם בחמתת הקנינים הפודמים, ובדר לבב מההאות הנוניות, וכי' הרב המפרש אבל הרשעים יותר טוב להם להב להבlich מציאות הש"ת למן יכול ללבת בשידורות לבם הרעי טבלי מורה שמים כמאיב (תחלים י"ד) אמר נבל ר"ל ע"כ יאמר והגבן אין אלקים יען כי השחתה עלילותוי, ואין רצונו להדאיב נפשו ברעון היה אלקים שופט באריין, אמנס היה כי יודעים מהו האנשים החטאיס בנטשות, כי אם זדרו בפיזרים על ה' ועל משיחו ועל תורהו, ויאמרו להלול ולכזות כל הקירוש בעני ישראל, הלא או יהי' ללען ולקלם בעניין כל אהיה, וכולם יקרו עליהם טמא הם! ויתפרדו מאתם ושותם לא יהי' לדבריהם, התהכמו לרמות ולומר כי באמת מאmins הם במציאות ה' וכי התורה והכמ"י הבניין בעיניהם, רק שלא כווננו במאמרים על המזות והעבירות בפועל מטה, רק ברמו על עניינים שכליים, והכל שר' להם לעשות כראה אותן, אבל עפרא לפומיהם, אנחנו צרכין לדעת כי שקר בפייהם, ולדימות אותן הם אומרים כן, אבל בסוד לבכם והשיבו מחשבות פניל ואון נס על כל יסודיו ועקריו אמונה הוהות הטהורה והגאנמה לה' ולתורתו.

והכל הנדרול הוה מסרו לנו רוי' באמרם (בנמות דף ק"ט ע"ב) כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לה היג�, שמי שאומר שאין לו אלא תורה, ר"ל חלק השכלו אבל אינה מקיימת כפ"שוי זיל מפני שאומר שעקר תורה הוא חלק השכלו, אמרו רווייל שנדע בדור שבאמת אפילו תורה אין לו

מסיים, כי זו ההבמות שבעולם ישאכון מהכמת התורה, וכמ"ש הרמב"ם ששאר החננות הם נערות המשרחותBei המלה הוא תורה ק ע"ש, זו והב' הלה אש"ר סכיב שולחן תורה ק נקרא חלק השללי, לעומת מה שאמרנו שהורה ק הכלול עשייה המצוות-ישראל ההלך המעשין.

אהדרם מבני עמיינו קראו לעצם דרכו וחויפט מחלק המעשי, אמרם כי עיקר התורה הוא חלק השכל, ובחלק המעשי לא מצאו בדעתם המתוורת שום שום צורך ותועלמה וע' בתולדת יצחק (פ' וארא) ובגנוזות יהודיה (דייח). ועפ"ז הדאיית לדעת טעם וסבירא נכונה, לישיבת תמייתה ישאלת העולמא' מה מה המשכילים המתמודדים בלימוד התנ"ך, ובquoitzים עיונים בתנ"ך הוא חקוק על לוח לבם, והם יודעים רום ערכו, ומה פאר עמקו מהשנות התנ"ך, עד כי לtribונותם אין חקר, ובכ"ז חס פורקים מעלהיהם על מוצאות. הכתובות בתורה, והוא לכארה בעיניהם בדבר פלא, אמנים הוא הדבר אשר ביארתי לטullah, כי בתורה ק רמזים כל החננות, בודך נעל מאוד, ולאשר הם משכילים ורואין בעינה פקיהא כי בתורה יש הכרה נפלאה. אשר תשועם ותשיהם מאוד, ע"ב ידmo בעשרות כי כל התורה כוונתה ונגמזה רק בחלק השכל, ולא בחלק המעשי, אשר לא חורגנו בו עדיבות ומתקנות, ובין שבן עליה בדעתם ע"ב לא ישתדל לעשות המיע' ונם לא יחושו לעבור על מל"ת, אחריו כי לדעתם הנבנערת, כווננה התורה גם בוה אך ור' על עיונים דקים ועמוקים, והפק מה שאחנו מאמינים כי שתים זו שמענו בתורתה עיוני ונם מעשי, ושניהם באחד יنشأ והוא לאחדים בידינו וטובי השניהם, ערבים ומתקנים ומרפא לעיניים;

אמנים רוב הפורקים על חלק המעשי, הנם כי בפייהם יתנו תקופה לחלק השכל, אבל באמת בלבכם הרעה בו יבזו נס לו, ובמסתיריהם יחשבו און נס עליהם נס על הרעה שתנתן לנו התורה, ורק למשען לדמות בני אדם ישרים אמורים שחלק השכל קדוש בעיניהם כי אם לא יאמרו כן לא יהיה שומע לדבריהם, ואסכיד לכט הדבר עפ"י מישל, (הנדפס בתומ"ץ) לסתור גדויל אשר מכחורי פרץ מאה והפאנריינטן בעלי בית ההrostת הנדרים האמינו בו אמונה רביה, ויקייפו לו סחרורה מכל איש דרשיה וזה כעשרה אלף שקלים, וזה כט"ה וזה בעשרות אלף שקלים ואחד מהם איש בטח באמונתו ובישרת לבבו עד מאה וחקי' לו סחרורה بعد מאה אלף שקלים בסוף, ליטים נהפק הנלגל ומכחורי החל להחתמו, והוא נאשר ראה חסוחר כי עוד מעט יושאר בכלי ריק, ללא פרוטה, ויהליט לבלו זוקף עוד לשלם את נשוי איש נושים בו ולא דאג על הון בעלי בית ההrostת איש גול, כי אמר כלבו הן לא ראשון אני, ועשרה אלפי שקלים כסף או עשרים אלף בין סוחר גדויל ובין פאנריינטן גדויל מה הוא? אך חסך מהה אלף שקלים של בעל בית ההrostת הא שנשאר תי' נול את מנוחתו, כי כליותיו יstoroh על הנוללה הרינה אשר גול, ולכו ה' דואב מאוד על הון העתק אשר נאבד על זו מאיש החסן, בלילה בסתמה פניו בוגרנו כי הוא לשטחה בעיני הבריות, כי אכן לעתים רחומות יאבד איש הון רעהו סך עצום כמה אלף שקלים וישת אל המדרמה פניו וילך ויבוא אל הפאנריינטן, ווינסה לבקש ממנה, שיתאפשר אותו بعد פריעונטן אחדים, הפאנריינטן אשר כבר התיישב מכספה שמה לקרוاته, ויאמר כלבו הלא טוב מעת מאפס ויעתר לו לחתמת המשה עשר אלף שקלים بعد המאה, והוא כאיש ביקש הפאנריינטן מהסוחר את הטז' אלפי שקלים, ענה הסוחר לא אדון! עתה אין בידי מאומה, אך עברו שלשה חדשים אתן לך כאיש דברות, ועתה החליפה נא לי הוועקסלין ההזירה נא לי את כל הועקסלון על הקט' מהה אלף שקלים שתחת יידיך

אולם סיבת הרבה, כי מקרה טלא כתיב (פ' אחריו) "אללה המצוות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" והינו כי כאשר יעשה האדם מצות ה' עם טוב הרעת והכוננה, הלא או יושפע עליו ממרומים רוח חיים ורוחניות. ויתפרק ויתפרק להביה"ש מקור החיים, ואם יוסוף האדם להחטעק ולהתעסוק בזה וממן מרובה" ובבעשית מצות מרבות, הלא או מנזול הנעימות אשר הרנייש הנפש מהדבקות הלה, תוכל לחתדק בחשך נמרץ כב' עד שלא תדע לאפרד עוז, וישראל הגוף כל' נשמה, וכעין מה שקרה לישראל בעת מ'ה, כידוע, ו록 השיטות ברוב הסדרו הוריך עליהם טל של תח' (שבת דף פ"ה) וכעין מה שקרה לשני בני אהרן כדרכיו (פ' אחריו) "בקברותם לפניהם וימותיהם" שפירושו המברושים י"ע עזים קורבנתם אל' ח' מתה (ע' באוהב ישראל, שם) כי נבראה מאור בחנבראים תשוקת החתדקות בתבוייתך, וממן באוח'ך הק' (פ' בראשית ע"ב וכולו היטים) כי ומוקבלני מפני וקני התורה כי טעם שעשה ח' העולם כדורו הוא כדי שייעמוד ויתקיים בהשוואת כהו הלקוי, וכי של דברי, שאין תשוקה בעולם ערבה והביבה ונחמות ונאהבת ומקות לנבדאים וכברט לחלקו הרכוני המכיר ויזדעת בח' אור אלקם, כהרבנות באורו תברך, ואלו ינספו כל נפש הזינית המגעה להכיר קצת מנעם אורו י' התיא וועמד מבלי התנוועות וכרי כי באטעןות כי אורו הנערב אשר יסובב בדירות העולם בהשווהה וכל חלק מהסובב של העולם יעצם בכך אש התשוקה הבוערת בו לחתקרב לבחו' כללות נוצר מקוםו, ויין כי במלוך שהוא שיעור התשוקה וכל הוט השערה מהעולם יעצם לחתקרב ומושך לצד הפונה אליו ובמציאות התעומות הנמשך מכל סביבות כדורות העולם נמצא עמד וכי וنمצא כל העולם תקווע בידות ומספרי השיק לחתקרב להבורה ובו' ע"ש בנווע שיזו והוא נלמד ומושכל ממה שאנו דואיס בעינינו שאבן המאנגעט ממשך אליו הברול ובעל העקיים (בנ' מ') כי שהוא סגולת הנראית בחוש ולא נודע הסבכה, אך לדעת קצת הוקרי החבע סיבת הדבר, שביל חלק מאיזה דבר נמשך לשratio שהחכ' בה ובאבן המאנגעט יש שורש נדול מברול, لكن כאשר מעמידן אבן המאנגעט ננד' הברול נמישך אליו כרך חלקו הנמשך לשratio (ע' בדורשי רמיין דרשו נ') וא"כ כ"ש וק' זה אך התרבק הנפש בשורשה ומוקורה שהוא הבויית' כשתחעמדו ותשפוך שיח לבנה ננד'ו, או כאשר תבאו להשתאות לפניו ולעברו בכל לבנה, וזאת הוא לדעתו הסוכה האמיתית, לנרעון עשיית המצות התמידית במועד' ה' והם כי עתה בעודה' נסתם כל הoon רוחני, ואין אנחנו מרישים מכלות הנפש, בכ' מנה: אבותינו בידינו, ובשנים כי לא אלמן ישראל ועוד נמצוא לנו צדיקים וישראל לב, העובדים את ה' בכל כהן, וכל מעשיהם לשם שמים ביזהדים נפלאים, ובכוואס לפני המלך בקהל רנה ותפילה, או בעשיית מצותינו כמעט לחתפסות הנשימית, אם יוספי לעישות נס כל המצות או יתמו לנעו, ולהם נצרך נרעון וזה, למען חיותם, אחריהם יעשו כן כל עדת ישראל בטעם לא פלון רבן ובן.

שני חלקו המונות הנפשיות האלה, הן עדויות ומוכנים על השולחן ההוראי כדמות שטי הלחם, המונחים על ישולחן נבואה בבית ה' אלקינו, וכל נפש הבא לישראל תבאו ותקח מהם ותאכל, למען תהיה !

כל החכמויות והמרעים, סכיב לשלהן זה, בשתי לי' זיתם, וכמו'ש הרמב"ן בהקרנתו לפירושו עה'ת כי תורה רמות כל החכמויות שבעולם, ובכערות דבש (ח'ב דרוש ז') ביאר כי זהה רמו' ז' קני המנורה ונור מערבי שטמנה ה', מדליק ונבה ה' —

**בָּעוּחִית. דָּרוֹשׁ שְׁדֶרֶשְׁתִּי בְּשַׁבָּת פ' יְהֻדוֹ תְּרֵפָ"ט
בְּכִיחַמְדָּר חַמְפּוֹאָר קָאנְטָאָרִים פָּה יָאָסִי.**

ומשה עליה אל הא' ויקרא אלו ה' מן הדר לאמר מה אמר לבית יעקב והניד לבני ישראל, אתם ראיים את אשר עשיתם לטצריס ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלה, ועתה אם תשמעו بكل וישמרתם את בריתנו והיהתם לי סנהלה מכל העמים כי ל' כל הארץ, ואתם תה' לי ממלכת חנינס וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדריך אל בני ישראל: (שםות י"ט נ'—ו').

דברים האלה, מקראי קדש הח', וכל המברושים יינו מאו' לפදש וללבנים, ואת אשר עם לבבי, אשיהה ואבדרה, כי ה' יתן חכמה מפיו דעת והבונה, ואת התורה אשר שם משה ביד בני ישראל כאשר דבר אליו ה' אשר השים לפניה, כישולין העורך ומוכן עליו להם ומאמלים אשר יסעדו לבן אנוש ונש מי' מטעמים מתקום המשיבות נש' הארץ, כן עוזך ומוכן על שלוחן התור' מצות אשר הם כదמיון הלחם אשר הוא אוכל בכל יום תמה, כי עלי' יהה, כמו כן ישנס בתורה מי' מצות אשר צרך לשمرם ווליעותם בכל יום תמה כתפילין ויציאה, ועוד, ומלאך אלה יישנס מי' מצותיהם דמיון להמתעמים הבאים רק לפרקם, כמו בשכבות ומוועדי ה' להשיב נפש, כן המצאות האלו יחול הוב עשייהם לעתים ידועים, להשיב נפש שוקקה בתוספת רוח קדושה וטהרה, להתענן על ה' ועל פונו (אן טוב אלא תורה, ברכות ד'ה).

הגאון החכיד ר'א מווילנא זצ"ל הלביב רעיזון זה בדברי המלך החכם שלמה העה (משלי קפ' ד) "כִּי בְּنֵ הַיּוֹתָר לְאַבִּי וּוּרְנִי וַיֹּאמֶר לִי תִּמְךָ דְּבָרִי לְכָךְ שְׁמֹדֵר מִצְוֹת וְחַיָּה", ואמר כי באמורו "תִּמְךָ דְּבָרִי לְבָךְ" יובין על המצוות שמוגרחה האדם לעשיותם בכל יום כדי שיתמכו לב נפשם ואמרו "שְׁבָרוּ מִצְוֹת וְחַיָּה" ר'צתה שימתין ויצפה ישיבואו לדין המצוות שהזמנן גרם, וליאת אמר לוי בהם "וחיה" כי על ידם יתווסף בו רוח חייה, ובמד' א' ותהי רוח יעקב אביהם, והוא דעתו ה' ב��יאור הפסוק.

ובדברים האלה התבוננתי בעוה"ת, למה בשכבות וימים טובים, שייש לקיים המצוות הבלתיות בוטן הקדרוש הזה, מטעמן במצוות התמידית ישאן מניחין תפילין, וכדומה, כי הוא כדמיון האכילה הגופנית, אשר ביום השבת, ובימים מקריא קודש, שיש בו מטעמים יהודים המתוקים, אשר אין באיס על שלוחן האדם בכל יום, ימעט באכילה המאכלים הפיטוטים שהוא רגיל בהם כל מנות השנה, כי אם יأكل הרבה מהמאכלים הפיטוטים, וישבע מהם, הלא אז לא יה' עוד מקום לאכילת המטעמים והגדנות桓כאים לסופ' הסעודת, ולא יירUSH כי טוב טעם וריחם, כמו כן בכוא יום קדוש בתוספות מצות קדושים, שאינם באים בשאר הימים, ימעט ממצוות התמידית, הנם כי כהן לא שייך לו זכי' הטעם האמור לבעליה, לעניין המאכלים הנופניות, ובמו שדר בקשו אאי' הביעיש' י"ע לפריש מה שאנו אומרים "כולם ישבעו ויתעננו מטובך" כי לא כמו הדברים הנשיטים, הם הרוחניות, כי הדברים הנשיטים אם ישנים הארץ, וזהנה מהם, עד כדי שבועה, הלא אחיזי לא ירinish בהם עוד שום טוב טעם ועונג, ובמאה'כ, דבש מצאת אונול דיך פן תשבע וחקאותו, אבל הדברים הרוחניות כל מה שיויסוף האדם להשיג מהם, עוד יותר יוסף להתענן על טובם, וזה פריש' כולם ישבעו, ועפ'כ "ויתעננו מטובך":

תּוֹרַת יְחִזְקָאֵל

יום. ובתוך הומן יונחו כהוותיהם הגנעים ומכובלים, וישכו לאיתנם, וזה כיוון באמורו ישך כחך, בלשן יחיה, כי משה ח'י כלא ישראל, כדוען, עוזא שכול משה בנהר סיר, וישר ויתחוך כב' ישראל ע' מה שיבירה, והוא שלמד מכאן ר' ל' ואמר פעמים ביטולה של תורה ותו יסודה שע' מה שמתבטל ומן מה מהעבורה, יה' יסוד שוכן אח'ם ללימוד ולהבנת התחוקות.

והשערה, שאפשר והוא כוונת הש"ת באמורו "פני ילו' והנחותי לך", היינו שבזה נתן לו מענה שימלא מבקשו להשפיע לישראל שיכלו להשיג במדה מרובה, ורק והנחותי לה, היינו שיתן בכ"פ מנוחה והפק בין הפרקים. והושב אני לפרש בו מה אמרו (ברכות ז' א') מד' וראית את אחורי מלמד שהראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין, וכבר השדרו רビים בכיאורה, ולענד' ע' פ' הניל', והיינו שהראה לו קשר של תפילין, אין שאם רצתה ללבוש התפילין נוצר لكשר שעל ידם תאהוו ויתדברו התפילין, אבל אם נניח על ידינו או על ראשינו התפילין בלבד, בלי קשר הרצונות, אז הווי' יפלו, ולא יהיה לנו בהם שום אהיזה, מזה למדו לקחת מוסר החבל שלכל דבר שבקדושה צריך להשתמש מקודם עם הדברים של מטה פמגנו, עוז'ו יה' לו אהיזה במדינה יותר נגהה, משא'כ' כשוץ' עלות אל הרים, בלי שיציג רגלו מוקדם על השילוב השפלה, או לא יקום במקום קדשו, ויפול מטנו.

וכיוון שתוחין לנו בזה, להשיקוף אל כוונת ר' ל' באמור שבל המחלל המעודדות הוא בעז'ה, כי באמת הש'ת הנбел הימים המקודשים, שבhem יבוא האדם אל בית ה', לטיל בפרדים הנעים, ולשאוף רוח צה, מכל ההשנות הרוחניות וששת ימים תעשה מלאכה, שבימי החול ינוח, כדי שיתהדרו כוחותיו על הימים המוגבלים, אבל המבזה את המעודדות, ואומר שאין רק המועדות קבועים אל ההשנה האלקונית, רק תמיד לא ישיקוט ולא ינוח בלי שם הרף, הרי הוא כעומד עבדה וריה ונכירות כי זה איינו עבודה הש'ת, כמו שבי המפרשים לפרש מאמו'ל במד' ר' (פ' בראשית) טוב זה יצ'ט' מאד וזה יצ'ה'ר, היינו כשהוא רק טוב וזה מעד היצ'ט' אבל אם הוא טוב מאד יותר ממדרנתו ודו מעד היצ'ה'ר, ומובה בשות' ברכת יוסף (חאו"ה סי' י"א):

וזהו חרמו באכילת מצה בפסח, ולא יראה לך חמי' ושאוד בכל נבולך, כי אלו דרכם להחטין מהר ולהתנשא ולהתעלות, משא'כ' מצה, וכמו כן צרך האדם להתנהג בכל דרכיו ועתה, קורא אהוב, פתח עיניך וראה הארץ משפט ה' צודק מאה, אשר נתן מנוחה לעמו ישראל מיום הראשון של חם, עד היות האהרון בימים אחדים, כדי שיתהדרו ויתחזקו כהוותינו וחושינו שנתייגנו בהשנות הנבותות ביום הראשון, ונובל להנידיל השנתנו ביום האחרון, שייה' גם הוא מקרא קודש בהשיגנו השנות קדושים רמות ונבותות, ומעתה אנחנו אל ה' צבאות, יעשה עמו לטוכה אותה, ובימי צאתנו ממצרים יראינו נפלאות, Amen.

ית' משפט על העליונות וממשיך השפע מארתו ית' שהוא המעלת המוחלט אל כל מה שתחתיו מדינה אחר מדינה עד שיעיר אליה אמנים מה שיושבע ממנה מן השלימות הוא בא בוה אחר זה עד שמעין אל הפסבה הראשונה ית'יש עכ"ל. ובזה נתיחס אצלי לנכון קושית הרובים במו"ג (ח"א פ"ב) שהק' כי יראה מפשותו של כתוב כי הבוניה הראשונה בארץ שיהי כשאך בע"ה שאין לו שכל ולא מהשbeta ולא יבדיל בין המבו ובין הרע, ובאשר הרמה הביא לו מרינו והשלמות הנזול המיוודה בארץ, והוא שתהיה לו ואת ההכרה הנמצאת בנה אשר הוא נבדת מן העניות הנמצאים בנו ע"ש מה שביאר עוזם הקושיא ותירוצה, ולבי הינה כי קודס שחתא, לא הי' שבלו מהובר ומורכב מצד חומרי כMOVABA למעלה, וע"כ הי' יכול לעלה ולעוף בשמי מדרומי ההשנה האלקית, ולא הי' מורה לו שילך בהדרנה משלל לבוה, שיתחיל מקודם להתקdon בזה העולם הקטן והשבל, ע"ד חכ' פבשו ראהו אלה, ומאשר לא התקdon כלל בוה, ע"כ לא ידע, אם חסר לו איזה דבה כי רעיון זו מהשbeta היו דבוקים למעלה, בל' השקוּם כלל על גופו ובשרו אמנס בשחתא, והיכר לחקדם החכוננות בעולם השפל והתשנו טעם בואו להסתה בצל נבי האלקית והזרחות, ונאשר השקוק על אדים, על עצמו ובשרו, או מטלא ראה כי עירום הוא משא"ב מקודם, כשלא הביט לא ראה מה חסר לו והבן.

וחדרם האלהי הוא לי להסביר לנפשי על תמייתו שתחתיו ונתקשתו, במד"ר לשיה"ש (פ"א) ע"פ הביאני המליך הדרין, ארבעה נכסו לפדרס בן עזאי ובן זמא אלישע בן אביה ור' עקיבא בן עזאי הצעין ונפנעה, בן זמא הצעין ומטה אלישע בן אביה, קצין בגטיעות (נ"ל) ענס הוֹא הצעין, וכצץ בגטיעות הוא המעשה שעשה אהב' דוד ותבין ר' עקיבא נכס בשלום ויצא בשלום, ונתקשתו, מודיע בראשונים נאמר הצעין, ובעריך נבנמ, אמנס הוא הדבר אשר דברנו כי המתזוק להשען בפ"א השעה נבוה בלי הדרנה, תהנו מסכן את נבשה וזה ישעשו שלשה הראשוניות, הצעין היינו שהזקע עיניהם להצעין ולדיבט במקומות נבוה ומעלה, שלא ה' עדיין קרוב לפ' מדרונת, וע"כ ניווקה משא"ב רעיק נכס בשלום, כמ' מי שנכנס לבתו או לבית הבורו, שאול (שבת דף י"ד) שלא יכנס פתאות, ודפק מקודם על הפתה, והולך לאם, ולא בהפזון ומהירות ברין בשוקים וברחבות כמו כן נכנס רעיק להיכלות העליונות, לאמט לאט, מעט מעט, מדרנה למדרנה ועי' בקרבן עדה בידושלמי תנית פ"ב הא שפ' שלא עלה מעלה עד ענתברר לר' אמרת מה שראה לפתח.

ונבادر בזה הפסיק בשיה"ש, לריח שמניך טובים שמן תורך שמן על כן עלגות אהבון, זאי' במדרש, עלמות, בעלות ובוריות, ד"א על מות, הרים עקלם אתנסיא, עולם שאין בו מות, ויבורא לפיז' הכתוב כי אין לריח שמניך טובים וכו' שהם מדריים טוב ומצוות ההשנות הרותנות, ע"כ עלמות אהבון ע"כ אוחבים וחישקים שיעלו ברום המדרנה במליחות בעלות ובוריות, ועקלם הרים עלמות מחולק לשני תיבות על מות ועל בירושו אתנסיא ריל נס ונסתלק המות, והו עולם שאין בו מות כי לא יוציאו לשום הפקק בין הפרקם, רק במרקחות ובוויות ילפי מחייב אל הול.

ואיל' יש לבאר בזה מאצ"ל (מנחות דצ"ט ע"ב) פעמים שביטולה של תורה וזה יסורה, דכתיב אשר שברת, מלמד שא"ל הקב"ה למשה יש' כוך שבדת, והיינו כי השית' ראה כי ישראל באו לידי כך מתוך שעלו מקודם ברום המדרנה בפ"א ונתבלבלה דעתם, וע"י מה שישבר טsha הלוחות יהי' להם ומן פנו ט'

תורת יחזקאל

וזהו שדרמו רוז'ל באמרים (מד"ר שיחש פ"ד) ע"פ התנעריו מעפר, איר אהא כהדא תורנולטה דמעירה נפה מנואו קיטמא, רצזו כמו התרנגולת שנתעורה משניתה, וקמה מעל הקיטמא, אשר אותה למנהח לה, כמו כן נתעורה נס אנחנו בית ישראל, ונעביר חבל שינה מנופינו, ותונמה מנפשינו.

ואזרו עיני להבין בויה מבלאות תמיים דעתם, חמנתג עולמו בהסתה, שאחרי אשר הוציא את עמו ישראל עמי מצרים, והעבירים בתוך חיים ביבשה, ונגלה לפניהם בכבודו ובעצמה, ונפצעו עיניהם וראו מהות אלקיין, לא שעווום מקודם, ראה הכהן כי קרה להם ממקה החושיש, עיפות וינוועה, ע"כ לא קרבנו תיקף לפנין הר סיינ ליתן לנו את התורה רך נתן לנו שבעה שכבות ומון פניו, לטען כי ביום האלה ינווח כחות נשינה, וישבו לחתחדש בהתקומות כבראשית.

ולבן אמר חז"ת "שבע שבתות המימות ההיננה" היינו ששבע השבתות האלה, יעשו את כחותיכם תמיימות, כליל לאות וחסרון כה, וע"כ אroi (ויקיר פ"כ"ח) אימתי הן תמיימות בזמן ישראלי עושין רצונו של מקום, כי הן אמת כי אין אלו צרכיס ליגנות א"ע בעבודות והשנות אלהות, אבל עכ"פ אנו צרכיס להזהר שלא נשחית את נשינה, בעשותנו, אחת ממצוות ה' אשר לא העשינה אלא צרך שייה"ע עושין רצונו של מקום והוא עומק ד' תורה ק' והקרבתם מנהה חדש"ה בסוד המתהדות, ובהו נבון בעוה"ת עניין שלשת ימי הנבללה שקדום מתן תורה, אשר אטר לקרש את העם ולטהרם, בהקדים מש"כ עוד המלבינים שם, והנה ראיינו בטבע הארץ שאחריו עברו הסתו יתחלוימי הנשם, כי אחר שהקדרים מני קרה יורבו נצמי בחום האיר יתחלו האדים לעלות, והנשש המתהזה מהם, יתחל לרדת, ואו האוריר בלתי נקי ומפאל בעד אוור המשמש, וכן יהוה בטבע הנפש, שנם אחד שהדרינו הכוחות הנפשיות ויחלו לעורר משנתם, אז נס כה הדמיון יתחל לפעול פועלתו וצורי הנפש עדין מעורבים באדים והרהורים המאפים לפניו האור העליון הזה, עד שיטרו העבים ויוכו חמchapות ואו נס הנשש החלף הילך לה, ועל מליצה זו אמר הדוד העליזן לרעותו, כי כבר הצלף הנשים. עכ"ל :

ולסיבה זו צוה ה' את משה, שקידש את בניו כי ימים מקודם, היינו שיעורדים מקודם, כדי שייה' להם ומון מקודם לזכך ולטהר היטב את מהשבותיהם, אשר לא כן, אם יתעוררו בעזים יום העזרה הלא או י"ה מהשבותיהם בלתי וכצללים, ועליהם ישכון ענן המאפיל.

ודעת לבנון נקל, כי עין ערבי שבתות, וערבי ימים טובים וענין הוספות שבת וווע"ט מחול על הקדיש, הוא ג"כ טעם וסבבה זאת בעצם, כדי שבתוכן הום זהה יזוכנו ויטהרנו הרעיון הנפשי, כי הימים שקדום שבת וווע"ט, הם ג"כ ימי מנוחה והשקט, שבו ינווח ינייע הנפש, שיתאחדו כחותיהם, על מועדין ה' מקראי קודש. וכשש, שהיבור השבל להחומר, נורם להשכל מקרי החושים, שיישנו לאות ועיפות מרוב עבודה, וע"כ הנהו צרך למנהח ושביתה בין פרק לפרקע, כמו כן מסבבה זו בעצם, כשרוצה לעלות על סולם ההשנה האלהית, איננו יכול, ואין רשיין לסקין את נפשה להישג בפעם הראשין, בחפוץ ובמהירות, המדרגות הנבותות אם לא דרכה רגע, מוקדם על המדרגות הנבותות, מדרגה למדרגה, בלי, קפיצה ודילוג, כמו שכי בעק"צ (שער) כי אם מגיצה כנשך קנו לעוף למלחה, במדרגה דמה בפ"א, הוא דומה למי שרוצה לעלות בעלה ורואה להעמיד הרעל תומיין, על השלביה העלונה, שבודאי יפול לביא עמקתא, ובפי לשייה"ש עס ראש עלייך ככרמל, בתב לבאר מאמיאיל (howot shir ha) בנסת ישראל שבתחו ממעלה למטה והוא קלסה ממטה למעלה, שהשכח הנאות לו הוא שהוא

ב"ה. דרוש בשבת חותמ"פ שנת תרס"ט יאסיו.

נתקון נא מהו עניין הזה? מ"ש שזו הכו"ית להפסיק מיום ראשון של הג ליום האחדון לפי השכל הי' ציריך להיות או כל היום יומם יו"ט וכל הימים דיניהם ישירות מזות ועכדרת השיהה, או שיהי ב' הומיים סופרים ותוכפים ול'ז. נחקר נא מדו"ע כשהזיא ה' את עמו מצרים לא נתן להם תיכף התורה, רק צורה לספור שבעה שבועות.

נדפסה לדעת את משפט ה' שדן ונוד מיתה על האדם, בעבור חטאו הידוע ואך הוא וה בנד קלקלו.

את קול הקורא מעל הבימה שמענו היום "אלחי מסבה לא העשה לך את הנמצאות תשמר" ותזכור נשוי מה שדרשו ר' טעם סמכת אלו הדברים זל"ה למדך של כל האבוה את המועדות נאלו עובד ע"ה ולכוארה נפלא מה דמות יערך להמכוה המועדות בעועז?

לפען הכנן את כל הדברים האלה לאשורן ניעץ מ"ש' הגאון החכם מלכ"ס זל' בפי' לשיה"ש (ק"ב פ"א). כברニア המורה (פל'ב מ"א) שיקרה להשנה השכלית מפני שם נתלוות בחומר דבר ידמה להשנה החושית; ר' ל' כי מפני שהnbsp; נקשרה בחומר משני החומר בהברת, וראינו שהבחנות ההומרית ישנות העיפות והלאות, שלכן נתן ה' בטבע הבע"ה השינה והתודה, לפען יניחו מפעולותיהם ירניעו ויהליפו כה, שע"י השינה והמנואה יהה חדש כחם כבראשונה, וטבע זו נתן נס לצמחים שיש להם שנייה קבוע להחלף כחם, כודע בהכמתה הבאטאניק, והנה כן ראיינו בטבע הכלול אל הארץ, אישר נבל ה' בהכמתו נבולות קין וסתוי חם וקור, שהוא דבר הכרחי לזרע הארץ וצואצאיו כי אחר הקציר והבציר אחריו אשר הארץ תוציא צמהה והנגה ורועי' הצמיה, ילאו כהותה ויעפו ואם ה' הקין מתחילה, והויה הארץ מוצאה פירות ללא הפסק, היו פרותיה צנומות דקות וזרות מחולשת כה הצמיה, لكن שם הכו"ת חק לאryn שאחריו הקizard יתחלו ימי הסתיו והשלג בו ירדמו כל כחות הטבע, ישכבו ינוח יניעי כה תחת מעפות הדשגן והקרה כמתעלפים, עד ייעי האביב שאו יעירו מושתם וכחם חדש עמהם, ואו תוסף תחת כחה ביבול ובפירות שנייה, וכן יהי' בכחות הנפש מצד התקירהה בחומה שעת תוכיא הנפש אה פ"י והוא עת תפחה נשישנה ותוציא פריחה האלהיים לחותם אלקיים, ואשבלוותי' ויבשלו ענבים להשיג בנבואה ורוח'ק, או התעלף ותודם ימים, ותונח בהיק הנגות, וזה נקרא לה ימי הסתיו שכחות הנפשיות יתעלמו, עד תחלף כה ווורה עליה השימוש האלקוי שניית' עכ"ד המלבים. והיות כי קודם שהחטא אדרה, היה גוף טהור ומוכן, בחלק הרוחני, עצם המשמים לטוהר, והזה כלו קודש לה' לכלו אומר כבורה, שכלי ורוחני, ולא הגע לו שום ליאות ועיפות, בשום פעם, כי זה מקורה החושים החומריים. בל' ריאה ובבל' ימצעה בכל נבול הרוחני, ולא היה ציריך לשום מנווה והפסק בעבורה, משא"כ כשחטא, ונעשה גוף חנתן עוז, עוז הומרי ועכ' הנפש, וזה קרו לו גם להנפש המהכורה לה' מקרה ההושיט, ליאות ועיפות, והוכחה לו מנווה, ושבתת העבורה, טרם באו להזות בנוועם ה', להשיג איזה מודנה רוחנית, באופן נעללה, עכ' לטובתו נוד על'ו ה' המיתה לפען אשר שם בפרק ימצעא לו מנווה והסקת, כד' שיוכל אה"ב, בכה חדש אמץין וחוק, לבקר בהיכלי מרים, המלאים כל מני עונג וויא רוחני אשר אין לא דאתה אותו, ולא כדמותם, בזה העולם.

משמעותה כ"ש הוא כדבר רב נהמן ע"ש בתום ונראה לתרין בס"ד דנה הרשב"א זל הובא בטוויז' סי' קל"ד כי בענין הרופאים שנותני לחולי הפסקון הנעשין מוחמיין ודבש של עכו"ם ביד עכו"ם לא ידעתי על מה שיכמכו אי מפני שתערוב חומץ עם דבש ובetal במיעוטו ז"א שהרי עקרו כך וכל שעיקרו כך איןו בטל וכו' אלא כל הדברים הנעים עי' שרגילין להתקן דבר איסור בענין ד' מני מדינה אין אותו דבר איסור מתבטל במיעוטו להתיירנו וכו' ואעפ' שעפי' וראי ינים שתערוב באינו בטל ברובא לפ' שתערוב דרך המקה ובל שתערוב דרך מקה לא החמיין בו עד שיחי' בנו"ט אבל כל זאת לעשות כן אסרו ואני בטיל בטעותו יעיש ברשב"א זל בס"י הנ"ל, ולפי דבריו הרשב"א זל, אכן נמי נימא הכל דיש חלק בענין הערובות חמץ שתערוב דרך מקה בין הערובות המין שעיקרו כך, כגון שכר חמדי וכותח הכספי דהינו במילתא דר"ג רשם אייריו בסתם חמץ דן עי' הערובות שתערוב דרך מקה גם שהחמיין בו הויל מהמת חומרא חמץ בפסחAuf' חמץ נוקשה בעניין המור ממנו ושפир אמרין במילתא דר"ג זכ"ש נוקשה בעניין חמץ שתערוב דרך מקה בעלמא ונחתTEL נוקשה בעניין חמוץ ממנו אבל בתניא כוותה' דר"ג שם אייריו בד' מני מדינה כגון כותח הכספי ושכר חמדי וכו' שהוא הערובות חמץ שעיקרו כך וכל שעיקרו כך איןו בטל ותערובות כזה בודאי המור מוקשה בעניין שטעמו פגט ונפסל ושפир קאמרין ואלו נוקשה לא קאמר שיט דלית לי' לר"א, וליל כ"ש בק"ו התרוס' ומתרין ק"י התרוס' בס"ז.

וליתר שאת וזו נבר דבריו הרשב"א זל וגמ' צרך להבין מה שיוכת לו זו חמץ דן עי' הערובות לנוקשה בעניין דלא כוארה אין להם שיוכות, דנה ידוע מחלוקת ד"ש זל ור'ית זל בחולין פנ' רשי זל ס' טעם בעיקר לאו דאוריתא, ור'ית זל ס' טעכ"ע דאוריתא וטעמו דרש"ז זל לכל האיסורים בשתערוב עם היהיטה מהלישו לנוף האיסור וטעמו ואין זה גוף האיסור וטעמו שאסורה תורה, וכך אין והנותר והטמא וכו' דאיסוריים מבטלים זא"ג ומ"ש שההיתר מבטל ומחליש טumo של האסור, אבל כל זה הוא בתערובות שתערוב דרך מקה, כד' הרשב"א זל, אבל מני מדינה כגון כותח הכספי ובל שעיקרו כך איןו בטל כסバラ הרשב"א זל כי זה הוא כגון גוף האיסור שאסורה תורה ומעתה יש לפרש טעם פלוגתייהו דר"ג ור'ג, דר"ג סבור דnocksha בעניין המור מהמין דן עי' הערובות דטורי בחמץ שתערוב דרך מקה ואין זה גוף האיסור שאסורה תורה כי היהיטה מהלישו וכו' אבל נוקשה בעניין גוף האיסור הוא בעינה ממש ע"פ שנפנס טumo Auf' בעינה הוא kali שום הערובות, ור' סבר דחמיין דן עי' הערובות המור מnocksha בעינה דמייר' בד' מני מדינה כגון כותח הכספי ושפир שיקוי ותויה הכספי ושכר חמדי שתערובות חמץ שבתוכו הוא טעמיון וטחויקו ותויה מnocksha בעניין שנפסל ונפנס טumo ושפир שיקוי פלוגתייהו אהדרי חמץ דן עי' הערובות לנוקשה בעניין ומושב על ננון הכל בס"ד.

תורת ישראל

עובד נבי מוציא או המוציא, אמרין מברכותיו של אדם ניכר אם הוא היה ו/orah להרין כי ניל העלה הגש שהוא סברא חדשה מ"מ הוא ישרה, דהא אמרין מברכותיו של אדם ניכר אם הוא היה תיה היינו שאין עשה בכלל עלא, היינו דוקא כשב אדם מברך לעצמו לבן ציריך לעשות הידוש בברכותיו להורות הילכתא, אבל היבא שבמציא את אהדרים יורי הובתם אדרבה ציריך לעשות בכלל עלא, כי אולי יש בני אדם ב齊ור שטוביין כדיעה עני' יותרקה מהליך ומוטב לעשות בכלל עלא עלמא במאח'ל אל ישנה אדם מפני מהליך ולפי' נהוא בס"ד.

במס' חנינה ד"ה אוי תניא איריך ששת ימים תאכל מזות ובוים השבעי עצרת מה שבעי עוזר אף שיש עוזר אי מה שבעי עוזר בכל מלאכה אף שיש עוזר בכל מלאכה תיל השבעי שבעי עוזר ואין הש夷 עוזר בכל מלאכה שלא מסרן הבהיר אלא להבטים לומר לך איזה יום אפשר ואיזה יום מותר איזה מלאכה מותרת ואיזה מלאכה אסור עפ"ל ובאוורה התמי למה מסרן הבהיר להבטים דוקא שלא מצינו כאן בתאר המזות שמסרו הדבר להבטים וניל דאי בירושלמי יג' בעס' ר' אמר בר ממל דעיקר האיסור עשיית מלאכה בהוה"ט איננו אלא בכדי שהיה אובלין ושותין ומשמחין ויגיעין בתורה ולהזכיר נסائم ונפלאות שעשו לנו השית' בפסח ציריך להזכיר יציאת מצרים וכן בסוכות וכו' אבל מדורותה אין אedor בעשיית מלאכה בהוה'ט וא"כ כיוון שמותר בכל מלאכה בהוה'ט ומה זבור עשהו יו"ט ולהזכיר נסائم ונפלאות שעשו עמנוא השית' ולכך מסרן הבהיר להבטים לומר איזה מלאכה אסורה ואיזה מותרת בכדי שיבוא השואל לשאול מהבטים איזה מלאכה לעשות בהוה'ט ובתווך כך יזכיר שהוא ישות משינה ומי ההוה'ט מימי הצל שמוثر בכל מלאכה ובזה"ט יש חולקים בעשיית מלאכה כמบำאר בפסוקים ועייזו וילח על זברונו בכל יום מימי הган לשמהה החן ולבור נסائم ונפלאות שעשו עמנוא השית' בחורשלום הניל וזה שאה'ל במתוק לשונם שלא מסרן הבהיר אלא להבטים לומר לך איזה מלאכה מותרת שעיזו שהוא ציריך לשאול הבים יזכור כל ימי הgan לשמהה החן.

בזה' יומ הד' ועש'ק התקע"ג מס' פסחים ד"ג מג' ; בגין תנא דחמן דגן עיי' הערבות ונוקשה בעיני' בלאו יעיש בגין ובתוס' בד'ה ואלו נוקשה בעיני' לא קאמר ואת ונימא דמשום hei לא השוב לי

תורת י' ח ז ק אל

ג') בפי רמו"ק ח"ג ובזה יש לכאר מאמור"ל (פסחים דק"ה) כל המבואה את המועדות כאלו עובד ע"ה ופירושו כינוי עישה מלאכה בחוש"ט, וכי עיזו התום' בחנינה (ד"ה ע"א) דהא ליה דמדרבנן הי ע"ש, אבל לפי דברי הירושלמי הניל אש" דאייפ' שהוא מודרבנן, מ"מ כיוון דרבנן אסור בו המלאכה כדי "שיהי" פניהם מעסיקיהם ווובלן לזכור נסائم ונפלאות שעשו עמנוא השית', אם אדם עובד חיז עיז ועושה מלאכה בהוה'ט, ואינו מעלה על לבו להודות לה' על כל הטעכות נסائم ונפלאות שעשו עמנוא עוז'ו וכען משיב' רשי' (חולין ד"ה ע"א) דהטעם דהמלחיל שבח הו' כעוז'ו, משום דהעוכר עיז כופר בהקב"ה, והמלחיל שכת כופר במשיחו ומיד עוזות שלא שבח הקב"ה במעשה בראשית, והוא ניב' כמעד עוזות שקר שלא עשה הקב"ה נסיהם,adam באמת מאמין hei לו לשבות בעית מלאכה כדי להעלות כי' על לבו ולשבח ולהודות לבוראו על כל חנומתו. ועי' בדרוש.

בעל ע"י בעילה, אל ר"י לרי ובי כעירה זה שמנה רבינו ובעה מלמד שנקנות בבייה וממשני אי מהתס هو אמינו עד דמקדש והדר בעיל, ושלהקשות דחווי ל"י למפור אי מהתס הו"א דבעין תרויזה, וניל' כך דתוס' בדף ד' ע"ב אהא דילפ' בסוף קידושין מוכי יקח וביה מובעה מקשים למה לי ובעה נילפ' ביה ניכ' מוכי יקח דבי יקח לשון ביה משבען דב' ואיש אשר יקח את אהתו ע"ב, וניל' דחתום לא מקשה מיידי דמויאש אשר יקח משמעו בסוף וביה בעין דלא נחلك תיבח אהת לשנים לך כתיב ובעה להורות או קייח או ביה, אמנם קשה אין קאמר אי מהתס ח"א עד דמקדש והדר בעיל א"כ לא לבתו ובעלה ונולד מוכי יקח, אמנם ייל דאפי' הפני יט לטעות ולומר דבעין תרויזה והא דכתיב ובעה דאי לא כתיב ובעלה לא היו יודיעין הי טיניגו ברישא אי בסוף ברישא או ביה ברישא לך כתיב כי יקח והדר ובעלה להורות דבסוף ברישא לך מודקן הג' אי מהתס ח"א עד דמקדש והדר בעיל ריל דוה יודיעין דבעין תרויזה והא דכתיב ובעה להורות דבסוף ברישא לך כתיב בעילת בעל וא"כ י) לר"י דילפ' מובעה דאו בסוף או ביה ולא מקשה תוכ' ביה, אי' במחרש"א זיל בח"א יא) הא לחטא ראובן במשעה בלחה הא יש לו תרוין אם אהותامي תחאה צורה לאמית שפתת אהות אמי תאה צורה לאמית ותרין משום דרחל הורתה עקרת הבית דעבותה ז' הי' ברוח וזה דותה בסוף קידושין הירח מטהו לאחר מיתה וחל באחל שפהחתה, וניל' להרחבת הטעם דבעין בסוף והדר ביה וברחל הירח בסוף והדר ביה משא"כ בלאה הי' ביה ברישא ואפי' ח"י בסוף קידושין אח"ב איננו כלום ולפרשא אינו יכול דאי' יאסר עליו רחל משום אהות גירושתו אמן אם אמרין דביה להזד מנה נסתיר זה ולא בטא ראובן במעשה בלחה א) וח"ק.

ע"ז בש"ע אורח ס"י כס"ז בטעו סק"ד ה"ק אהא דאמירין בפ' נ' שאכלו אפלוגנתא דרע"ק ור"י אם לומר ברכו את ה' המבורך ואמרין שם רפומן אקלע לבי' בנישטא קם קרא בספרא ואמר ברכו את ה' ואישתיק. אושע' עלמא ובי' אמר רבא וכו' למה לך בחורי פלונגה וכו' ותק' הטווי' ומה נערכו ר' באה שמא רפומ עשה זאת בכדי לחראות מברכותיו שהוא ת"ח כמו ורב

תּוֹרַת יְהוָה : ק א ל

שהי' שלא בפני עדים, דהא פסק הרמנכ' (פ"ד מה' אישות) דההקרש בלא עדים אין הושין לקידושו, ונמ' הנה ראיתי בשוו' תשבן (ח"א ס"י ל"ו) שנשאל על מי שאמר שקידוש אשה בכיהalla שלא עדים, וכו' בוה"ל, וראוי לנער כוה' שהען פניו לומר שקידשה בכיהalla ר' מניד וכו' וכ"ש שאם הוא בלא עדים שהוא בכיהalla של הפרק שיש איסור בדבר עכ"ל משמע דבלא עדים נמי אסורה, ועי' בכיאורי הנר"א אהע'ו (ס"כ"ו) וצ"ע ועי' ביש"ת רע"ק א מהדרת'ג' (ס"מ"ה). י) ר'ז הסניר דודי אהובי הרב הנadol ההו"ב חווינ' פאר מקודשים מועה יעקב נ"י וכו' דנטצ'ל, לר"ל דילפ' מבעלה דציריך קודס כסוף ואח"ב ביה ולא ק' קושיות התוס' ומעתה מובן הכל, עלי.

יא) ע' במחרש"א מס' שכת (דף נ'ה ע"ב).

יב) ולפ"ז איש דברי המדרש, דכיוון דראיה יהודת השוכינה את ראובן בחטא מעשה בלחה מוכחה לדביה להוד לא מהנא ווא"כ חטא נס' הוא במא שקידש תמר בכיהalla להוד כד' הראיים.

מניל ויליף מבן אין לו פירושו כך עיין לעז לאתוי מבור ואיב עיב מוכחה דברען בא על אמא והודיע דבן הבן יורש דאל"כ שטעיר בא על "בלתו איב למיל' יושבי ההורי, דטמור הא נפל' מואין לו עיין עליו ודוק', ועפי' מטורין נ דע' ז' דה' לטומרא אדם לא חטא לא חוי מיטו והכתיב ב' יבמין ופ' נהלה וולד' אמא פריך מותני הרוויזו דוקא ולא די בחדרא וניל' הטעם אמא' הי' בשעת מתן תורה מימותה, דאי' במדרש ע"פ כי טמנה לוחחתה, קומץ עפר שלוחחת ממנה לא גוללה הוא בידך ואי' בילקוט תילם בתיב לה' הארין וכתיב והארין נתן לבני אדם לא קשיא כאן קודם מתן תורה בגין לאחר מתן תורה לך' חירות מימותה בשעת מתן תורה דלאו גוללה' ואי' בילקוט בתילם יקר בעניין ח' המותה לחסידיו אברחם שהקנתי לו שטום וארי' לא חוי ראי' למות אלא בשוביל יקר בעניין ח' ולפי שנזר על קיזו מיתה שאטר ואנבי עפר ואפר ותמי' הוא איך תלי וזה בוה שהקנתי לו שטום וארי' לכן לא היה ראי' למות אבל לפי הג' אל' אש וק'ל, ונם מהטורין הנה אנכי חולק למות מכאן שספר בהחיה המתים. דאיתא במדרש אל עפר השוב, תלא' לא נאמר אלא תשוב מכאן להחיה המתים מה'ת, ועש'ו אמר הנה אנכי חולק למות מכאן שספר בהחיה המתים, נהו'ו לענינו יש להקשות אמא' לא פריך כמה פעמים בתיב מיתה ביד'ש ומיתה ב'ד' בתורה אלא ע"ב מהם לא קשה דחטא כתוב בצד'ו לך' מקשים הא כתיב פהם איש כי ימות אמן' ייל' נס כאן בתיב החטא בצד'ו דאי' אמרין ובן אין לו עין לעז לאתוי ממו'ו, וטמור אינו מל' צירות ומיתה ב'ד' כפירוש הפט"ע בס' רע'ו והכ' קאמ' קרא ובן אין לו עין לעז דהינו מבור קודם לבת, אמנים דגבוי יבום כתיב נ'כ' ובן אין לו ודרשין עין לעז לאתוי ממו'ו, ובתוס' יש הא דילפין יבום מנהלה, וא'כ ייל' דחד' לאתוי ממו'ו חד' לבן הבן א'כ ממו'ן או ביבום או בנהלה לא כתיב החטא בצד'ו ודוק' כי נבן הוא;

פ' ויחי במדרש רבתה יהודה אתה יהודך אחיך, אי' כשהוביכה יעקב את ראנון במעשה בלחה נתира יהודה שלא יוכחו במעשה תמר ע'כ, וניל' דאי' במו'ריה דאי' המא יהודה ובן על הזונה דקידushה במשכנון אינה מקודשת ומתרין ט) דקידushה בביאה, אי' בקידושין בעולת בעל מלמד שנעשה לה

תּוֹרַת יִחְזָקָאֵל

(ט) חוריין זה ליתי במוהי, ות' שנדי שנדר לה וננתן לה חותמו ופתילה לעובון בידו הי' רק לפisos, אבל קידשה אח'כ בכסף או בשטר, ומחרל' ז'ל מפארן בנ'א' כ' ע'ז' להרין דלא אסור רק דרך' גנות אבל הוא אמר לה הבה נאABA אלה' הבה הוא לשונ'ה ממנה שתחנן דעתה ותהייח' לה, ועי' בשפ' ח' שהביא תוריין זקוני וע' בשם הרא'מ' ומיש'כ' המוהי דילכא' למימר דקידushה במשכנון דהא קי'ל אמר לה התקריש' במנה וננתן לה משכנון אינה מקודשת, וולענד'ז דיל' לפי שי' ה'ב'ח (בס' כ'ט)ราม אמר לה אל החוזר לי עד שאtan לך' המנה מקודשת. ועי' בא'ט שם, ווי'ל דנס יהודה קידשה במשכנון באופן, וה, ועי' ברמא' שם שכ' אדם הקנה לה נוף המשכנון מקודשת. ועי' בעבלי התוס' שפירפללו נ'כ' בוה' וסימנו להרין דהקנה לה הטעבת באותה שעזה לממי' ולהאר מיכאן התנה עמה' שאם ישלה לה נדי עיים תחזר לה' והנה השפ' ח' הק' על הרא'ם, דהא קי'ל כרב דמניד' למאן דמקודש בכיה, ות' דזח'ו רק בפני עדים דחציף, אבל בין' לעצמה מותה, וקי'ל על תירוץ'

הברכה ועל העבודה اي' במד"ר ע"פ וילך עשו ויקח את מהלת בת ישמעאל
שנתן על דעתו להתניר מחלת שמהלו לו כל עגונותו, اي' ייל של העבודה
хи' יכול לטעון מכך טעות שמכרו על שהרג את הנפש ואסור לעבור עבודה, אבל השתה שפהלו לו הלא יכול לעבור ואם המכירה של העבודה אינה
כלום וא"כ הברכות הי' דבר שלא בא לעולם ואין אדם טקנה דבר שלבלי' ע
לבדו, דהמכירה של העבודה הי' מכך טעות לך' וויצו יעקב מבארה של
ככורה ומכאריה של ברכה.

בבבוחות דג' נזתנן לבתולה י'ב החדש בתום' דיה נתקדשה ונתבגרה
וכו' והק' המהרש"א זיל איך מוכח מאין פוסקין וניל' דמא Sor לkadsh את בתו
כשהיא קטנה לקיט דילמא משtaba'ah הבעל דקתי נ' במתני' אוירוי משעת פסיקתא
לך' נקט ואיין פוסקון לקטנה ועיב' אוירוי לאחות' בשחווא גדולה וא' מאי
קמ' ריה וכא אין פוסקון להשיאה בשחווא קטנה לא צריכא לא אשמעין דאסור
לקדש ולהשיאה בשחווא גדולה מוכחה ממתניתין אלא ע'כ אם נתקדשה קודם
שבגרה צריכה י'ב החדש וא' לא מוכחה ממתניתין דילמא מותניתין
בשתבעה היינו קודושים ומכוריות נמי מוכחה וחוק' זיל דהא דזריך להבאי,
התום' דין דורך האדם לkadsh בשהי'ה קטנה ניל' דאוריה בבית שמואל סי'
ליג' דהא אסור לkadsh וזה אי' בני דמצוה להשיאה סמוך לפירקה ומתרין
דאירועו רוזחה בת דעת לומר אני רוזחה בפלוני והוא דאמרי' עד שתתגידי
ותאמר רוזחה אני דמייתא דלא שכיה שטא'ר בקנות וdock, ולזה מתרין
המדרש או עשור אלו י'ב החדש ומקשת המורוח האיך' מוכחה י'ב החדש וניל'
דא'י דרבכה בת נ' שנים כדאי' בתום' ביכמות אסור לkadsh בתו בשחווא
קטנה לך' חוץך להמתין ט' שנה כדי שתהא גדולה ולכך אמר תשב הנערה
אתנו ימס או עשור כדי שתהא גדולה ועוד לאחר מכאן י'ב החדש משtaba'ah
הבעל דהינו שקידשה והו'夷 שיר ודויק.

נס מהרין תוס' ב'ב' ד'ת' בכל' שמה וכו' ועט' קטנה היהה והא
רבכה נ'ב' קטנה היהה ונ'ל דבשלומא בת אברהם הי' אברהם מקבל קידושין
ואסור לkadsh בתו בשחווא קטנה שמא לאחר נישואה תמאן ומיאון אין מועיל
פשא'כ' ברבקה שמתה בתואל כאotta לילה כדי שתקבל הו' עזמה קודשין
ויצאת במיאון ולזה מדיק הנمراה אסור לkadsh בתו בשחווא קטנה, ולה
קאמר ר'ח' לדידי' בנתי' עדי' מבי' מבי' dock.

פ' וישלח ב'ב' ב'ב' דקטי'ו כל האמור' תירש בת' עם בת הבן איין
שומעין לו שנאמר ואלה בני שעריו יושבי החורי וצבעון וענה, וכחיב ואלה
בני צבעון ואי' וענה מלמד שבא צבעון על אמר' וחוליד מטנה ענה, ופי'
רשכבים וקרוי לי' יושבי החורי להורות שוויה, יורש ענה בן בנו את שער
עיש' וייש להקשות הא לעיל' עיא ילפין דבת הבן קודמת לבת מרכתי' ובן
איין לו עיין עלייה ועוד לתרין קו' תוס' שהק' מנ'ל דמפור יורש אביו דבן איין
לו גבוי יבום עין עליו לאחות' ממור והכי דבר' לאחות' בת הבן מניל' לאחות'
פטוח' וניל' קר' דהמורוח' הק' מנ'ל צבעון בא על אמר' דילמא שער' בא
על כלתו אשת צבעון, ונ'ל דליך' מרכתי' יושבי החורי קרא יתרא להורות
דענה הי' יורש, ואי' אמרין דשער' בא על כלתו אי' הי' ענה בנו של שער'

מה חידוש דעתה יורש אלא צבעון בא על אמר' וחידש דבן הבן יורש.

אמנם קשה דילמא לעולם שער' בא על כלתו והידש דטמור יורש, אלא
ע'כ דטמור יורש מאי' לו עיין עליו ואי' הא דקאמר לעיל' בן הבן

בitem (דטו') מה שאירש מABA מכור לך אין דבריו קיימים ואם ביום מיתת אביו אמר מה שאירש מABA מכור לך אין דבריו קיימים, הא סמכא דעתך לא סמכא דעתך דטעמה ימכור נכסיו בהיותו ויעקב לך את העבודה שעדי לא הוקם המשכן ה' העובודה ברכות וום חברות שיר לבעלי, כמו שהביא רשי זל, וחברת ה' מה שאירש מABA, וא"כ אין זו כבירה. ולכך פירוש התה ביום דانت עתיד למייסון ית ברכות והבא מה שאירש מABA היו כמו מה שאירש היום דאל חברות לא שיר לא סמכא דעתך דצחוק אינו יכול למכור הברכות, אמנז אי' בחותם (ס"ר ר'יא) אף אם אמר מה שאירש היום אם מות המוכר קודם לאביו ולא בא לשוטו בן הבן מוציא מיד הולך ואי' במפרשים ע"פ הנה אנבי הולך למות שהולך ומכתבן כל יום בירין יוכל למות קודם אביה וברשי ע"פ ויבנו עיש' שבוחה עכודתו וזיף אמר עשו לבבו שלא יויל אפי' מה שייעקב אומר מה שאירש היום והנה אנבי הולך למות למות קודם אבא וא"כ הברכות יהוו לנוני רק העובודה שוה יחי' מכור לך ולמה זה לי בכורה שביה עבדתו ולזה אמר לפי דעתו של עשו לא פבר רק מה שמניע הברכה שהוא אבל ללא הברכה ולזה קאמר וימכו את ברכותך וכך'.

ועפ' מהתוין ג' סמכת הפרשיות של ויזא יעקב מכאר שבען, מבארה של תורה ומבראה של ברכת, והנה התוין הקשו למה לי ולא סמכ דעתך תיפוק לי' דין אדם מקנה דרך שללא בא לעולם עיב, ולפ' לא הי' חמקה של יעקב קיים אפי' סמיך דעתה אמתן ייל דין (בכ"ר ר'ח) אם מכח דבר שללא ביל עם דבר שבא לעולם קנה שנייהם והכי ג' מכר העבודה עם

תורת ייחוץ אל

לשם בבחינה, ובבור ארי' תירין דרока בני ביה שוכתת לו חתורה וישראל נחשב זה, אבל קודם מ"ת ה' העובודה ברכות מפני שהוא ראוי למכור ולא מצאנו שוכתת לו תורה夷' ובשבתי החטף, עי' בוגחים (רף קי"ב ע"ב) עד שללא הוקם המשכן הוא הרכות מותרות ועובדת ברכות, ופי' רשי' כדברים וישלח את נערי בני ישראל (שמות כ"ד) ונעלאת דהאי' ממשמע מותה עבדת ברכות, אדרבה נערי הוא כולל נס הבלתי ברכות, ומה נדלה בעני' עוד יותר התמי' בראותי שאונקלוס ורש' תירגמו גורי ברכות, ואולי היה קבלת בידם דנערי המת הרכות, שוב מצאי במדרש רנה במדNEY (פ"ד ח' ופי'ב ז') שפירוש ניכ' קך, ואולי משפט הנערי מורה על החשובים ע' בקונקרטיא שורש נערוי והראיה כי כ"מ שנזכר נערוי במקרא נזכר על השובים נערוי הפלך ושרדי' והחוובים והקורובים למלכאות בוראי' והוא הרכות, כי רוב שנים יודיעו חכמה' ועי' הכתובת ומדותיהם 'שה' בהם יותר מהצעירים וכמו לות', וכן מפני שהחובים ברכות, כי בישיטים חכמה' • ונדר כלה, אמן כי ה' לחביבים ונבוני. הולכים בדרך הטוב היישר בעני' אלקים וארם, אבל, המטים עקלקלות. וסדרי אדם לא זכו לות', ولكن עשו לא ה' ראוי כלל להה'. רק יעקב ע"ה הנציג בו כבוד יותר מכפי שהוא, וביקש ממנו שימחול לה כדי לצאת נס ידי אדם.

(ח) ע' בישיטים ה' רע'ק אינר וציל מהדרת'נ' (ס"ר צ"ז) ש讚ק דזה לא מהני דמ"ט לא קנה' דבר שללא בא לעולם עיש טומו ועיש בס"ר כמה ועי' בפ'ית (ס"ר ר'ג') שהארך מותה ועיפ' ד'ק של זקנין הנה'ק זע' נ'ל לפריש ר' רשי' בפ' חמי קרא שמו, לבכור ברכתי נס ברוך יהי', היינו שכון שהוא בכור וקנה העובודה שהוא דבר שביל יכול לנקות אنب' נס הרכות.

בפ' תולדות בפ' ויאמר מכרה חיים את בכורתך לי ויאמר הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורתה. והפסים לטכור את בכורתה, ובתרגום יונתן אי' ע' פ' מכרה חיים דANTA עתיד למשחן ית בכורתה, וNIL קך ז) דאי' בנ'

תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל

הנוק אבל אהירותה ישנא מאה, ופרי יהי הילולי, טוב למדראת ונחמר להשביל ולא יהיו מונוטוי מתוקין בדבר וஸוריין ביד בשער ודם, כדבר>DOKA, כי הטעבה שאודם משב לגולתה, אימה טובה עולמת, ושיש לה הפקת ותתהפף, ממש כמו שאמר שלמה חמע"ה, דבר מזאת אבל דיק פון השבע והקאות כי אם שהוא בראשיתו מותוק לחוך, אבל כאשר אך יוסיף לאכול ממנה יזק לו ויצרך להקייאו ומעטה הלא נודע רעת האדם הרחוק מליהנות מהישפעה השית'ה ומושפע מיד האדם, ומה טיב לאדם שהשית'ה לנו ומרגנו מהתה'ה ידו הרחבה והטובה תפר, בטוב אמיתי שאין לו הפסק, וטומו קיים לעד, — ואנג אעד בדרבי חתוט' הניל' דנוף היה איני מה, וראיתי ביר דוד שב' רבם' גומי הלוות נדחק בוה וסימ' בע' וbam'ת' יש סתירה לד' התו' מדברהם בשบท' (ד' ע'ב') כמו שהעיר זה במלחה'ה, וע' בתוסטה (ב'מ פ'ב') דהשואל את הקדוזים לא יבקע בה צנון ווית, וכי מניא מושם דוחזרות שלחת מקלקל את הקדוזים, וכיב' השית' (ב'ס' צ'ז סק'ב') רזית הוא חריף, ולפ'ו לילא דמסחפינא הייתי אומר ובתוטם' שבת צ'ל הרופתן, ובט'ס נדפס מרירותן ולפ'ו ניאה ד' התו' בפסחים הניל' דרכ' כי היה הוא חריף, אבל מוד איננו וראוי לאכילה, וע' במרדיי מס' שבת (פרק כמה טומין) שב' דין מיקרה חריף, ובכ'ו חריף הוא חי לשתי' היטב, וע' בט' ברכות (רפ' מ'א) בגין ובריש', דלא אבל זית אלא להגען חירפו של צנון, וניל' שהנס שחדות הוא חריף, בכ'ו אני חריף כמו הצנון וכוכ' ביש' שם ולוועמת הרופות הצנון טוב חריך מזא דאמורה יונת, צל'ע' שלא חביב מדי התו' שכ' דקאי על האילן ועטש'ב אהובי הנאן התו' העזום מהדר' מ' איריך הייז האבד'ק יאולויטין בס' מנה פתיס.) ע' נמורחי פ' תולדות הק' לפ' י' וזה מה חועילה המכירה דמתrixין כיו' דע' ישכועה היהת כרכיב השבעה לי חיב לדקיס' דכרייה, ולענדר'ג לרהיין לע' מש'ב הרמב'ס (פ'ב' ה') מה' מכירה דاعיג' רחמנכה לעובר לא קני מ'ם אם hei' בנו קני, משום דדעתו של אדם קרובה אצל בנו ונמר ומקני, ולפ'ו ניל' דהה'ד דעתו של אדם קרובה אצל אחיה, והנה ידוע דהאן דאין אדם מקנה לדבר שלא ביל הוא נ'כ' כמו הטעם דין אדים מקנה דבר שלביל והינו הר', וא' ניל' דנס דבר שלא ביל יכול אדם להקנות לבנו ולאחיה, ושפיר קנה יעקב הבכורה, ועוד ניל' דהרי מבואר נ'כ' שם דמשום בר' הי' תקינו לי' רבען דיבול להקנות וכאן הי' משום כי חי'ו, וכמו שאמר הליעיטני נא מן האורות הזה כי עף אכבי, ויתה' ניל' עד' להרין עפש'יכ התו' בכהות (רפ' ניד ע'ב') דע'א'פ' שען אדים מקנה דבר שלא בא לעולם מ'ם אדים משעבר דבר שלא בא לעולם כיו' רכתב ודעתיך אנא למיינא וכו' אע'פ' שען מקנה לו שום נכסים אלא שמשעבר גופו לזה והחוב מעתה ולכשיהזו לו נכסים חל שעבורו מעתה עב'ל, וכמו כן שעיבר עשו את הבכורה והברכות שיבואו לידי יעקב, ושפיר קני כד' התו' וע' ברמא' (ס' ר'יש סק'ו) ויש להאריך בעזה'ת בכמה אנטז' ואכטיל, ובכל תמייני על המוריח שח'ן על הבכורה, והרי יודע כי או הותרו הבמות, וללה' הבכורה דשלב'ל', וראה נא כי קני הגיאק זצ'יל החק' ואת רק על הברכות אבל העכורה החשב דבר שכיל, עוד הקשה המוריח, מה חועילה לו מכירה זו וכי ישראל שקנה כהונתו של בון יכול

דליך' דתום' בזבחים הקשו אתך בדומין לך ואית' ומכל חיי ליה וכוי ויל' אמריא לא הקשו נס אבעעט' ובאמת עד שלא חוקם המשכן הי' ב' מ' מותה עתיק מה ציריך לאתהיי וכי תימוא דילמא נח גופי' מחותסר אבר הי' يول' קרי בי' רב הוא, ונ' כל' נך דהתרצן שהשיב תמיים כתיב כי לא בעי להורות דנה לא הי' טרפה, אלא דכא להורות הפאי', של אתך בדומין לך נמצא לא ילפנין מאתך רק מה שטבנין נבי' נה, וא' חק' התום' מנ' דתמים בא למעוטי בית' ומכו' שמחוסר אבר כמו' נבי' קרבנות ולא טרפה דלמא הימים בא למעוטי בית' ומכו' שמחוסר אבר כמי' טבנין זל' ואיל' דאי' טרפה, ומכל חיי בא להוציא הטרפה בקושיות המחריש' זל', ואיל' דאי' טרפה איכא מידוי וכי' דיל' דק' התום' הי' לא להקוריב רק למייעל להיבכה לוח תירצ'ו דקאמיר לקיום עולם, ויל' דתום' כי לעיל חזקן וחסרומ אוף דכשר להקרבה לא הי' מכניסן להיבכה לפי' שענים ראוון לקיום העולם משא'יך דראוי לקיום עולם, ולהקרבה א' לא לומר דמי איכא מידוי, ואחיך בעופות כתיב ועיב' מוכראה לומר דתמים בא להוציא את הטרפה, אמן להתרצן שהשיב לא ס' י' אם שלמיין לא תעיל אל' א' טפנין מארך כל מילוי דהאי וכי תימא ויל' נ' א' אם אחוסר אבר קאי שפירש בזבחים מכל חיי ליה לא דהאי וכי' ייל' נ' א' אם אחוסר אבר לוח קאמיר וכ'ריה, נמצא בזבחים הקשו תום' אלא ס' י' דפמצעט כל מילוי ואבעעט' (וא' ב') מילא לא' דכבר תירצ' בעיז' דמי איכא מידוי, וביעז' ה'ק' אתרזון ראשון שהשיב הימים בתיב' כי' דלא קעה מכל חיי דהוזרן לבתו להוציא הטרפה (ו) ודוק'.

תּוֹרַת יִחְזָקָא ל'

שלא כתבו התום' כן וקראו מכל הוה ציריך לנטהה אשר עיך באמת מקשה המחריש' א' על התום' ב' צ'ע. אבל וקנו מתרין דכונת התום' דקרו'a מכל חיי ימעת טרפה, עכ' ל' ורפה'יה.

(ו) כאן היתה שבתת קולמוסו של זקנינו הגה'ק ז'יע', ולא סייט לאבד הסמכות של שני המאמרים דערובין שהזכיר בהחלת המאמר, ע'כ' אהשוו להת לפנ' הקורא מה שאמרתי בעזה'ית בש'ק פ' נח בעית רעווא דרעווא לבאר סמכות המאמרים, ואלה תמצית דברי, אמר ר' ירמי' בן אלעוז מצחת שבתו של אדם אומרים בפניו וכו'לו שלא בפנ'ו רשי' ז'ל' הטעם ישלא ירביה בשבחו בפנ'ו מפני שנראה כמחניף, אמן ידוע כי הרבה פנים לתורה, וההרשות נתונה לכל התלמידים לפרש לפי' דעתם ושכליהם, ובכלב שייח' ע'פ' רוח קדושת התורה והאמונה, لكن' הגני משער בטעם הדבר, כי כאיש האדם מרבה בפני חברו שבחיזו ותחלהו, או יעדור עלי' רוח נאותה להתגנותו עוד יותר מכפי השבח והמעלה שהעתים לו חברו, ועי' נאותה זו נתרחק מאור פנ'ו מלך הים ית'יש, וכואמו'ל' (סופה ד'ה, וככדי') נמצא שההרבה לשבח האדם בפניו הוא לו נרמא בנזיקין, וכדי להראות לנו, נודל ההיווק שמניע לאדם ע'י רחקותו מהשיות פ'ו פתח בחכמה ואמר מי' דכני ונהנה עליה וית טרכ' בפי' אמרה יונה לפני הקב'ה רבש' ע' היו מונותי מרוריין כוית' ומסורין בידך' ואל' היו מתוקין כדבר' ומסורין ביד' בשור ודם, ולכארה הי' נפלאת בעיני' למה רימה המיראות ליות דוקא, והמתיקות לבש דוקא, ונראה לא כי בזה בצעם, רצוני בהדרימות האלה רצוף הכלמה אמתית, ובזה ינואר יתרון הטוכה שמניע לאדם מיד הקב'ה, אף שהוא מדור לעני אדם, על הטוכה האנושות וכך אמרה, יהו מונותי מרוריין כו'ית' ופסורין בידך, בז'ות דוקא, דמנואר בתום' כאן ובפסחים (דף ל'ז' ע'א) דהאלין הוא מה, ולא הפרי, במ'ן החשעה המושפעת מיד' הי' על האדם, אף שהוא מורה לפי' הנראת, באמת אינה מורה, רק בתחלתה וראשיתה לפי' ראות עני

מה שנייה בצעי בדיה אתך בחומין לך ואית מכל החיה לטה לי עיט וניל

משמעות דמי איכא מידי כו' כאשר כתבו דמתיבתך. اي לא דרשין כמה פiley ועכ' צירן קרא מכל החיה למעט טרפה ועכ' לא הקשו התום' כמו בוכחים למלה לי קרא דבאמת צריך למעט טרפה וממילא לא קשה קו' מהריש' ז' כל דבאמת כוונת התום' שהקרא מכל החיה ייכא למעט טרפה נק' מהריש' א', משום דלחטירון הראשון מתיבת תמים א' לא מעט כל מייל בעמ' וטרפה, וצירן קרא מכל החיה ודוק' חיטב, והכל וכו' על נכוון בשכלו הוק', וחבל על דרבין מסקנת הדודש לקשר שני המאמרים מעיובין אשר עז' בנה כל יפורה.

וללא דעתה פינא לחולות בוקי סריוקו באילן נдол אמין כי כוונתו בקיושו המאמרים דאחרי שאמר ר' ישאומרים מקצת שבחו וכור' ונדרש וזה מדלא כהיב תמים במאמור הקב'ה לנח, ואיך משמעם דכתיב בתחלת הפרשה היינו תמים בדרינו דהלא תמים בנופה לא היו שכחה ולמה לא אמרו הקב'ה וא' לא יכול לדודוש מתיבת תמים למעט שום דבר רק מתיבת אתק' כסקנת השם'. והנה יש לדעת בכונת טענת היונה שאמרה יהיו מזוחות כי מה מצאה בו עול כי לא בן אדם הוא ויתבייש כמוון דאליל דיל' כירושלמי ר'ה, וכחש'ס בבל' ברבות, כיוון שנערק אדם לבירות פניו משותנות, כי בעלת חי אשר מסוה הבושא איינו מרחף על פנ' אך בודאי בטענה נדולה באת אליז' דינה מצינו בש'ס ב'ק' דצ'ין אמר ר'א לעולם יהא אדם מן הנודין ולא מן הרודין שאין לך נדוף בעוף יותר מהורים ובני יונה והכשרים הכתוב לモבה הרי כי וכות וטעה נדולה ליוונה שוכחה לעלות עז' המובה לרצון, והנה אי' ביש'ס סנהדרין (ק'ח עב') החובה נצחח השיב עורב לנזה כי יש אתה מניה ממין שבעה ושילוח ממין שנים אם פגע כי שר חמלה או שר צינה לא נמצא העולם חסר בר' אחת (וטעמו של נה לימי דעתו שמאחר שכבר שימש בתיבה ונתעbara בת זנו שב לא יחסר המונ) אך על היונה מה טעמו של נה הנם כי יש שבעה אבל הלא הקב'ה צחוו שיחוו שבעה כדי להביא קרבן ואך לא ירא לנפשו שם יפנס קרבנה, וכן' טעמו של נה שמה שצוה הקב'ה להיות אתק' לא שייחו תמיין אתק' בדורין לך, כי לא לצווותא בעלמא כסקנת השם' בוגדים ובעיה, וא' בס' אם ישלו ויפגעו אソン ברוך לא יקרחו עון כי כל הלימוד הוא רק מאתק' ואתק' יש לדודוש על צוותא בעלמא ומצתתי און לי בכונת נה עז' ביש'ס מפורש שם וישלח את היונה מאתו אדי' מכאן שדריתן של עופות טהורין עם אדי'קם, והנה עליה זות טרפ' בפס' אריא אמרה יונה לפנ' הקב'ה יהי' מזוחות וכו' ע"ש ולדעתי כי נס בנאן הסמכות מדרמו הסמכת של יעוביין כי כוונת ר'י מכאן שדריתן של עופות טהורין עם הציקים וזה מרווח בקרה וישלח את היונה מאתו דיקא שכן דרש נה, ודוק' ק' ועכ' ספק להז והנה עליה זות טרפ' בפס' כי היונה עצקה חמס לפנ' הקב'ה על שלילה נה ונכסע היה בינה ובין המות והותה שלולה מהותות לעלות עז' המובה, ואחת אמרה היונה ושתיים זו שמענו כי עליה זות טרפ' בפס', טרפ' כמשמעותו ממש לשון טרפה, ואמרת להמה יהו מזוחות מירון רק שיחי' בידך מטעם טרפ' בפס' כי טענה טרפה בפס', ועל משמעו טרפה לא שאל הש'ס כי בגין פשוטה של המלה, רק שאל על דרש מזוחות Mai משמע דהאי טרפ' לשנא דמזונה הו, דכתיב הטרפני לחם חזקי, דוק' נא יקורי בלשון היש'ס ותראה כי ה'ל קזובים מעט אל מרכז האמת ודע לך יקורי שכונות וקננו הנה'ק ויע' שקי' התום' בוכחים לא זה קו' התום' בעז' שע' בוכחים לא הקשו רק לטיל קרא מכל החי ובעז' הקשו דמאתך נימעת בעמ' ומוח'א, וקרא דמל' החי ימעט טרפה הנם

נשמר מוה דלית דתמים קאי אבע"ט ודוקיק, ה) וגם מתרין קי' המהרטיא זל'

ת ו ר ת י ח ז ק א ל

דזה דקאמר ואיתקץ בהמה לעוף אין רצונו לומר דאיתקשו שנייה ואין כהן דין איסור ב"מ, אלא פירשו כמו שכ' אאי הנהק זיע ולק"ט.

(ה) יען כי דב"ק נכתבים בקיצור וקשה להבנים עתיק מש"כ בביבורה, כבוד דורי הרה"ג המפואר, ח"ב בח"ת, חכם ונבון פאר מקוזישים, מורה יעקב דערבראידינגר נ"י איתון מושבבו בק' פאקיישאן, זול, וגם מתווין קושית המהרטיא זל מה שהנינה בע"ע בע"ז (הף ו') ברה אקה, וכ' התומ' להרין דליכא למעט מהאי קרא מהוסר אבר ובע"ט ביזן דלא הי' צrisk רק לקיום העולם, כי ע"ש, והק' המהרטיא דבלאי"ה א"א לומד דבע"ט אסור דהרי כתיב קרא מכל ההז למעט מהוסר אבר ואם אתה אומר דבע"ט אסור מושום אתה מכ"ש מהוסר אבר א"כ למה צrisk קרא מכל ההז, (ע"ש כי זה כוונתו וכוננו הנהק) וכן לדלק"ט דרנה התומ' בובחים שם בד"ה אתק' בדומין לך כי ואית' מכל ההז לטה ל' ע"ש, וק' אמריא לא הק' נס ביבחים דמאתק' יש למעט נס בע"ט כמו שרצינו לתרין זה בכאן בע"ז שללא יקשה מאתק על מה שבאמת קודם שהוקם המשקן הוו בע"ט מותרין, ועוד ק' על התומ' שם שהאריבו לשון וכית' דילמא נח נופ' מהז א' הווי כי' חלא זיל קרי כי רבל הוא דהלא אתה בן בכ' על עין טרפה וכל א' ניבין מעצמו דרבב"ש לעין בע"ט תמס' כתיב ב' (ע"ש בכ' ותבן כוונת קי' וכוננו חראק' זי"ע) וכן בך דהתרין שהשיב תמים כתיב כי לא בעי להורות דנה לא הי' טרפה אלא דבא להורות הפע' של אתק' בדומין לך, היינו דבנה כתיב המתים, וכל מה דזומה לתמים דזוק וא"כ דודשין רק תיבת המתים, הנה ידוע דתיבה א' א"א לרדרשו למעט כל דבר דאם בא להורות על וזה איינו מסעט דבר אהה, בידוע בכל הש"ס, וא"כ דתמים ממעט רק דבר אחד שפיר החק' התומ' בע"ז בד"ה אתק' מניל' דתמים בא להורות למעוטי טרפה דילמא בא למעוטי בע"ט ומזהו א' (זהוא פוג' א') כמו בכל קרבנות דתמים מורה כן ולא על טרפה ומכל ההז בא למעוטי טרפה בק' המהרטיא בד"ה תמים כתיב ב' ע"ש, ואיל דא"כ דבע"ט אסור ק' מי איכא מידי דלב"ג אסור ולישראל שרי' ל' דקו' התומ' הי' לא להקריב למזבח רק למייל' לחיבת דאשיך ע"כ תירצ'ו באמת דראוי לקיים העולם, וכוננתם דכתבו לטעלה הזקן והסדרים אף דכשר להקרבה לא הי' מבננס לתיבה לפי שאין ראים לקיום העולם משא"ב כאן דראו בע"ט לקיים העולם ולמה נתמעט ואית' להקרבה ברכינה וורק ממעטין מתייבת אתק' בלבד דלא ס"ד דאל' רחמנא לנו בזוקה עיל' שלמן לא תעיל', וא"כ לפי המסקנא יכולן אנו למעט כל מייל' עד שי' דונמת נח כי לא מיעוט תיבת א' תמים דרישין כי' להשות לנח מתייבת אתק' ועל כל דבר שיח' ברצוננו למעטו ל' כי תימא נה נופא ולחרין כהמסקנא ומילא ממעטין כיד ולא צrisk עוד שום קרא למעט דבר וא"ש מה שהאריבו התומ' בלשנא דלא צrisk דכוונתך דכשר נאמר וכית' נתירין מסקנת היחס' לא סיד כי ממילא ממעט כיד ולא צrisk עוד לקרא מכל ההז, ונמצא דקושית התומ' בע"ז ובוכחים הם ב' קי' ומה שהק' בכאן לא הק' בכאן, וא"ש הכל, דבבוחים הק' לפי התריזן השני במסקנא לא ס"ד כו', דמייט כל דבר ע"כ הק' דלמה לו הקרא מכל ההז ולא הק' לדמעט נס בע"ט כמ"ש בע"ז כי סמכו עצמן מה שכבר תירצ' תום בע"ז

הידושי הלהב ופילפולא טבא דאוריתא

פ' נה, ב' דערירובין ד' י"א ארי' בן אלעוז אומרים מקצת שבז' של אדם וכו' וארי' בן אלעוז והנה עלה זיין טרפ' בפי וכו' יש להקשות למזה מסדר התלמוד שני נאמרים אלו ביהה, ונילך דאי' במש' זבחום (ד' ק"טו) עד שלא חוקט המשבן היו קרובין תמיימים ובעלוי מומים וכו' רשי' מוחק הגירסתא אמר מר א' ע"ש וניל' לקוים הגירסתא כך, דתומ' ה' ב"ג (דו ע"א) למה לי מון הבקר לחוזיא את הטרפה הא כתיב תמים ע"ש וניל' דלקט' קי' התוס' וגמ' קי' מהרש"א ז' שהק' אמאי לא דרישן תמים דמי' ב"ג לחוזיא ב' מ' ומיל' כה, דלא מטי' למידריש נבי קרבנות דתמים בא להורות לחוזיא את הטרפה הא אמרני' ב') תמות ובורות בהחמה ואין תמות ובורות בעופות, וע' ב' מ' ווקרא שטובהה מן הקרה א' ב' או אמרני' דתמים בא להורות על הטרפה מובהה לומר דין טרפות בעופות וכו' וא' אפשר לומר כן דזחוי כל דיליכא מידידי דאסור לב' ג' ולישראל שרי, ונבי ב' ג' כתיב אהיך בחומין לך לחוזיא את הטרפה, ואיל' דילמא נבי ב' ג' לא אסרו אלא טרפות דבחמתה, ז' וא' דככל הפרשה כתיב בהחמה ברישא והדר עוף וחכא כתיב להיות אהיך זכר ונקבה מוחיעף למיניהם ומון הבהטה למיניהם אלא ע"ב הדתורה נשמר מזה שלא תאמור מהמת קי' מי איכא מידידי דלב' ג' אסור ולישראל שרי דאתך בא לחוזיא את הטרפה וקי' דוקא אבחמה לך' כתיב עוף ברישא להורות דאף בעופות טרפה אסות' וא' ב' עכצ'ל דתמים נבי קרבנות לא קאי אמרפה רק אב' מ' דנבי ב' ג' לחוזיא ב' מ' וא' ב' ב' מ' אסור לב' ג' אף בעופות מדתני' עוף ברישא וזה א' א' לומר כן דמי איכא מידידי וכו' והשתא א' ש' הגירסתא עד שלא חוקט המשבן היו קרבין תמיין וכ' מ' וא' ב' עיב' הא' דכתיב נבי ב' ג' תמים בעי' להורות אטרפה, קשה קי' המחרש'יא זיל' וגמ' קי' התוס' זיל' אמאי לא נימא תמים נבי קרבנות כמו כאן, לוזק דאמר מוד תמות ובורות בבחמתה, וא' ב' יקשה מי איכא מידידי וכו' ג' אממן קשה דילמא נבי ב' ג' הא דכתיב אהיך לאיל' באלו.

ת ו ר ת י ח ז ק א ל

א) בריש דף קט' ה' וכן נמחק שם בישיטמ'ק.

ב) ע' קידושין (דכ' ז ע"ב) ופרוש' חאי קרא דריש הנאמר בכל הקרבנות איש איש מבית ישראל אשר יקריב וכו' לרוצונכם תמים זכר בגבר בנכשטים ובעופות מודלא כתיב לרוצונכם תמים זכר ולמשתוק לימדק שאון מקפיד על תמות ובורות אלא באלו.

ג) ומושב היטב הנירפא דאמר מר וכו' ולא קשה קי' רישי' דמאי איריא קודם מת' לאחר הקמת המשבן נמי איתא להא, דבאמת אין כוונת בעל המירא זאת דזה הי' עדר שלא חוקט המשבן, דנס הוא ידע דנס לאחר הקמת המשבן איתא להא, ומיתוי לה כאן כדי לישיב קי' שהביאו התוס' כאשר תראה דבריך של אא' ג'. ד) וא' ב' חצטרך למאר דבר' אסוד לב' ג' אף בעופות וזה א' לומר דהא ליכא מידידי דלב' ג' אסור ולישראל שרי ולירין אין אסור ב' מ' בעופות, ובעיב' צ' ל' דתמים לא קאי אבע' מ' ולפי' מתרין היטב נס קי' חבי' שהק' רשי' זיל' על נירסתא הו' דמדקאמר אבל מהוסר אבד דלא מכלל דכ' מ' לא נפסלו לא בבחמת ולא בעוף

פ' שמיini בפ' וישא אהרן את ידו ויברכם, ופירש"י ויברכם בברכת חניהם הכלל הוא בברכת חנינים ז') יש נ' ברכות, בברכה ראשונה יש נ' תיבות הוא ננד אברהム שנאמר בו בן שלוש שנים הזכר אברהム את בוראו, בברכה שניי יש ח' תיבות הוא ננד יצחק ע' זהה'ך דלא איתתייל יצחק עד דאותם פ' ה' לאברהם וכן לשרה, בברכה שלישית יש ז' תיבות ישא ח' פניו אליך וישם המשחה תיבות החם הוא ננד יעקב, ע' רשי' (פ' בחקתי) המשחה פעמים יעקב מלא ואיז', שלום הוא ננד דוד, ע' רמבי'ן הק' היבא דרז'ל שלום זה מלכות בית דוד ע"ש, והנה הראשי תיבות וסופי תיבות של הג' ברכות כחנים הוא נימטראיה ק' וזה יש נ' ייח' לקבץ גליותנה הכלל הוא דעתיך קיבוען גליות הוא שיתגלה לנו טעמי ורומי תורה, ועיקר הברכה הוא וה ע' רשי' יתקבלון אלףן הדת, כי יתגלה להם טעמי התורה שנשתכחו בגולות מהמת הצרות.

תּוֹרַת יִחְזָקָאֵל

שרומות אומתנו וטוב מצבח המוצלח, איןנו תלוי בתפארת הטמישלה והמלכות הומיי רק הוא תלוי ועוטר במעלת שלמות התורה והחכמה האמתות, כן שפלות מצבה ובחחות ערכה לא ישוער מצד העדר הפלגה הומיי רק בכח' העדר ידיעת והוותה נופלת נפילה עצומה נפלאה בעומק הסכלות ראה דבריו כי נעם, ובשנה העברה (ה' תרס"ח) אמרתי לפרש מאמו"ל (ברכות דף כד) התולה תפלו יתלו לו חיו דורשי חטורות אמרו והוא חיך תלואים לך מנדר וזה התולה תפלו ולכאורה הוא תמי' אמנס הנה מברכין אשר קדרשו במצוותיו וצונו להנוה תפליין ומלה הנחה יורה כי אופנים, הנחה בתוך גוף, והנחה מתחת הבב' (ס' כ"ה) וכי' בשיע שם דעתך לבך להניח בקי"מ תחת היא ולא בתחת ודנש. ואע"פ שאין חילוק במשמעות מ"ט דאי לבך בלשון הכהוב להנוה ברכה אל ביתה, ותמהתי דלמה וה נצרך לדמותו דוקא לתיבת להניח הנזיל, ומה טעם יש ברביה, והניתן לבאר ולפרש זה, דלכן מודמין לה דוקא להניח הזה, להוות שכמו שלהנוה ברכה אל ביתה, פ' להניח והנזה בתוך, ולא הנוה מעל, כמו כן נס כאן צנו להנוה תפליין, להניח תוך דוקא, היינו להניח ולהמשיך קדושת ורוחניות התפלין לתוכן הנשמה שבכמה ולתוכן כל החושים והכחות, ולא די בהנחת התפלין על הראש דוקא, כי זה הוא כמו שתולاه אותן בלבד על הראש, ואנן קי"ל הנחה — הנחה בתוך הראש — עשויה מצהה, והוא שאמרו במתוך לשונם התולה תפליין, שהוא רק תולה אותן, עד הנайл, יתלו חייו, נס החיים והברכה שהישיר משפיע לנו, איןנו משרישם בעמקי ביתו רק תולה אותן מנגה, הרחק מאדם, אבל כשחוא טקיים להניח תפליין, באופן הטוב שאמרנו או נס הש"ת מקיים באופן הטוב להניח ברכה אל ביתה, וכי'יד Amen.

י') ראייה בסה"ק שעשרה מאמרות (מה'ד ח"א פ"ב) ש' בוה"ל ופירש בס' הבהיר שאסור לעמוד בנשיאות כסיס יותר מ' שעות והכוונה שלא לחטירה כלפי' מעלת אלא כדי ג' ברכות, יברך, יהא ישא, ברכה ושעה אחת לאברהם כי יצחק נ' לעקב עכליה'ך, ומוכח מדרכיו נ' כי דני' ברכות הם ננד תלה אברהם וע' במדרש, ובסדר רומנים (שכ' ב' פ"ט), ע' בקדושת לי (תניא ד' נ') היבא בשם האריז'ל שא'א לעמוד בתפליה יותר מ' שעות.

ח') ע' בסידור הארי' הק' על התפללה ושה נ' ס' לקבץ גליותנו.

והנה הכללו הוא זיון מורה על היבשות ישראל להקביה כמו שהוא היבן ישראלי לפני הקב"ה שסבירבן בdry ציצית ותפילין בראשם ותפילין בזועם ומזהה בפרתיהן, וכן אותן ה' ניב מורה על היבשות ישראל להקב"ה ע' רישי בהעלותך המשיח פעםיים ישראלי בפה' וזה ללמד שהיבנין ישראל, לפני הקביה כחמשה החמשי תורה, וזה כוונת אמ"ל הופך עליהם משה שנגנבה בוה' טפנוי שאליו נתלה היבשות ישראל להקב"ה, ונודע דעתך מורה על תורה שבב"ע ע' זהה ק' וכל אלקים ביום השבעה דא תורה שבב"ע, ה' דא תורה שבכחת המשיח החמשי תורה, וזה ניב מורה על תפילין היינו ז' והוא שיון של ג' ראשיהם ושיון של ד' ראשיהם, וכו' ואות ה' ע' בפה' ק' אמונה ובתחזון להרמ"ב חק' ה' וזה תפילין שיש בה ה' בתים (היינו ד' בשל ראשוא' ושל יד) ועי' תפילין הוא בכישת כל המלחמות טז) כמו שארוזיל (מנחות דף ל'ז) החש בין תפילין הדור עלי' מעורכי המלחמה, וזה ניב מורה על דוד לך נאמר בדוד הלא וה דוד אשר יענו שם במחלוקת הכה שאל באלו ודוד ברבותיו, וזה ניב מורה על דוד היינו אותן ז' ע' בזה ק' ע' ובשם תשבע אחר שבעיא הדרגין דא דוח, וזה גמיטרייא י"ב שיש י"ב צורפי חוי' יוש י"ב מоловות י"ב שבטים וו"ב החדש הענוה וכלה' מקבלים השפע מהיב' צירופי חוי'.

תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל

(טז) ע' זהה ק' פ' ואחנן (דרס"ב) ר' יצחק אמר שיש דרישמא בתלת קשי' ש' דארבע קשי' רמי' הו לסתת' ורמי' לארכעה, וע' בליקוטי מהר"ן תני' (דורש הקשו אמונה מאות ז' והלאה) שהאריך בעין ה' ע' בזה ק' (פוס' שלחה). (טז) וזה שair אלעוזר (ברכות דף ו') וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלך ויראו מפני אלה תפילין שבראש, ובזה קמה השערתי נס נצבה לפרש מה דאי' בפס' ברכות, (דף ל') ר' יומדי' הוה יתיב קמי' דר' זורא חוויה דהוה קא ברה טובא, אל' ונילו ברעדת כתיב אל' אנא תפילין מנהנא, וכבר תמהו עז' המפרשים דטה וה תירוץ, אם אסור להיות בדיחה טובא, מה יויעיל בדנחת תפילין, ולמה אז מותר, אמנס נראה לי בעוזיה', כי הנה איז' יוחנן (שם דל'א) אסור לו לאם שיטול פיו שהוק בעוזיה', וכן מצינו בהרבה מקומות בש"ס, שעתה בעוזיה' בהיות מקדשינו שם, ואמלנו פורום בארץות זורם, אסור לנו להרבות השמחה על פניו כי לשמחה מה זו ועשה הלא אנו נתונים כתעת אומות אחרות ומשועבדים להם, וידוע אמר הכהן אין שמחה בשמחת הנזחון, ולפ"ז נאמר אנחנו אין צדה' כצרת השעבה, ועי' אנחנו נעדורי השמחה, וכשרהה ר'ז את ר' דקא בדוח טבא, אל' ונילו ברעדת כתיב, שבנולתו אף בעית שמחה אין אנו רשאים למלאות כל חרדי' בשמחה וניל', דק ציריך לצמצם בשמחתו, ולזכו כחרובן בוהמ"ק, ולעלות ירושלים על ראש שמחתנו, אל' אנא תפילין מנהנא, כוונתו בוה, דכיוון דהוא מניה תפילין, הניע למדת המלכות, ואינו משועבד עוד לאחרים ולכנ' הרבה בשמחה, כי אין שמחה כשמחה הנזחון, וזה שרמו רשי' ברוח קרשו, בפיירשו, תפילין מנהנא, והם עדות שממשלחת קוני' ושרתי' עלי', היינו שהש"ית השפע עלי' מרת המלכות הממשלת והישירותות—ולמפני לא יפלא בעיניך קורא אהוב! על אמרנו שע' התפלין זוכה למרת המלכות והמושלה, ואל תחתה למרי עניין בראותך כי נס לעת' כאות שאתה מניה תפילין, על האומות עלי', אעבור על פניך טוב דברי' הרב מורה (בשלשים הראשונים) בשם חי'י צדיקיא כי הצדך הוא היושעה האמתית והרב הקדמוני מורה' מוסקאטי' וצ'ל בספרו נסוצות יהורה (דרוש ל'ג). כי יאמר, כמו

הביבין יישראל לפני הקב"ה בחמשה חומשי תורה, ה' פעמים זה נימטרין ששים ולכך יש ששים אחרות ברכבת כהנים, ברפסאותות פרק ט' שבכ"ר עבד בפרק וזה הנה מנתנו שלשלמה ששים נבורים סבב לה, כלומר שכח הס'אותיות של ברכת כהנים ובכח החשימים נבורים ניצלו משבות פרק :

אשר שם צפירים יקננו הכלל הוא א' מורה על אחדות הש"ה, ש"א) מורה על האבות ע' וזה קדחה אותן ש'אות קשות דאבאთא, ר' והוא ראשית חכמיה ע' סידור הארי', ב' הסר ו/ ב' בנה, ב' כהה, ר' ראשית חכמיה, ש"ס הוא נימטריא ב' שמות י"ב) הינו שם שדי' ושם חי' וזה לתקון עולם במלכות שדי', עמי' שם שדי' הי' כבישת המלחמות של האבות, צפירים ע' וזה קנס צפרא פגאה בית וכי על צפרא בעלמא אמר דוד מלכא, אלא איןין נשמהthon דצדיקיא וחמי, יקננו נימטריא ר'יו י) אחרות של שם ע'ב. בהגדה מעשה בר' אליעזר ור' אליעזר בן עיר' ור' טרפון ר'ת של הנני חמשה תנאים ה' נימטריא צ"א והוא ב' שמות הי' ואדני' כלומר שע"ז הסיבתן נתיחודה ה' שמות הנ'ל ולכך חי' מסובין עד זמן קריאת שמע לפ' שאו הוא היהוה והוא מעשה אהתיות שם עה' ב' עה' ע' זהק בפ' ואברהם בן חמץ ושבעים שנה וכו'.

פ' שמיין בפקוק ואמר משה וזה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם בבוד ה' כבר נודע מה שאמרו אאמור ויע' שבאות זיין יש נקודה משפטאל ונקודה טיפין, מימין מורה על החשפה ענשבע מהקב"ה ונקודה משפטאל מורה על כל חברואים היאך הם מקבלים השפע מהשי'ת וזהו הוא באמצעות שמחבר השני יודין הוא הנק המשבח יר' שע"ז נמייך השפע מהשי'ת,

תּוֹרַת יִחְצָקָאֵל

מס' אבותה והשלשה בכות נחשבים לאחת ע"ש, ובשוו'ת מהר' אבאדר (חאו"ח ס' א') האריך נוה הרבה ולענין נזהה ליישב והבשיותה לפי מש"ב הראייש (בסוף מס' פ'חחים) בענין המספר החמשים יוסט לפטירת העומה, וארבעים דמלקות. הדע"פ שאין סופרין אלא מ"ט ואין לוזן אלא ל"ט ב'כ"ז) דרך הכתוב כשמנייע לפנין עשירות פחות אחת מונה אותו כחובון עשירות ואינו משנייע על חסרון הא' עכ' אל וכמו כן ייל חבי דלא משוחנן כלל על הנק י' יתרם, ואנו מון אותו בחובון עשירות, ששים, ועטש"כ וקני הנהק י"ע בספרו תלדות יצחק (בביאור מאמרי רבבי, דפ"ב) שבי' שלא נשאר לנו בnalות כ'א ששים אחרות של ברכות הרים וס' מטבחות וע'ב' בס' ויהי יעקב ווסף משה, ר'ת בני' ס' וזה ששים נבורים וע'ש בפ' תוריין, וכפ' שופטים.

(א) ע' וזה ק (בחקדמת בראשית) ש' איהו אותן קשות דאבאין ובספרו הולדות יצחק (פ' נח) ע"פ וזה אשר העשה לנו' וכפ' (חי' שרה) ד'ה' כה אמר האיש ב' דלמן אמר דוד יצחק בשין להמתיק פחד יצחק בשין משדי' שהוא מורה טוב לישראל, וע'ש בס' בלק.

(ב) ע' בספרו (פ' ל'ק) ע"פ ויתק משם, וויל כי יודע שם נימי' חי' שדי', שט' חי' ב'ה כלו רחמים העiosa חסד לישראל, שם שדי' הלהות מלחת ישראל כנאמר וחי' שדי' בצריך ע'כ' וע'ש בר'ה וירק, וכפ' ויהי ע"פ בן פורת, וכדריה ברוך שם, וכפ' שמות, וארא, בשלחה, משפטים, השיא, בלק, שופטים.

(ג) החובון מכואר בפרדס רמנינ (שכ'ב פ'יא) ווי' בעין הים (שער דריש) אב"ע פ'ב) ענין מצות מעקה, ווי' בכירית כהונת עולם (מאמר פיתוחי ה'ק פ'א).

(ד) ע' בספרו הולדות יצחק פ' ויצא וכפ' שלחה הביא נ'כ דיז' בשם אבוי.

מניד ע' זהה ק' ע' הפ האספו ואנידה לכם את אשר יקרא אתכם באחריות הימים, מי ואנידה בניין דאייהו מיל' דאיתין בעניד' וכוי ע' ג' שבת נ' ד' גמול דלים, נמצא לפ' מה שאמרנו שהחפיטנים האלו הם גנד' הד' אשר במרקבה ט' וכו' וזה ג' מורה על הד' חניל' ועל נשמה ישראל מפני שהכל הוא שהוא מורה על אברהם שנאמר ויצב אברהם שבע כבשות הצען ג' ואות ה' נ' ב' מורה על אברהם ע' וזה ק' מורה על י' ברה'ם וכו' אות ז' מורה על יצחק שנא' ע'יך קרא לפ' קום הזהה באර שבע עד היום הזה, ח' לשראה ז' מורה על יעקב ע' וה' ק' ובשמו תשבע אחר שביעא דדרניין, ואות ה' נ' ב' מורה על יעקב ע' רשי' פ' בחועלותך חמוצה פעמיים יעקב מלא ז' ע'יש, ואות ז' מורה על דוד ובחרון מלך שבע שנים, וע' וזה ק' דוד מלכא לא אקבל מלכותה עד דאיתה חבר באברהם וכו' ח' נ' ב' מורה על דוד כמו שנא' ויה דוד המשיח הילקי אבניים, ד' פעמיים זה ניטטרוא פ'זה, וכלל הוא כי כה של האבות הוא התורה, כך התורה נקנית במ' דבירים ז' מורה על נשמה ישואל ע' ר'יל'

תּוֹרַת יִחְזָקָא ל

ט) אם תאהו נפשך, קרוא יקר! להבין הענין שנעשה האכות מרכבה לשכנה, טיל נא בפדרס רמנועים (מהרטיק, שער הבנויים פ'ג') ואו תשאקה רוח צה' רוח הכמה ודעת, ואו הבן ותשכיל ארך וכן לה' ואך יש ביכולת כל איש ירא (ה' להניע ליה אחרי התקדשה בקדושה וטהרה הארץים לה', ובעהשרה מאמרות מאכח' ח'ב סי' ל"ג) פ' כי יש בשמות הצדיקים הכהנה נדולה להשרות עליהם השפע האלקי, כמו שבי' בבצלאל ראה קראתו בשם ואח' ואטלא אותו רוח אלקים בעל'ה'ק, והוא ממש כאו'ול' (ברוכות ד'ז) שמא גורם וע' (יומא דף פ'ג') מעשה דר' מאיר עם כידוה ועפ'ז פרישתי ח'ב' (משלי י'). זכר צדיק לברכנה ושם רשעים יזכר, דאי' ב' (יומא דף ל'ח ע'ב') מי' ושם רשעים יזכר, אמר ר'יא רקבנות העלה בשמותן ולא מסקין בשמייהו, והבי פירשו 'וכר צדיק' זכר שם הצדיק, שנקרוא אדם בשמו, וכבה לברכה, להווות דוד ישורי יבורך, אבל 'ושם רשעים יזכר' וקביבות העלה בשמותן, היינו בהשמות שאנו נותנים לאדם 'בשם הרשות' ורבכבות פרושים' הלווה ככל, בזול שאין מושגשין בו היינו שנורם לו לקלקל מעשיו ואינו לטעולת, כמו הצדיק שבוכותו ניזונין, וראה נא לשונו הווה של הרב מהדר' ערמאה זיל (עקי'ץ שעדר ס'ח דקמ'א ע'יא) וזיל אם תעלה עלי' חלוד'ת התאותות וחלאת המהשבות הנגרות עכ'ל, הרי מובן חיכת הלווה שברשי' ולכך לא מסקין בשמייהו, ומזה ווצא מוסד השכל להו'ר של לא קרוא לבני' בשם רשעים, כי אם בשמות שנקראו אבותנו הקדושים ואו דייק מעשה אבות ירשו בניהם, ונינה נס אנחנו להוות מרכה לקרושת השכנת' יפה אמר ר'וז הרה'ק ר'ר' ברוך ממעו'בו ויע' (מובא בבוצינא דנהורא) לא אתן שנת לעיני לעפ'ז חנומה עד אשר נמצא מקום לה', פ' עד אשר נמצא את עצמי מקום לה' משכנות לאכיד יעקב.

י) ועתה מפורש שדר' פעמיים זה שרים ע' ננד' ד' רגלי' המרכבה אברהם' יצחק יעקב ועוד' פעמיים י'ב' מנין זה בנימטריא מ'ה, ואח'כ' הוסיף עוד פעם זה גנד' כללות ישראל, וה' פעמיים ז'ה, בנימט' ס' ננד' ס' אותיות של ברכת נחנים נס נ'ל שהוא גנד' ס' מסכתות, כדאי', (כמבידר פ'יה כ'א) ששים מה' מלכותי הם ש'יים מסכתות, וכ'ה במודרש חזית, וכתיקונים (תיקון י'ג' וכ'א) ותמהו ע'ז' דהרי יש ס'ג' מסכתות, ובחי' הריש'ש' כ' בבחוות הנירסת מסכתות של הלכות, ד'ל לאבוק

בימנו הנואלה האחרונה ע' ברשי' ע' אהי אשר אהי וטsha ה' הנואל לך' ארזיל כל הנביאים נתנבאו בכהה והוסף עליהם משה נתנבא בזה, לך יש ייב סימנים בהגדה שאנו משבחום ומספרים יציאת מצרים היינו קויש, ורחן, כרפס, ייחן, מגיה, רחצה, מצח, מורה, צפון, בירך, הלל, ואס נשוב ניב כורך הרוי יש יגנ, ניב ניאח, לפי מה ששמעתו ר' מאומיר וללהה שbamת יש יג שבטים רק שאינם נשובים ורק ליב כי שבט לו לא נשוב בחילוק הארין ולברך ה' ייג השותחואות במקדש גנד יג שערום, ומיה'ג שערום ה' אחד סתום, וזהו אחיד היינו היד ני' ייב, גנד דיב שיעים שהיה נפתחים וא' דאהר גנד השער הסתום והוא שאמרו בני ברוכות ובכלב שלא יאריך בא' של אחד עכ'ל, דהכללו הוא, קדר טורה על אברהם שע' נתקדר שמו הגול שנרגשת בעשר נסונות. וזהן מורה על יצחק שנאמר עקדן שנעקד על גבי המובה. ובמובה נאמר ורבהו אהרן ובינוי את ידיהם וגוי, כרפס מורה על יעקב, שכרפים גימטריא ע', שי' הוא תלת אבחין וביעקב ה' שלמות של נ' אבות, ייחן מורה על דוד היינו י' מורה על דוד ע' זהה'ק (פ' בראשית) דוד בגין וכוי כדין תיקון עשרה פינין בנינאייה, וע' הויל דוד אמר ספרו בעשרה לשונות, ה' מורה על דוד ע' ח'ל' בני מ'ט תלי לננא דחי מורה שהקב'ה חי שובן ברומו של עולם, ובדור ניב נאמר דוד מלך ישראל חי ח' וקיים, צ' מורה על דוד ע' משל בית צדיק חפן רב, פידשי בית שבנה דוד הצדיק הוא חוסן רב לישראל, ועוד ייחן בני ק'ח ע' רשי' בחושע קה לך' אשת ונוניות ק'ח לשון לימה, ע' במדרש פ' אחריו, וא' בני ע' והוא טוב רואי א'ר יצחק טוב רואי בהלכה כל הראחו נובר לו תלמודו שמננו נתהוו למדוד להעולם.

תּוֹרַת יִחְזָקָאֵל

תולדות יצחק ב"ל (פ' וירא) שהביא מני דבר' (ברך ע'נ) ומהין לה באלוותה דהakin על' אה' וכו'. ועש' דיפ' שמות שע' כי אם ליראה כי' אס ר'ת כ'יא' כמני ש' אה' אשר ממש נמשך יראה עילאה. וע'ש ב' שמות, ותרומה, ז' ע' בקדושת לוי (פ' משפטים) ע' מ' ויראו את אלקי ישראל, וכמו' ינוחא רבה (די'ד), ובס' ציוני (פ' נשא). מבואר היבש בקדושת לוי פרשה לך' ובדרושים ר'ה ד'ה לבאר.

א) ע' בספרו תולדת יצחק ב"ל (פ' בראשית) שע' והחכמה נמסר לדוד שהוא משיח וכו' ומחכמת בא חיים נאמר והחכמה תה' וכו' לך' דוד הוא חי כמו שאזר'ל (ר'ה ר'ק כ'יח) וע' שם נפ' וישלח, והרמב'ס כ' במ'ג' (פ'ב' מראשון) וכבר הרבו ניב' לעשות וה לשם (ח'יט) בענין קנות החכמה ויהו חיס לנטש וכו' ולפ' נקראו הדעות האמתיות חיים וכו' ולהתפשט ואת ההשלה אמרו ר'יל' צדיקים אף' בmittan קריין חיים וב' רוע וה עכ'ל, ועפי' נגן בעותה'ת מה שאמור הוק' מלך יהודה בתחלה על אריכות ימי' (ישע' ל'ה י'ט) חי' הוא יודך במו'י הים אב לבנים יודיע אל אמקה, היינו שנילה בוה היתרון שיש בחו'ל העולם הזה שעינ' הוא חfine בהם, ואמר כי אם אמנס כי נס בהסתלקותו מוה העולם יכול למלא נפשו בהשנות רוחניות, אבל זהו רק שלמות עצמו, אבל חי' שהוא חי בשתי פנים, בגופנו וברוחנו, הוא יודך כמוני הים אב לבנים יודיע' אמתך' שמודיע ומלאך נס אחריות האמתויות שהשניים משא'כ' הח' ר'ק בכחותו לבנה, וכן עבד ובטל מן העולם הוא אין' יכול להשלים נס אחרים וואת היתה שיתח הרב הנה'ק מקאוניטין ז'ע' (עבודת ישראל אבות פ'ג' מיה') אדם לע' אל يولדה, לע'טל, ר'ת לילמוד על מית' לימתה, וע' בקד'ל' דורי' שכת' נחמו'.

וקרוב הדבר לומר מה לילוד אשה ריל כיוון דמולידין ע"כ חוטאין, ואיל לקבל תורה בא. ועד סני היו מולדין ולפי דראוי הי' ליתן התורה לאלו הור ואותן תתקיע"ד הורות זבו"ע"כ יהיו מולדין, לו"א המדה גנואה נבו"ע"כ יהיו חוטאין (מטושטש ב' היבות) והקביה לא מצי למיר שיעשו תשובה, שלא יבטל הבחירה (כדי' בני צדיק ורשע לא קאמטר). להה אמר למשה החזר להם תשובה, שיאמר שיעשו תשובה, זהה השיב משה ואמר מתירא אני שלא ישרפוני בהכל פיהם דיוקא, כדי' איןנו דומה הכל בה שאין בו חטא להכל מה שיש בו חטא, לכן אמר הקב"ה אהוו בכסא בכור. כלומר הלא גדולת תשובה שנגנת עד כסא הכהן ובמקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד.

צו את אהרן ואת בניו לאמר ואת תורה העולה, ואמרין בני' עליה מכפר על הרהור שבלב, והכלל עליה חסר וני' קיה, אותן ק' מורה על התשובה ע' נ' (שבת דף ק"ד) ומ"ט תלי לברעה דק' דאי הדיר ליעול בהאי, אותן ה' נ'ב' מורה על תשובה וכן אי' ג'ב' בני' (מנחות דב'יט) על אותן ה' הא טמא, (וכמו כן כי בספרו תולדות יצחק פ' תשא ע"פ הע' את העם ויעיש בפ' קדושים דבריו יחזקאל):

בפ' וזה קרben אהרן ובניו ושמעתינו מאמואר זיל שבאות זו יש נקודה בימין ונקודה בשמאלו ו' באמצע, הנקודה מיפוי מורה על השפע שנשפט מהקב"ה, והנקודה משמאלו מורה על ישראל איך הם מקבלים השפע מידי הקב"ה והרי הוא הנקה הטשבה שעשי' נמשך השפע עיל' ז"ע, והכללו הוא ז' מורה על תורה שבע"פ ע' בוהaic בפ' ויכל אלקים ביום השבע"פ אותן ה' מורה על תורה שבכתב חמה ה' החמוש תורה, ואת' ל' מ"מ נכתב כאן תורה שבע"פ קודם תורה שבכתב ה' ע' גיטין (דף ס') לא ברות הקביה ברית עם ישראל אלא על תורה שבע"פ וע' באנורת הטעמים. אה' במספר קטן גימטריא וזה וע"י שם ז' אה' ה' נאולת מצרים וע' שם אה' ה' במתורה

תּוֹרַת יִחְזָקָאֵל

ויהבלו' שכתרהכם מאור פנוי ה' והלכו אחר הבב, ויהבלו' הינו' שנשאו' עדין בחבליהם, ולא שבוב ורבינו הק' הריט' קורדבורי ז"ע כי בפדרס רמוניים (שער הנשמה פ") הטעם שבמקומות שביעית עומדים אין צדיקים גמורים וכו' כי האידיק הגמור תיקן רק את עצמה אבל לא קילקל את הקליפות, משא"כ הצע"ת מלבד שתיקן א"ע הוסיף לקילקל ולהងיע את החלקי הדרע והחשך, וע' בקדושת לוי (פ' חנא) ע"פ וה' האמירות.

(ה) ראה נא בספרו תלדות יצחק (פ' ויחי) שב' כי לפערם תשוב'כ קודם ולפערם תורה שבע"פ קודם כי הכלל כאשר ישראל צרכין למדת גבורה לעשות נקמה באובייהם או תושב'כ קודם ובಚיצים לרחמים או תורה שבע"פ קודם, וכן מבואר בס' שעריו אורה כי תושב'כ מלה גבורה תורה שבע"פ מדת רחמים ע"ש, וע"ש בפ' תרומה, ובפ' תשואה כי' דלנן לימוד תשוב'כ' בלילה כדי להמתיק הדין ולעورد הרחמים. ולענד'ג' לפ' מש'כ' בפ' קרח דיעקב הוא סוד תורה שבע"פ וידעוע דיעקב תיקן תפלת ערבית, והבןוע"ש בפ' בלק ע"ט דרך נוכב וכו' ובפ' פנהם. (ו) עניין השם הזה ע' בפדרס רמוניים (שב'א פ"ב) ובמדרשות רבש. (ה' א דרושה) כתוב דשם אה' ה' הוא שם ראשון בכתיר עליזון שהוא הכל אותיות הגנון שהוא שם של שופר שבו ברא הקב"ה העולם ע"ש וידוע מקרה שכחוב ביום והוא יתקע בשופר נדול, ושפדר קאמדר זקיני הנה'ק דעת' שם וזה יה' הנואלה ב'ב, וע' בספרו

הכבד חוק ליבו להשיב וכוי יד ה' התקצר להושיע ולחוק ליבו באופן אחר, ו' ק' למה חתירה דוקא מhalb שבפיהם והלא הם רשיי אש, ונלענד דאי' בני (ע"ז ד"ה ע"א) אמר ר' ל' בואו ונחיק טיבה לאבותנו שאלטלא חן לא החטא לא באננו לעולם וכוי' למירא דאי' לא החטא לא היו מולדין ע"ש משמע דאי' לא החטא לא היו מולדין. וכי' הא אי' בני הנינה (די'ג ע"ב) דבר זה לא אלף דור, רצחה הקב"ה ליתן התורה לא אלף דור כיוון שראה שאין העולם מתקיים בלי תורה נתן לכ"ז דורות, ואotton תתקיע' דורות שתלן בכל דור, אלא מלחין מלחין מולדין, ויל' דגלו לפניו שעמידן לחטא א' א' בעננת מליח' טענה תננה הוריך על השםם כיוון דעתידן לחטא, וא' שיעשו השובת אין זה תשובה נזחת דרגסינן ב', שבת (דק"ט) א' ר' משום ר' הגושא אין העולם מתקיים אלא בשעל הרינוקות של בית רבקן אל' ר' לאבי' דידי' ודידך מאא' אל' אי'ינו דומח הכל פה שאין בו החטא, להבל פה שיש בו החטא והלא הם ודאי' עשו תשובה וכדארoil ג') אם ראיית ה' ש עברה בלילה אל תחרחר אחריו ביום שבתאי עשה תשובה, ולפי חנ'ל איש דמי שלא החטא כלל עדיף טפי מכעל תשובה, ומיענה מלאכיה חשתת הוא טענה נזהלה, וג'ל להביא ראי' דבע"ת גוזלים דארoil*) נזהלה תשובה שמנעת עד כסא הכהן והיינו שאחיז' במקום שביעית עמדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד ד'

תּוֹרַת יִחְזָקָאֵל

ג) בכרחות (רפ' י"ט). ונלעדר טעם הרבה מה שמעלה夷 שמו בת"ה לומר שבתאי עשה תשובה, דאי' בני (שם דל'ג) הכל בדור' חוץ מ"ש, ומפרש בעשרה מאמרות (מח' ז' ח'יא פ"ב וכבשים), שאון הקב"ה מטהר את האדם בתשובה. רק כשהוא בעצמו פותח תחללה, והבדר מסור בזיהנו, ולבעל' תשובה כתיב מי יתן פדור מטהר לא אהה שאין יהדו של עולם מטפל בטהורון א' א' פתחו לעצמן פרחה של תשובה בלב נשבר ונרכה עצלהק, ולכך אם ראיין אדם פשוט שעבר עברה, אין לנו ודאי' עשה תשובה, אחריו שאין הקב"ה מעורר האדם לה', ושיתעורר הוא בעצמו לו אינו ודאי' אחר שריאנו שחטא בותה, משא'ב' נבי היה אנו ואמרם שבתאי עשה תשובה, דאי' בירושלמי (תני' פ' א' ח'ז). שאל' אווי עבו ותוורתי שמרו השאור שבה הי' מקרben אצל, ופי' בפני מטהר כלומר התורה שהוא שאור ותבלין נד היזהיר כמאם' גול בראתי יצ' בראתי לו תירח תבלין (קידושין ד'ל).

*) יומה (רפ' פ"ו); ד) ראי פ' יקר עז' בס' עשרה מאמרות (מח' ז' ח' ז' פ' א') הנה'ק בקדושת לוי הניינא (סוף ק"ד) כי הטעם למשל הבן שהוא בא מרוחק לאביו שלא הי' אצלנו והו מפער, תעונן נдол יותר מכשחוא אצל אביו בתמימות. ע"ש, ולכאורה יפלא לפ"ז מה אתה כל ההדרה שהדרה תורה על החטא הלא הוא יכול לנרטום להקב"ה יותר תעונג מצ'ג אבל לעני' ב' השוכנות ברכבת הדא דכיוון דחטא אינו בבורור שישוב, ובאמת אמרו (ברברות דכ"ט) אל האמין בעצמך וכו' ועי' בבב' (פכ'ז ב') בהחלה יצ' ז' דומה לאורה וא' ב' לבעה'ב, וכען זה אמר' בכוכבה (דק' נ'ב) וגם מן הסברא יש לי תשובה נזחת ע'ג' דבחיי אנן וכו' ירצה האב להנינה לבנו אהובו אשר נפשו קשורה בנפשו שיעס מעתו למקום רהוק, למן שמי' לו תעונג נдол בחוויתו? ועפ'ז' המלצת ה'כ' (ירמי' ב' ה') כה אמר' ה' מה מצאו אבותיכם ב' עול כי רחקו מעלה, הינו נשא משלו כבן שמצוא עול באביו כי אין לבנו נאנן לפני, ואין אהבתו הקועה כ' בלבנו لكن הרחיק א' ע' מבית אביה, בחשבו כי בחוויתו לביתו אח'כ' התחוק אהבתו בלב אביה וישיש אתח' כמו כן עשו בני ישראל ברחוק מאת ה' אבל הopsis ואמרה, וילכו אחר הכל

הי' להם טובח שנגלו ורעה שנטקו בעובודה, ועל קויש השעבוד אמר לבה, מעצמך, ע"ב, והנה ידוע שע"י קושי השעבוד הי' הנולדה שם לא בן הי' מוכrhoים להשלים החומן ואלו שהו יותר הי' משוקעים במת' שעריו טמאה, זה פ"י ואית מה תועיל הואיל טאנן אומר לשין לבה, ע"ב משמע שיהוה איזה רעה מה מועיל להם הרעה, עז' הווא אומר ויעילו דבריך שתוציאם, ר"ל מאותה רעה שיע' דברוך יגע אליה, מוח יבאו טום ודוק.

דרוש למתן תורה, בני שבת (דף ע"ב) אריב"ל בשעה משה לмерות אמרו מלאכי השורה לפני הקב"ה מה לילד אשא בינוינה, אל הקב"ה קיבל תורה בא אמרו לפני רבש"ע המורה גנווה התקע"ד דור אתה מבקש ליתנה לך בוזה תנה הורך על השם. אמר הקב"ה למשת החור לחם תשובה, אמר מתיירא אני שלא ישפוני בחבל פיהם, אל הקב"ה אהוו בכטא כבודי והחזריך לחם תשובה, (כ) עכ"ל חנ' והנה קשה בזה המאמר הרבה. א) קשה דנקטו ליד אשא, ולא אמרו בן עמרם או בן אדם, והדר אמרו בשור זdem, ב) ק' דהואך תלי בוזה שהוא גנווה התקע"ד חורות, ג) ק' שאמר הקב"ה החור לחם תשובה ולמה לא חשיב להס בעצמו ד) ק' דהלשון מגונגן לכאורה, והכ' הול'ל השיב להם, ח) ק' שאמר שמתירא שישרפו זה בחבל פיהם ומדוע **בשאל הקב"ה אהוו בכטא כבודי לא נתירא, ומדוע חזק באחיזות בכטא**

תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל

שלא ידע מענלוותי ומתחטע כעור בדור, שאינו יודע השביל והאורה הנכוון המובילו לה' עולם טובים ומטוקים, כנארט כי חיים הם למוצאיםם ודברי האר"י מובא בקורסות לוי פ' בשלחה וב' תזויה, ובתניינא קודשת ה'.

ב) סיום המאמר, שנאמר מהו פניו פרשו עליו ענו א"ר נחות מלבד שפירש שדי מיו' שכנתו עלייה, והנה לבני בניאור זה המאמר, ע"פ דב' ק' של איזה הנה"ק ז"ע, החלמלאים מצאו פחתות בישראל, ואל הקב"ה לאחוי בכטא כבודו להראות כי נדולת תשובה וכו', כאשר תראה דבריו למעלה, ולכך פירש שדי מיו' שבנתו עליו, הימנו כמו שבי' בעשרה מאמרות (אכ"ח ח'ג סי' כ"ב) דיז' שי' מרמו להנץ' ואלהו, שעלו לмерות ונתחפכו לשני שרפי מעלה ועל כל א' מאלו נאמר זיז' שי' עמרי ע"ש וביד יהודת, ורצוינו של הקב"ה ה' בוזה להראות איז' יש' ביכולת האדם להניע ידי' מדרגה נבואה שבקדושה כהה, ובטלחה טענתה מה אונש כי חיכינו לנו' וראויים הם ליתן להם התורה, וכאשר תען' היבט בפניהם, תבן' סכנות הבסקון מעי' עלולים וזונקים ונוי' לתנה הורך אל השם, והמ"י וראה בסה"ק תולדות אהרן מהרה"ק מoitאציר וצ"ל (ע' ויקהל) שבי' בוזה, וכמו' שעתמינו מאורי מ"ז הנאון החסיד המפורסס מזיה לוי יצחק וללה"ה אב"ד דק' ק' באדריתשוב ששאל מה זה שקייטנו החללאים בישעת מית' ואמרו אשר תננה הורך על השם. הלא כבר היתה חורה באין, אדם הראשון הנק משותלח נה אברם וכל האבות נולם למדוז התורה ואמאי לא קייטנו בראשונה אך העין הוא שמקורות לא התקנוו בחתונות שלא היו אידין לתנהן ע"ט פיטמן של החותנים כי הם למדו את התורה לפי מדרוגתם אך כשקיבל משה את התורה ניתן לנו הכח' ישצירין כל העולמות לתנהן לפי פשטין של ישראאל ולכך התקנוו ואמרו תננה הורך על השם' עכללה"ק, ובזה תבין היבט מה שנאמר אה'יב' (תילים ח') המשילו בכל מעשי' כל שתה חחת רגלו והבן, וע' במדריש (פ' ואתחנן) במשמעותם מליה'ש לומר אימת ריה ונו' הקביה אומר ליום אני ואתם נלך אצל ביד' של מטה. וע' בדורות ר' ר' ז' וע' בקדושת לוי (פ' ואתחנן) ע"פ וירד ה' על הר סני ובליקוטים ר' ר' שנ' הכתים.

תורת ישראל

חידושי אגדה בדרכּ פֿרְדִּס מהרב הנאון הקדוש המפורסם
מוֹהַ יִשְׂרָאֵל זֶ"עָ אַבְּדִיקְ פִּיקְוּבְ וּבְרְדִּיטְשָׁובְ.

בפּ שמות ברשיי לכח ואשליך וא"ת מה תועליל, והזיא את עמי
יעילו דבריך והתזיאם משם. וניל ביאור ע"ז בק, דאי בשם רבי לוריא זצ"ל
פי על שאמר הפסוק לכח ואשליך, לכח משמע מעצמו, ואשליך ממשען
שהקב"ה שלחה אותו לפי שמי עליון לא תצא חרעה, א) וע"י שליחות משה

תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל

א) וכן אמרו (ב"ד פ"ג) אין הקב"ה מיחד שמו על הרעה אלא על הטובה
וע' בחום (חנויות דף ג' ע"א) שב' משל ע"ה ובזה ידוק מה שאמר הקב"ה
להלבנה (חולין ד"ס ע"ב) לב"י ומעטית את עצמה, ולא מייטה בעצמה, ואם יפלא
לק' לפ"ז מה שמצוינו בתנ"ך שהקב"ה מיחד שמו על עונש הדשעים, שא נא עניין
וראה מה שכח באדם ז' בסה"ק קדושת לו (פ' נשא) ע"פ יתנן ה' אוthon לנו.
שעונייש הרשעים הוא להם באמת חסד וטובה, שהם נעשים כלים לקדושת שמנו,
שנתקרש ע"ז, וגם שע"ז יסר עונש וחטאיהם תכבה, ומה נמרציו אמריו יושר שכח
ההכם הרב ספרוני (פ' בשלח) ע"פ ה' איש מלחהה ה' שמו ז"ל אעפ' שהוא
איש מלחה ומכירות הרשעים במדת הדין, מכל מקום ה' שמו במדת הרחמים ב
בזה הוא נתון הויה ומציאות לעולמו בהיותו מכליה קוצים מן הכרם שהם מהרבי
עולם עכ"ל, וע' בנפיוצות יהודה (דרוש מ"ח), ומה נעמו להכני דברי המלכיים
(תהלים כ"ג ד') ההיא אמר נס כי אלך בניא אלמות מ"מ לא אירא רע, כי
ארתך עבידי, יعن' שרואה שהרוועה הולך אותו לשמרת גנסא מישלו כאלו הרוועה
ההולך אותו מהויך בידו האחת שבט קתן בו יכה את השה להתווא אל הדורך
הגכוונה וכירדו האחרות מהויך את משענותו שהוא מטה עז שבבו יברוח כל טרفة
ומשחית, ועוז'א עת אראה שבטך ומישענתך שני אלה המה ינחמוני כי יעדתי
שכל רע לא יקרב אלך, והמליצה שהירושה מה לטובתו לנחותו ע"י בדרכּ הטוב
וה' משענותו בידו להציג אותו מכך כל איזוו, ע"פ הדברים האלה מקוםathi
לפרדש בעוזית מה דאי בירושלמי (חנינה פ"א ה"ח) א"ז יהודה בר פוי אכתוב לו
רובי תודתי אללו התוכחות (פ' בקה"ע רובי מלשון רובה קשת וימררו ורובנו)
אפי' בן לא כמו ר' נחשבו (פ' בקה"ע, בתמי'), והיינו דאוכח להו נביא לישראל
לאחר שבתבתי לכט התוכחות ע"פ' כמו ר' נחשבות (ולכאורה הוא תמי' דמאי
אולמא דתוכחות לעשות בליך ודים, עד שמכוחם שאע'יך הם ודים ערדיין, אבל
לפי ד' המלביים מובן היטב, כי עניין התוכחות הם כדי להנחות את ישראל בדרכּ
הטוב, ולא יתעו בארכות עקלקלות, כמו איש וזה ידע לכלת בדרכּ הכבושה
וקצרה, ולכן הוא מוכחים שאע'יך, בכל צורתם שסבירו, הם ודים ערדיין, ובינם
יריעים ללבת בדרכּ ישראל, ותועים בתהו לא דרך, ודרך זו אלך לבאר בעוזית
מאמול (יוםא דף ע"ב) ר' יוחנן רמי כתיב זר וקירין זיה זכה. העשות לו זיה, לא
וניה זורה הימנה, היינו אם וכלה, למלוך לשמה ולקיים כפריש"י, נעשית לו זיה
تفسאה, שמדריכתו בדרכּ ישדים שהוא תפארת לעוש"י לא זיה נעשה זורה הימנה

פ נ י נ י מ י ק ר י מ

למלאות הגליון עתיק בזה מקצת חי'ת מוקני הנאה'ק
מברודיטשוב ז"ע, שלא נדפסו עדין.

בפ' בראשית, ברישי ומה טעם פתח בראשית וכו' כ' ל' יד"נ שב הרב
הנאון היישש מוח'ה יוסף לעוונשטיין אבד"ק סעראצק שי' שמעתי בשם בש"כ
הקדושת לוי שפי' בניחותה ומה טעם! ומתיקות יש בזה שפתח בראשית ממשום
כח מעשיו ה nied לעמו, ורפה'ה.

והרב הנאהן מוח'ה יצחק קלין מסאטמר שי' כי' ששמע בשם הקדושת
לו' — בפ' ויצא ועתה החל' הלכת כי נבסת לקיים מצות ביכור אב ואם
ודיילנה לאו אבוי הוא אלא דאלין בתר רוכא. א"כ למה נבנת אתALKI וכמו
ששאלת האי מינא אדם ניזול בת"ר הלא רוב עז"ז הח, והבן בדרך מליצה.

בפ' בשלחה וטעמו בעפדיות בדבש, ביאר ע"פ אמר'ל (ברכות נ"ז) שהרבש
אי מס' במן, ונודע כי שעירן נו"ט עד שישים, אבל בששים אין נו"ט וו"פ וטעמו

שלמן ר"ל בנית הלקים היה כדבש שהוא אי' משושים במן ודוק. ·
בפ' תשא העשיר לא ירכח, הגנינה מונה רביעי, רמו מאה"ל המבו אל
ובבו יותר מהומיש, כלומר שנייה לעצמו ארבעה הלקים, וככה'ב העשיר לא ירכח
רק מונה רביעי ר'ל שישיאר לעצמו ר' הלקים.

בפ' שופטים ובערת הרע מקריך וכל העם ישמעו ויראו עפמיש'כ בקהלת
הכמת המסכן בו' הוא ודבריו אינם נשמעים ודוח'ל זה שעושה דבריו רישים
ודלים שהוא דורך ואינו נאה מקיים, עיב' דבריו תוכחותו לא יכו שורש
בכלות השומעים, עיב' אוז'ל קשות עצמן תחלה, והוא שאמורה תורה ובערת הרע
מקרא, ואו דזקא וכל ישמעו ויראו, מוקל תובחתך, ודוח'ה — ועפ' התובנתה
בעה'ה, بما שאנו מתפלין בעת ברכת חנינה, ותתן לנו מוענותינו ופרנסתנו
ברוח וכו' בהתר ולא באיסותה כי ע"פ רוב יהטה האדם רק מצד רודפו אחר
מוחנותיו ופרנסתו המוכרץ לה, בידוע ונראה בחושך, עיב' אנו מתפלין שישפיע
לנו בפ'בו פרנסה ברוח, ואו מפילה יה' בהתר ולא באיסותה, כי לא יה' לאיש
שם קכלה לחטוא כדי להכיא להמו, ולא שביק איש הררא ואכיל איסורה, ואו
גנכח שתתנני לאחבה ולהן וכו' ובעינוי כל רואינו ויהיו דברי נשמות
לעבזתך, והבן, וביר אמן.

دلכאותה תיבת נא מיותרת, ופי' כי אנחנו מאנויות שבודאי יודע ר' קרן עמו ישראל מהורה ובקרובו, אך אנחנו מבקשים שימחר ויהויש מעשונו, כי למה ואמרו הנום אי' נא נא פ' עתה, ר' ל' בעת שעדרין לא נושענו אומרים הם אי' אלקיהם (תפללה למשה).

וקראתו שם הספר הפערות בית לוי, כי יש בו זכרון שם אדמור'ו הרב הנה"ק ר' לוי יצחק מברדיישוב ז"ע, ונם כי בית לוי נקראים אנחנו לנו וצאנאי, וספר זה שהוא מדבר מפרשת נדולות אבינו הוקן לבנות תפארת, שהוא באמות הפערת לבית לוי כמאה"ה (משלי נ') ותפארת בנים אבותה, ועוד כי ר'ת בנו תל'ב, מנין שישה פעמים חטא, וכן עולה נס ממספר הר'ת מן הושיענו ונישע ביה תהלהנו אתה (עמי'ב הנה"ק המגד מקאוינין בעבודת ישראל בליקוטים בר' אהלה לך).

וכאן מוקםatoi ללמד בעצמי עלי וכות ווישר על אשר הרחבי עוז בנסחי לעסוק בעניין הנעללה הוה ביש' הוראי כי הנה כח הבינה לעתים (ח"ב דריש נז') לבאר למה שעיה כי אל הכל ואל מנתחו ולקון לא שעיה כי אצל קון כתיב ויהי מקין יטם, שלא נודרו למהר ולהקלים באבאת המנהה האת היקף ומיד בראשית פר' אדמתה אלא אחד ומן רב נזכר להביא מנהה לה, אבל הכל הביא טכניות צאנו וכו' הפרוי הראישן שנילך מצאנו ועי' ר' לדין, ע"ש שהאריך בעניין זה והביא לפריש עפ' נס ה' וזכור את מורהך בימי בהרתוין, וע"ב הישתרלה נס אני להביא מנהה לה' באביך חלדי לטען לא יהי חלקי בקון ובעדתו, ומה שנותני משפט הקורתה לספר זו הוא — כי ידוע נודル התועלת המניע מידיעת דרכו והלך נסחו של אדם נודול צדיק וקדוש, וזה אמרו החכמים: «ההתונך בבני אדם תאלקך דעת יותר מספרים אלף».

ואסיים עם דבריו התנצלותו של הפילוסוף, אהרי שבא לחוך בעניינים שנגבים מאה, אמר שרואו שלא תהשב לו החקירות הנשכבה הואה לעוזה, ואדרבה להרשות וחרצאות תהשב לה, ובזה הרגצל נס חרפה"ס במזער (בחמשי הראשון). ואקויה כי כל איש בעל בינה ישירה כל יאשימני כלל על עבדותי אתה ומזה שהוכחת וחברתי דברי לדביך של אבוחוי ה' כי בן ראיית שחי' רצון וקוני ה' מברדיישוב שמע בינו צינו מהרוישם בהזק היבוריו (גמוש'ב בנו זל בפ' יושב) ועי' אמר ה' חכם עטרת זקנים בני בנים, וכן יהיר מלפני אבינו شبשים להופע עלייט רוח הכמה ובינה ושנילך בדרבי' ישרים שלא נמוש מאבוננו יוישלא יב' הממען. ונדה' אנחנו וצאנאי וצאנאי צאנאיו כולנו יודע' שמו ית' ולומדי תורה לשמה, ונוכה לראות במחרה בימונו בשוב' ה' ציון, ותמלא הארץ דעה את ה' אביך.

כויה בין כפה לעשור בשנתה "ברב רבוי לוי יצחק" לפיך.

מתה' וחזקאל גוטמאן

בן אמזר' הרב הנאון החיף ובקי בת'ת, ורק ויישר, המפורסם בשם טוב בר אבון קדושין וכו' בקשי'ת מוח'ה שלום גוטמאן הרב ביאסי. ה' יאריך ימי' ושנותיו בטוב ובנעימים ויתענג על רב טוב וחיים וברכה לו ולכיתו עד עולם.

ודע לרשותם הבוטל הבהיר והכל חעולם יהוו צדיקים ע"י הראה ולא נדע בין צדיק לרשע, הינו שאנהנו לא נבר מ"ז הוא שעבוד מהבהב באקדתו ווישר לבבו ומ"ז הוא שיעבד רק מידאת העונש אך רוחמע"ה בקשי מאותה ג' יונדר נא תנוף בעזה"ז הרע לשיעים, ואת הבדיקה תבונן על בן ובסיט קיט וטומ, ואמר אצל רשייעים יגלה, בלשון נסתה, כי מאהו יתי לא תצא הרשות ותמותת דשע רעה, אך הצדיקים בקשי מה' ותוכנונן אהה את הצדיק, ואי מישום דעיזו לא נדע מ"ז הוא צדיק מיראת העונש, ומ"ז הוא צדיק מצדקת לבב על זה אהה הלא בוחן לבות וכליות האזיך אהה אלקם, ואתה הדע ותביד מ"ז הוא צדיק נבורה וסוף הפסוק אבלו בתיב ובוחן אלקם לבות ובליות צדיק ותביד.

(ה) באיזוב קאפע' לא"ג מצפנן והב יאתה על אלהו נורא הוה, ואינו מובן פ"י הפסוק בעיטותו ואמר הנואה"ק עפ"ד שיש חולין (ר"ס ע"א) דמאור השם שמש מוכח חור נבורת השיעית, וכחותס' יכמota (ר"ע ב' ע"א) פ"י והב דחתם היינו לשון אורחה ע"ש, וע"כ מעפנן והב ר"ל האורה מוה יאתה, יבוא התאטחטה על אלהו כי נורא הדרו וחדדו, כי אם אור ההוא מפליא עין כל רואה עבוק' הדר נבורת הבויה"ש כר' ריביה' שם, ונמצאו הסכמתוין, ע"ס צמה ה' ליצבי, ע"ס קורא הדורות מראש, ע"ס תולחות אהן, ע"ס מבשיד צדק, וע"ס תשואת הָן ווַיְמַעַן וימת בשנת תקע'ית.

(ג) הרב הבודיק הקדוש מ' דוב בעריש נפטר בשנת תק'ה, שלשה בניו

הה' נטמנו אצל אביהם הך' בשורה א' והזוקם עליהם בית נזרל בניי לתלפיות,

ואנשי העיר ונס אישאר עיריות יבואו לפעמים תוכופת להת פל על קברים.

(ד) בטה' ישיהה אישת הרה"ק ר' יוסף בונס וללה"ה, הובא בס' בית רבי ח'ג ר' י"ב, שהי' אביו של הרה'ה המפורסם הר' יקוחיטיאל ולמן, אבי הרה'ג המפורסם ר' לוי יצחק וללה"ה החתן הניה"ק המפורסם מ"ה מנהם מענדיל מליבאך' ווישט בע"ס צמה צדק, נבדו של הגה'ק הרב מ"ה שניאור ולמן מלארדי ציזל, והחתונה נעשרה עוד בהי הצדיקים הך' זקיני הניה"ק מכ"ד ומ"ה' הגה'ק מלארדי זי"ע, כמובא בבית רבי ה"ב דיב.

(ד) בת' אישת הרב מ' נתן מקאוניין, מובא במתה לה מיד"ג ש"ב הנאבר'ק פלונסק' שי'.

הנהיך ר' ישראל מפקוב הולד את הרה'ק מוה' מתחת' יהוקאל אביו של זקיני הרב הקדוש המפורסם מ"ה פנהס וציל' אבוי זקוני הרבנית הצעה"ה מ' ה' שרה תהי' אישת זקuni הרה'ג החסיד, לך' וישי' החסיד, בנשיך מוה' לוי יצחק אבר'ק ערערעתש שליט'א, אבות אמי מורת הרבנית הצעה' והמשלחת מ' שינדל תהי' לאורך ימים ושנים, בטוב ובגעמיה.

* * *

הנה בגדור קדושת אדרמור' ש"ב הרה"ק קדוש ישראל מריזון וו"ע, ה' דרכו לספר בכל ליל יה'ב מוקני הרה"ק מREN ר' לוי יצחק מכ"ד והי' אומר שהוואר סגולה נדולה להמתיק הדיניות, ובגו הרה"ק מREN אביך יעקב מסדרינוואר וצוקיל אטר שטמ' כשמובירין שם עיר ברדייטשוב בלבד טהעורר וכותו של הרה"ק מכ"ד. והביא ראי' להו מני יומא הרואה אומר ברקאי עד שבחאן ופירש"י ברי להוניר וכות אבות שבחברון.

ובכן, אכן ארך אדרברה, כי אחריו אישר אנחנו הרבינו עד הנה לדבר באורך מכ"ק זקיני הרה'ק סברוטשוב ונם מאכוטוי ובנווי הקדרישים, ראי' הוא שיכוותו עימור לנו' וין בעדרינו, ושיטפוע עליינו השיעית כל טוב, ונוכחה לנואלה בקרוב בימינה ועד שאמר זקיני הרה"ק מכ"ד לפדרש, *למה יאמרו הנויים אי נא אלקיהם*.

ויקהל) ובתנינא ונם אחיו הנה"ק ט' ישראל מפיקוב מוכירו בהקדמתו לס' הולדות יצחק בן לוי ומבייא בשם ח'ית בפניהם הספר ע"ש — הוא הר' התנו של הנה"ק מוה אליעזר אברד"ק קדרלין אביו של הרה"ק מוה משה ראש ישיבת אברד"ק באטישאן, חותנו של شب' הרה"ק ציסו"ע עטרת הבארה ישראל מרין זי"ע — וגנתר בימי עלזיו בחו"י אביו הק' בשנת הקס"ו וחרב הנה"ק מוהרשין מלאריך ול שלה אליו מכהב לנחמה, ונძפס בתנינא, ובר"ס כהר תורה הנדרט".

ב) הנגאון הנק' המזרוסס מוה ישראל, היה רב ואברד"ק פיקוב, ואחר פטירת אביו הנה"ק זיל, נתקבל הוא על מקומו לרב ואברד"ק בברדייטשוב, והוא היבר ספר תולדות יצחק בן לוי עה"ת, נס נמצאו ממנו היה בקדושת לוי (פ' ו'ישב) עשרה טעמיים על השלשלת בתיבת וימאן, ובתנינא מובה ממי הירושו אנדרה והלכתו, וגם בידינו ה' היה ממן, והדפסתים בעית בישת תורה ישראל שכתבם בעיר ברדייטשוב אחר הדפסת ספרו (שנת תקע"ב) כי על החודשים האלי ה' רישום שנת תקע"ו.

ויד"ג הרב הנגאון מוה יצחק קלין ראנדר"ק סאטמאר נ"י כתב לי איזה ד"ת ששבע בשמו הקדוש, ואצנים פה.

א) בילקנס פ' לך, ואנדרלה שטך וזה שאומרים אלק' יעקב פ' ע"פ מה דאי' כי שמות האבות אברם יצחק ויוסף הם בכלל יג' אותיות מבינן אה'יה, וכן שמות האבותות שרה רבקה רחל לנו יג' יג' אותיות, וביחד עולמים במספר כ'ג' בignumדריא של שם הו"י יה"ש, אבל אם יעקב נקרא ישראל הם ה' אותיות ובכלל ה' עולה י"ד אותיות, וע"כ ה' צריך לקרו לאברהם אברהם להשלים מספר החמש כ'ו וזשה"כ ואנדרלה שטך דוקא, שתה"י נקרא בשם אברהם, ולא אברהם, וע"ז זה שאומרים אלק' יעקב דוקא ולא אלק' ישראל, ודוקא.

ב) בני (נדה דל"א) שאלו לרשותי למה يولדה מביאה קרבן איל בשעה שכורעתה לליד נשבעת שלא חזק לבולה ודקרון המפרישים למה שאלו דוקא לשבי", ומה הלשון אומרת בישע שכורעתה, ואמר הוא זיל לתרין דברש' אי' פלונטה אי' יוצא דופן חיות בקרבן ורישבי"ס ליחיבת בקרבן והרמם בכ' דיויצה דופן אין אמו מולדת אהדריה ע"ב שאלו דוקא לרשותי למה מביאה קרבן, ואל משום שעשבעתה, הא יוצא דוקן אינה מולדת אהדריו ואן לה לחוש עזה, שהשבעת ע"ב השיב בשעה שכורעת לילד שאנו אינו יודעת עדין אם ה' יוצא דופן ואן נשבעת נם היא.

ג) ושלש אלה: כי לי קיד'ין הרב הנגאון מוה ישראל הארניך שי' אברד"ק אבעערווקאכ שי' בשם זקיי הנה"ק זי"ע. — בפיוט לכה דורוי קומי צאי מתוך ההפנה לר' לך שכת בעמק הרכבה והוא ייחמול עליך חמללה, לכואירא ק' נס CAN קרי' היש"ס (סנהדרין דצ"ה) בחיב בעתה וכחיב אהישנה, והיש"ס מתרץ' אך הפיטין' ה' צרך לפרש, וסתותם דבריו דקאמר. רב לך שבת' וזה הוא בעתה, והדר אמר "oho ייחמול עליך חמללה" וזה בעין אהישנה כי אם כבר בא העת קין אמרו רב לך למה צרך עוד להמללה. ובאייר הנגאון, דבאמת זאת כוונת הפיטין, קומי צאי מתוך ההפיכת הכוונה מתוך הסתירה וההיפוך הכהוב, ומפרש ואול מה הוא הסתירה, רב לך היינו בעתה, והוא ייחמול עליך זה אהושנה וע"י שתנהאל התза מכל הסתירה וההפיכה, ודפ"חת.

ד) במלחים קאפ' ז' גמר נא רע רעש ותשעים וחובנן צדיק ובוחן לבות וכליות. אלקים צדיק, קישור פסוק זה אינו מובן, ואמר הוא זיל, דנווע טשי' המפו' בכו' צדיק וטוב לו צדיק ורע לו רשות וטוב לו וכו', דאם יה' אך טוב לעצדים.

שאמרו החכמים, כי יש מעוניינים מדועים שאין בכך החכמים להניה כללים ויסודות כולם עליהם בספר או להניד בע"פ, אבל הרוצה לבוא עד תוכנותם ציריך שיעסוק בהם במעשה (פראקטיק) בתמידות והמעשה יורנו ע"פ הגרןל יותר מכל כלל הלימודים שבעולם, וכמו כן אומר אני,שמי שרוצה לחכיר באמת עומק תוכנות נפשו של "קדושת לו" עליו לעין ולעסוק הרבה בדבריו, ואז יעלח בידו לחכיר ולדעתו היטב תוכן דעתו הקדוש, אבל ע"י מה שמצוין איזה דברים מוקטעים מתווך חיבוריו, לא יעלח בידינו מאומה, — חיבוריו היקרים נתקבלו באהבה וברגש כבוד קודש ע"פ הobel, וכבר נדפסו הרבה פעמים, — ומלאך אלה ההיבורים, נדפס בלבוכו ממנו גם ספר קדושת לוי קובין קטן על מס' אבות, ונמצאו ממנו הרבה יהודים בס"ס גאולה ישראל ובס' אמר צדיקים, ובשער ספריהם, וגם מרנני בפומא דיאניש הרבה ד"ת בשמו שלא נדפסו עdryן, ובעה"ת הנני נכוון ללקטם ולאספס ולהדריסם א"ה, והגנני מבקש את כל מי שיזען מוח הענן שיבתו לי במקודם, ואסיר תודה אהוי לנו.

ולא רק בחילק האגדה, ובחכמת הקבלה,عبد עבדתו הקדש, כי אם גם בתחום הגלילית, בפקיאות נפלאה בכל הדורי תורה, ובחריפות עצומה, ה"י כהן גדול ורב, ובוגרעד, וכי ידי"נ ש"ב הנאבר"ק סעראצק שי"ג ששמו מהג"מ שלמה פונגען אבר"ק קויל תלמיד הג"מ עקיבא איגר זצ"ל שפ"א בא הרה"ק מכ"ד לפונן והראש ישיבה בשבעה הטלה, ובראותו יראתו וקדושתו, שאל אותו אם יכול נ"כ ללהודר והשיב הן, אל"א בתקדשו לי, נמרא זו שאני מתקשה בה וזה שנים הרבה, המכין עד אחר המנהה וא"ל הפירוש, והותב בעיני הראש ישיבה ואמר שאין זה שכל אמוש בלחמי אם כח אלקן, לשמעו כן מפי אמרו אמורא בעצמת והשיב הרה"ק כי זה העיקר לשמעו מפי האמורא בעצמו — אמנים מה שלא נמצא ממנה שוט ספר על הלכה ופילול, הנה ידוע, כי הוא זל כתוב הרבה ד"ת גם בפילול ונשרפו בעת השרפה הנדולה שהוויה בכ"ד. ואמנם נדפס ממנה מעט הירושי הילכות בתוספות הרושים על המשניות, וגם בראש ס' ש"ז מאיר נחיבים, וברא"ס כתור תורה, זקנתי אשת אדרמו"ז הנה"ק מכ"ד היהת הרבנית הצעוה"ה החכימה מי בעריל בת הנגיד והקצין הצדק מ"י ישראל בן הרב מ"י פרץ בן הנאן מ"י אדרי ליבוש מק' אפטא בהנאה"ק מ"י יונה זל אבר"ק טראלא מה"ס עלה דינוה על שם בהנאן מ"י משה בנימן זאב בהנאן מ"י יונה מקראקה הותם בס' הבונה ח"א צד ט' משנת שצ"ה בהרב מ"י חיים.

אשת מוחה"ר אדרי ליבוש מאפטאהה"ל הייתה בת הג"מ יצחק מאיר פרענקל תואומים אבר"ק זאלקווי, סלוצק, פינסק, בן הנאן האדרי מ"י יונה התאים אבר"ק הורדניא, מיל"ק מה"ס קיוקון דינוה, בהג"מ ישעי התאים מפראג, בהג"מ משה התאים מווין חון הג"מ ישראל הלי איש הوروיטין מפראג שמובא בהקדמת ס' שמן הטוב, — אשת זקנינו בעל קיוקון דינוה הנ"ל היהת בת הנאן מ"י מאיר אבר"ק ביריסק בן הנאן השדר מ"י שואול וואהה, — אשת מ"י מאיר מבריסק הנ"ל היהת בת הג"מ פנחים הלי איש הороיטין פרנס ומנהיג דד"א בקראקה בן הדר" ישראל מפראג הנ"ל, — אשת הדר" פירן הנ"ל רותה בת הנאן רשבה"ג מ"י שמואל אבר"ק פירדא מה"ס בית שמואל עלaban העורה, (ושושלתה דירושא חזאתה היהודית לי ש"ב יודי"נ הנאנים מסעראצק, ומפלונסק, יחו).

ואלה הולחות זקנינו הנה"ק מכירדיטשוב.

(א) הנאן הקדוש המפורסם מ"י מאיר מה"ס כתור תורה ב"ה, כולל היושן אנדה, ובילגוליים יקרים ונحمدיכ, גם נמצאו מאות חי"ת בקדושת לו קמא (פ'

בכונת המקוה ע"פ הסוד הנדרע לוי"ה ואמר אה"כ הרה"ק מהרץ"ה מוזחת'שוב אף כי ה"י עדין צער לימים אעפ"כ הבין בדבריו הרה"ק מלובלן ארבעים כוונת בסידות המקוה ע"פ המקובליס.

בעני דוויי הרה"ק המבורסם מוא"ה נהמן מבראסלוב זוק"ל ה"י נдол מאור, (ה"י מהרץ") וה"י קוראו פאר ישראלי בזוכה בס' שיחות מהרץ' שבעה שבעה הרה"ק מברדיישוב על המדינה ה"י הרה"ק מהרץ' מצוה לאניש שיבדקן החליקן כי לאשד נסע בעת פאר ישראל חק' חן' ולא ימלט שבמקום א' לא יבדחו כרום ערבו הנבות מאורה, ונעשה פנס בבח' פאר ישראל ויש להויש מכח זה על התפלין ע"ש דברך.

ונдол השיבתו בעני הגה"ק המבורסם הרב ריש"ז מלידי זוק"ל נдол להזכיר ממה שיש לה אלוי פ"ז בעית לקהו למאמר לפ"ק, וגם ממתכו שכתם אליו בכבוד נдол ובאהבת לבשו שיצא להPsiח, וראה נא לשונו חזוב בתשובה (לענין מרופת הריאה) להגאון מבריסק, זול' בהונ' דבירות הניענו נ"ה בברדייזוב וכו', לענין שללה וא' להסביס ולדא אחר המלך את אשר כבר עישרו ה"ה מהו' הגאון ההצד המעה נצ'ל אבד'ך ברדייזוב וכו' ע"ש.

ביום כ"ה תשרי שנת תק"ע עלתה נשמהו הקדושה השימושה ושבה אל בית אביה העלון ית"ש וכל העם בכו וחתבלו על אבידת האי מרכניה טבא דלית לה טימא וסיפרו שבעה שללו אותו לבית החיס ראו עמוד אש, ואמר ע"ז דוויי הרה"ק מהרץ' מבראסלוב, מצח הציק שנсталך בודאי יצל להיות שיח' עמודא דנודא בשעת הסתלקותה כי נסתלק ראנש האמתה, ראנש של ישראל, נס אמר אה' שמי שיש לו עיניס פקוחות הוא רואה ממש שנשנה או' מן העולם ונעשה היישך (שיחות מהרץ' סי' קצ'ז) ובתור הפסר עליון אמר התורה הנדפסה בליקושי מהרץ' תנינא (פי' ס"ה) על קישור בראשית ולעדי כל ישראל ע"ש נס הרה"ק ממראhow זול' דריש עליון הספה ואמר או' לדקדק במיש' עת רקוד ועת ספה, דבכל הדברים כתיב בלהז'ה, לטעת לבנות וכ' ותירין משומש דכל שאר העותים איןם במציאות בזמנ' א' משא'ב' אלו השנים בימיית הציקים הו' בזמנ' א' סבוד מלניטה באריין וركוד לפעלה בישמיין, (ס' שפתוי צדיקים פ' ה'בא). על וקני ה'ק' מיה' לי' יצחק ויע' נдол למך בזדק מאמר ר' יהונן (ברבות דיז') אשרי מי' שינדל בתורה ועמלו בתורה וועשה נ"ר ליזצ'ו ונדל בש' טוב ונפדר ביש' ט' מן העולם' כי שמו הטוב נשאר לזרון נצח בהוכנה ובקהל הסידדים גערין ונקש' נס בימינו אלה' בהוברים תפארת קדושתנו, וכח' הוזחני, והתהומות נפשה' בכבוד והדר, וכו' לי' זיינ' ש"ב הנאנד'ק סעדאצק נ"י שהנה"ק הרבי מקאצק ז"ע שאל פ' א' מי' פה שהזכיר את הרה"ק מברדיישוב, ענה א' ואמרה, אנבי ראייה, וה' נראבעה והקפיד עליון הרבי מאוד, ולא דיבר עוד עמו, ובשפתי צדיקים יתרומם בדברי תורה, וככל ישחו' זוזנו בס', ויבנו יסודות על דברי קדרשו, וגם בספריו הנאים בא וכורנו להבראה, הגאון ר' איז' מרגליות מברא' זול' בטזב' ניטין (מיז' ויז') מוגב'ו בזה' ל' שמעתי' מכבוד מהותני הנאנן החסיד מוהר'ר לי' יצחק זול' וכו' שאמר כבונת הפישן ביר' וכו' שהז'ו' יסוף בבטן אמו ה' שמו ירושק ענד'ק — ובשיות מהר'י מילא (האהע'ז פ' ג') נמצא שאלת ערכבה אליו.

הוא העשיר את הספרות החסידות בשמו מגוללות טיבות, הן מהה שתוי חיבוריו היקרים וההמדריכים הנקראים בשם «קחששת לוי», — והנה מדורך הkopferim האחרונים כי בכותבם ותולדות איזה מהבר, ילקטו מותק דבריו איזה דברוים, למען ע"ז יסדר אפי' וצכונו של הספר וסופריו אבל אני לא הלבתי בוח' בדרביהם, כי ידוע מה

אינו רוצה לקרבו ואה"כ בשהרנישנו שסביר נודך כראוי הושיבו אצלם והוא או הנסניה מצא שטר חוב אמראי לא יהו, ופירש לו כיון שנמצא השטר חוב פ"י חוב האדם אמראי לא יהו בחישובה, (ס' וברון טוב).

וכבשכל ודעת פותה ה"י שוטל הלמודיו על פלני מים הרוחנית, והם גם הם הכוו במאבתה והשבו לו אהבה והובחה, וה"י בעזהה המזיד הלהתמה, ובכבודו התפאהו וכבות ייא"ש שמו המפורסם להלה ע"פ כל האין.

ובכל מי שתרפס ספר החדש בא אלו לבקשיו הסכמתה, ושייחזור תחולת הס', ולפניהם לבני אדם יישאיה, כי ידעו כי ריבים ימכבו על דבריו ויקנו להם בכסף מלא גומצאות הבסמותי בספריהם וביבם, ולחרוג מאין אין איזה מהם שנודע לה, ע"ט תולדות אדם וחוות, ע"ט יש"ת מאיר נתובים, ע"ט קול אריה, ע"ט אבן פנה ע"ט אור פנימיה, ע"ט דגל מהא, ע"ט רעד אברם, ע"ט צמה לאברהם, ע"ט טל אורה ע"ט שעידי נדרען, ע"ט השוואת חן ע"ט ברית מנוחה, ע"ט מאור עינית.

וה"י משובח ומפוכד בפינות כל צדיקי וקדושים דורו וככלם המכון רום ערך קדושתו ונחמו בו כבוח, וכי לי ידיין ש"ב הנאריך פעראץק נ"י, שישפר לו אביו זיל, כי הרוחיק פב"ד ה"י נסע להה"ק דיז'ה הירך ברוך ממעובי, וה' משבח אותו שלא בפינויו אך בפינוי ה' אמר לו הפטונות בהתגונותו והוכחה והר'ב ה' להי'קה, שבפינוי ה' משבחו, ושלא בפינוי ה' מקטין עדבה וה' בבורך אחר התפלת שאל הרה"ק פב"ד את הרה"ב את הוטב הפלתו בענייה והשיב הרה"ב טוב מעורה אבל אם ה' אהרון עושה תנועות באלה בעטה והקלת הצנואה ה' שובר המנורת ושופך החיטמן, ובאשר ישבו לפניו הדרין אמר הרה"ק פב"ד מוסר להר"ב ז' מובוזה, וא"ל הדר"ב א"ב למה אתה באיס אל, והשיב, הנה א"י בפי ישע' אמר לך נכאי ואני נכיא הינו שהוא גדול מני ומשמעו בה' דבר ודרשו לילך אחר הנוקבא חמקבלה וראה פרושו על י' זו בס' אמר צדיקם, ובגנאות ישראל והבנ'.

כ' לי ידיין הנאון מ"ה משה הנה הלו' אבר"ק וויניציא שליט"א: הנאון ה' קדושת לו מברודיטשוב זצ"ל עבר דורך עד לובלין ובשנודע מוח להר'ק מוחהרייע"ץ זצ"ל, צויה לכל א"ש שלנו בנדדו לקבול פניו בגבudo נדול, ופקודתו גROL'ה צ'ב עד שאפא" איש א' לא ישאיר נאנשי ביחסו אצלו אמנים הודה"ק מוחהרייע"ץ מוויזישוב ריצה לדעת מה יעשה רבו העדיק טרם קבלו בנו הקדושות לוי, וכן התהבא בתיבה המלובושים שעמדו בחדר האמציע, וראה כי הרה"ק מוחהרייע"ץ הולך בכל שלשה הרדיין (חצון אמצעי פגץ) היהודי בחלהבות עצום ונורא והזהה לפני הבויית ואמר, ובין העולמים אך איש פנים לפני צדיק נדול וקדוש כוה, הלא הוא בטח יכיר ערבי בראותו פרצוף פנוי כל העולמות הושבים עלי, שאני צדיק אבל הוא יכיר אותו שאיני צדיק ומסזה הבושה על פni לקבל פניו הקדושים וא"ת למה לא אביש בנדך יוצר, וקומי הלא אתה יודע העולמות לב, אבל מה עஆשה אך אני רניל בבל עת ובבל רגע אבל הצדיק הוה ב"וד ואני רניל אותו והושב שאני צדיק בשוני מאד בראותו אותה, כוה ובוה דבר הרכبة פעמים עד כי סמדר שעדרות ראש העדיק מוחהרייע"ה, ורצה לנצח, אבל לא מצא מקום. לנצח ההזהה שלא יראה בפני ה' ובתפקיד קד' בא הביטה הקדושת לוין זקיכל פניו באהבה רבבה, והוליכו ה' מלובלין אל ההדר החליש' רוך הדר החצון והאמצע, ובבוא הקד'ל להדר האמצעי (שיטט התהבא הרה"ק רצ'ה) אמר שאינו רוצה ללבת הלהת, ושיבו שניהם בהדר האמציע, ובכיד הרה"ק מלובלין את הרה"ק מב"ד במשתה קאו, ובעת שפכו הקאו לכוסו שצ'ק מקודס ההלב ואה"כ הקאו, ואמר להרה"ק מב"ד אכבר את כ"ק

(ב) הנואן ה'ק' המפוזרס מוי' אברם דוד וצוק'ל אבר'ק בוטשאטה'ה ר' ניכ' מסתופך בצל קורתו איזה ומנים, וננהנ' מז' קדרשו ותויה, ומובייר לשבח בחיבוריו ה'ק', ע' בספרו עוז מקודש על אהע'י (ס' ע"ז) ש' בוה'ל, נסעה לכרדיטשווים ע'ם להעתכט ערך רבע שנה וכ'וי וה'י בדעתה בניסיעתי בשבייל למד' הווע'ק מחרב ה'יל' (קדושה לו') בסגנון שימושה ה'י מובהק ברור בפייל פרד'ס ה'ק' וב'וי מ'ם ה'י מקום לומר שהגניעת ה'י כה ניכ' חועלת לפאנחה גאנן למד' ממענו סגולות ורפהאות שה'י הרוב זל' עוסק בהם, אך אה'י נתקבללה עלי' השינה ולא למדתי ממענו בוה רק דברי הוועה שאמר אני וכ'רמ', קצתם כתבתי וכ'וי ע'ש, — ונpsi' קpsi'ת הביא ז'ל' ז'רעדן שעהרב' ק'ל' נ'י ובנו הרב דק' פיקוב ההפסיד המפוזרס בש'ט מוי' ישראל נ'י כהבו לפסול גט שה'י כתוב בו ש'ש שואל.

ובאשל אברם (מהדו'ק ס' תקנ'ה) כי שפ' אנסע עם הגה'ק מב'ד ובמושאי ט'ב נתנו לו לבך' שהח'ינו והוליג'ינו לרוחין נבריכת בלילה קודס קדוש לבנה ע'ש' (ע' בשווית מוא' אבר'ה' (ס' ל'ט) ש' בוה'ל מ'ש במגנא'ס ס' תקנ'ה דכשלה יוז'ד באב בע'ש ה'בל מותר לבבוד שבת וכ'וי וייש' בקבלה שהגנ'ה'צ' המפוזרס מכ'ד ה'י מפרש דברי הצע'א דה'בל מותר נס בעש' ע'ש').

(ג) הנואן הקדוש המפוזרס מוהדר' י'ישראל מ'ט באזונין ז'ע' נחשב ג'ב' להלמדו ומי' בם' היכל הברכה בהקדמה לס' במדבר והרה'ק אדרמי'ר ש'ב' מותרא'י מסדרינדא ז'ע' אמר שהר'ה'ק מזקוניין ה'י בותח להקרותה לו' אדרמי'ה וכספרו עובדה ישראל בשמו ד'ת בכ'ה, ומתראו בשבחים אבל איינו קוראו רבנו ומורה רך במקו'יא כי עלי' התואר מודינה וכ' כי בכ' ע'ה שע'ב' העלים הרה'ק מזקוניין ולא הוכיר שהוא תלמידו של ה'ך'ל' יען כי אדריק הדור אמרו שה'ך'ל' ה'י נשמה דעת'ק, וידוע כי תלמידו רע'ק מתו' בימי' עלותם, ע'כ' הסהיר שהוא מתלבוזין.

(ד) הווע'ק מוי' אברם מרדי' מפינטשוב ז'יל', חותנו של ה'ך'ק מוהדר' א' מקאמאנא ז'יל' ה'י נ'ס מתלבוזין הקדושה לו'.

(ה) דז'ז' הנ'ה'ק מוי' משה מסבראן ז'ע' הנא בש'ג'ה' שה'י מתלבוזין ה'ך'ל'.

(ו) הרב מ' יוסף מגעריב מה'ס ויכוחא רבה, שבו התוכה עם הלמיד הנרא' על אודות דברי השריקות שנתקרב אליהם, וכperfט לרבו הרה'ק מברדי'טוב.

(ז) הרב מוי' ישכר דוב מהבר' ס' הזירה.

(ח) הווע'ק מוי' חיים יוסף אבר'ק פיסטען מה'ס תוספות היה' עה'ת, עמד לשפט בקדוש אצל הקדושה לוי בן כ' בנו בהקדמותו לס' ה'יל'.

(ט) הרה'ק מוי' צבי חסיד טיאמפלא מה'ס אמר' צדי'קיס, בו מביא הרבה ד'ת ביטש ה'ך'ל' וקוראו בש'ס אדרמי'ר, כי ה'י מתלבוזין כמו' ש' נברדו בהקרמתה. אלו הן אהדים מתלבוזין אשר לקחו לך' פפי', והחלק יעד על ה'בל', ומכל לשער' בשבילינו כי נס שאר תלמידיו ה'י תח' פפי'יות בטורה וויאו, בקדושה וטהרה, כי קני' ה'ק' השגיה עליהם בעינא פקראה, שיתעל' ווישאלמו בשלימות נפלאה, וה'י מקרבן אצלו' והשדקם לרו'י' מעשי' תורה, ובשבילו שעריך להתרחק מעת' מהתלמיד, כדי' שובלגנו יי'ן ישב על אייה' דבר כלתי' נ'כון שה'י ביד�' וויכל להעתלות על מדינה יותר נדולה, לא ה'י נמנע מעשות כ'ן, וכמו' ש' תלמידו הרה'ק בס' חולדות אהרן (פ' חולדות), ונברדו הרה'ק מטה'י מנכני' סיפה' שהר'ה'ק מוי' ר' אהרן מoitאמיר ה'י בתהלה תלמיד ה'גרא' מווילנא ז'יל', וכמושמע שם קדושתו של ה'ך'ל' ומישיבתו ה'ק' נסע אלוי' והתחיל ללמד' אצלו', וה'ך'ל' היישיבו במקום החמי'י ממענו ולא פנה אלgn, ואמר' ש'ב'ן' יעלא' יודק' לפני רצונו

ונתני נשuibם, ר'יל שוהי הגשם שלכם נזוכתכם ואנו יהי בעתו משא"ב כשייח' בוגותה הכמה יהי' שלא בעונתה לתבואה רק כדי שיהי' חציר לבהתה, וויש"ב ונתני מטר ארצכם בעתו כי כשבועשיין רשות' זוכים יהי' המטר בעטה יורה ומלקוש (אויצר חמדה).

ומנכורת השקפה זו על טוב וניעם ההורה אמר נ"ב לפדרש הפ' יודף ה' לך את הקלה לברכה (פ' תצא). דקשה דהלא כלעם לא קלל את ישראל ופתח פי' התקף בברכה, אך הענן הוא. הנודע שככל פעהלה מהבעלות הנגליים העיר על פועלה, והנה מצינו רכל חפוץ של כלעם הרשע היה למלאות תאותיו החומרית. ולא בן אנחנו בני' שבל חפוץ לשבר ולהתיישב בה התאות הנפנית, כדי שניבר כה השכללי להדריך באור פנ' מלך חיים, והנה בכלעם הרשע חשב שאין הענו גדור יותר ממילוי התאות הנפנית. ומי שאינו עוזה בן קללה החשב לה, עכ' ענה ואמר, מה טבו אוחלך יעקב, שרווי' ישראל תמר ברכין ובמ"ד לעסיק בתורה, ואין התורה מתקיימת אלא בגין שטימות עצמו עלי', פת במלחה יאלל ומים במושרה ישמה, ועל הארץ יישן, והוא בעינוי קללה, וחשב בדעתו שבאה כלל את ישראל, אבל באחת לישראל חי' זה ברכה גדורלה. כי זה תבלית כל השלמות, וויש"ב יודף ה' לך את הקללה לברכה לך דוקא, שאצלך חי' לברכה כי אהבך חי' א' וגדור לך לב' לדעת שאין צער וינוון יותר מהחולך אחד התאות הבחמות, ואין תענו יותר גדור משמידת התורה והמצוות, (פ' הוכירה, וס' אמריו צדיקות ע"ש).

ועכ' ה' מתאמין תמיד לשקו על דളתי התורה, ואם ה' מתבטל ומן מה עי' הכרה מלימודה, ה' מצטרע עז' הרביה, והרי מתחזק להשלים, ופ"א ה' ביווח'ב כלכוב, ובמושגאו יז'יב כשבא לביה האבסניא שלו, חפזו בו שיטעים מעט, וימאן ויאמר שלבו בואך לה, ויביאו משקאות שונות המסתולות להשקות נאכ' הלב, ולא קיבל ולבדוף נתנה כ' לכו כואב יען שוה כ' שעות שלא למך גمرا ויבקש ויתנו לו גנרא ר'ה, ויסגור עצמו בהדר ולא יצא עד שלמד הלילה, (ב"כ לי ייד'ן הנאבד'ק ס' ווא'ה'ל בשם אביו הנה'ק מ"ה גרשון בגעט ראבד'ק אונונגואר נ''). וביעזם שקידתו בתורה, ה' נהירן לי' כל שבילו, וה' בכו' בבל חדר, ונעשה כמיין חמתגביה, וה' פה מפיק מרגלויה עד אש' יצא שבו להחלה ע"ז כל הארץ ונתאספו אליו רביהם, חוקריו לב התורה, לשנות עצמא את דבריהם ולקבל לכה תפיה, והוא מהפכורות שאי' צרכין ראי', ולהיבת הקודש נדרך מזה מעט: בנו הנה'ק מ' מאיר כי בהקדמותו לפס' כתר תורה, וירוע לכל העולם שבמה אלפים תלמידים איש העמיד בכבוד אמאז' ש', אשר למד אותם ה' גפת' ופוסקים וניב' נתלהם לכם לעבורתו בה' בשמעם הורתו הק' בהדרכת ישחה' וכו' ע' ש' ס' נס על דבריו "שהכל לקה מאור חכמו של כי אא"מו נ'י'" וכ"כ נס בנו הנה'ק מ' ישראל בהק' לפס' תולות יצחק בן לוי (ואנט אער' כי ההודוש בגין דחנינה ד'יה הנדרפס בתורת ישראל, ע"ש בנו הנה'ק מביקוב, מצאותו כתעת שנדפס במשניות ברדר מועד ע"ש אביו הקדושה לוי).

שמעות כל תלמידיו הקדושים ומי הוי לו נודע לנו כבירור רק אהדים מהם, ונכירותם כפי מה שעלה בוכרני ואישן, אין מוקדם ומאוחר בתורה כי לא שקלתי אותם בפלס הכמה, לדעת את מי להקדים, ואתם הסליחה, כלם קדושים וכולם טהורים, ויע' ועכ'".

א) הרב הקדוש המפורסם מוחזר אהרן ו"ל, שהי' מנדי מישרים בק' יותאמיר והיכר ס' תולדות אהרן עה'ת, בו מכיא הרבה הידועים ששמעו מרכז הקדושת לוי והורה לדעת כי הוא ה' רבו ומורו, ומוכירו בשבה ותפארה,

הכינעה מן המכני, הוא, בעת הוקם בעטו על מי שמכה אותו בין במאמר בין בעיטה שאמ' ישיל ברוחו וטהור אחד היכולת להנתק מעונה ויטפלות יורה על ברור בינוינו, והסיני מוב הוה מצינו ראיינו נס אצל כ"ק וקיני הק' ש"ח מושל ברוחו ובוביש את עצה והוא רגיל על פיו לפרש בדרך הלאה וישם יום אי' לפני מיתתך, כי הטעם הוּא דומה לניתתך כי הטעמה יוצאת ממנה ואנד ושוב יום וכו' קודם שאתה בזעם התורה והשיב כי בזה אתה מת' ובבודאי בשיתותו מוקדם שיב לא יכuous (עבודת ישראל פ"ב מ"ז).

שי חנעם בחיק כסילים יעה, אמר ההכם מכל אדם והוא ר' הכהן, רוחוק מההיכליים, מדם ומהמנוג, ודרכם וטפשותם ר' להה בעיניהם וכאשר הראה זאת בדבורי ובמושיו המהכנותים שהוציאו לננהר, — אמר לבאר מאמו"ל ע"פ ויזכם מכל אדם, אף' מן השוטה, שהוא לכאורה חכמי' דמה זה מעלה להיות יותר הכב משיעשת, טפי' וועל ש"ה הכב יותר מכל החכמת, ובואר ק' כי השוטה דמה בעינו שהוא גוזל מאין כמוה בעולמי, ואין שום אדם יכול ללחזו ולהראות לו שזו שוטה, וזה שתוּא עויש הוא שאות, והכמתו של שלמה המעה' ה' כי גודלה שדי' נובל להלביש א"ע ודרתו בלבושים רגבים להוות דמה בערך השוטה להראות לו בידיות בורות עד שנשח השוטה הודה לו שהוא שוטה וזה בונת רזיל באמר' שדי' הנם אף' מן השוטה, (ס' עתרת ישראל פ' נה מדוז' הרה"ק המגיד מבהאלאי, אהוי אאי' הרה"ק ר' אידי' לב' מסדריקוב ז"ע). ומה נעים פירשו ע"פ (קהלת) ר' אוית אני שיש יתרון להחמה פן הפסילות כיתרונו האור מן החשך, כי אור משמעותי' ימבא ומשמעותי' אורתא כדאי' בפ' ק' דפסחיה, מישא'ב' החיך אין משמעותי' רק לילה וכבדתב תשת החיך וכי לילה זהה עצמו הבדל בין הכבמה לפסילות, כי הכם אם שעוה הכבם, לעבערים יוכל לשנות טעמם וריזו לבי' הצויך ויישעה עצמו ככטיל, ועל דורך שיעשה דור בשנותו את טעמו לעני אבימלך משא'ב' הבסיל אין בידו לעשות עצמו הכם בישום בעם ואבון, (יטיל פ' נח).

קרושית התורה, ה' כי' השוכנה בגוחה ורמלה בעיני וקיני הרה"ק ר' לוי יצחק, עד אשר נוד אומר שאפלו הלבוניות שכנויל יש בה קדוישה והארה גודלה ולכך ננדבק אותה להברחה פבול משום דבירה הארץ עבלבוניה, ואטמן הארץ זו אין מציאות כזה העולם להשינו כ"א אדר ביאת מישחנו בב"א (שבתי אדי' פ' בישלה) ובדרך זה אמר לפרש מה דכתיב (ישע'י כ"א) תורה הדישה מatoi הצעא, וקשה הלא אנו מאמינין באמונה שלמה שואת התורה לא תהא מחולפת ולא תהי' תורה אחת הבוטית'ש, אך הכלל הוא כן, נראה בעיני שבלינו לפה התורה הנמנגה בידיינו אסור להיות ננעה מאות וצדך שדי' מוקף נויל, אך העין הוא קר, עינט הלוון הם אותיות התורה, אך אין אנו מבינים לקרחות כמו האותיות השיזירות אבל לעתל גילה לנו הש"ת אב' הלבוניות של התורה ס' שבעין האות הלאן שבתיהה, ו"ע' תורה הדישה מatoi הצעא העינן הלכנות שבchorה שיבינו נס אותן (בן הביא בישמו תלמודו בס' אמר' אדי' ק').

ובשאר שלומי אמוני בני ישראל שהם מאטינים בני מאטינית, שבוכות התורה נשפע כל טוב לישראל, בן ה' הוא מאמין, ועוד'ז ה' מפרש מה דעתיב (פ' בחתתי) ונחתה נשביכם בעתכם דק' דהיל' נשם, ובואר ע"פ מה דאי' במדרש, במעשה דאלכסנדר מוקן שאמר לו המלך' שה' נתן לכט נשים בארצכם רק בשובל הבהיר שלא חטאה ועי' מרווחים נס בני אדם מהונש, בחזיותם להם טן חרין ונמצאו הנשים הוא של בהמה, רק שאדם ובמה הושיע ה' אבל אם בחתתי תלבו או

לחמן הרישע, ותירין דכיז בא לו מסעודה אבגדה הצדקת שאבל אה, שהיתה מלאה ברוח קדושה ותורה, ומהו בא לו השמחה, ע"ש ובסודו ר' ש"ש (הדו"ש שבת בו הבא"ד ענף ב' אות ז).

המלה המשובחת והמופוארת כבי הכלים, מלה הענווה, חותה בו בוקי ז"ע על צד השלמות, ועל קוטב זה אמר ע"פ עני ה' אל צדיקם, ר' ל' הצדיקים צריבין להזות להם שתי עיניהם, בעין אחת יראה גמלות הבורא ובעין אחת שללות עצמה (אורח החיים פ' ראה וברכה). וכן ה' נס הוא מהיק עצמו לשפט הארץ, ולא נהג לבוא וכונדעת שבענתקבל לעיר ברדיושוב אמר בא' מדורייש, בענotta קדש אווי לו לדור שני מנהנו.

ואמר שם באים אנשים פשוטים ומונחים לסתוכה צרייך לשבילן ושלאל לדרחוןך, כי נס הקב"ה סכלון עריה"כ נושא עון, ולעתוד כטונה של לוייתן עתודים צדיקים לישב בעתרותיהם, וגם אני אדחוק עצמי לישב שם, וכואכ' כי להוציאני משם לופר מה עבד בנאן איש מנושם, אשומם אמרותי כי נס בסוכתי הווי יושבים אנשים פשוטים וסבירתי (שפתוי צדיקים)—ובם שמעויות טובות מובא שט"א הדיל עצמו איש פשוט לבוא ולהסביר אצל שולחן של ההז"ץ פ"ה, והתלמודים לא שבעו רצון מות, ורצו לדחונו, ושאלו להדר"ק, והשיב, חלא לעתוד כאשר ישבו במסבבה הישבעה רועית (ע' סוכה דב"ב), ועתוד הקב"ה לעשות סעודת למדיקות (ע' פסחים דק"ג) ואם ניצא מבחן את העיה הוה נס אני בין הנזרלים והקדושים הלאה כמו ע"ה אהיה נחטע אם כי אני הרבה מביך אי לוזאת לא תוציאו האיש הוה הוא ה' בבב' יוס ויום טמאריו דחוישבנא, ובלילה טרם שנבו לישן, ה' מעין ומפשש במעישי שעיטה באותו יום, והרי מדקך במעשו כחוט החערה; וה' יצא במעישי חסרון ובגינה, ועשה תשובה עז' ואמר לו יזחק לא יעשה עוד ואחיך דור ואמה, לוי יזחק הלא נס אהמול אמרותך, והוא ואמר אהמול לא אמרת אמתה, והוים אמר אמתה (כ"כ ל' שיב' יד"ג: הרכ"ג: גנש"ק מ"ה אלטיר שפידרא שי' אבר"ק ווינקנא).

והבדירות הלאה יזכרוני מש"ב (בש"ה פ"ג) בשם הרכ"ה תקריב ללודת שתקריב קרבן ליריה על אשר היה הוקע בהבל"י שלא להזקק לבעללה. בן הינו מפניך ה' ישאנו מהזרם בויז"ב ואנו מושפעין עוד לחטא ואתה הוביס למחול ראה נא אדרקו של אותו צדיק, אך שמצא מגרעת במעשו זבדהו אהרי רובי עוצם השתקלו ויעזנו בהם, וה' בעל תשובה. עד' שפ' בשם הרכ' בספר מبشرך צדיק (פ' ווירא) פ' על הג' בטකום שביעית עונדרן אין צדיקים נמורדים יכולים לעמוה, והוא לכאורה ננד השבל שביעית שפנס כבר ננד מלכו של עולם ה' יותר חשוב מהצדיק מגנוינו שמעולם לא פנס כלל, אך הכוונה דעתה הינו מי שמשיג בכל יוס ונתקלה לו אוורחות החדשים אשר לא השינים ביום אהמול ונמצא הוא מהחרט על עבדתו של אהמול בין שעבציש הוא משין יותר ומוצא חסרון בעבודתו של אהמול ומתקבל תשובה עליו על שה' מקצי בעבודה והעיה הטע' איש אין צדיקים נמורדים הינו הצדיק שנגמץ בדעתו כבר ולא מצא בעצם ישות חסרון כי עומד על מעמדו של אהמל נס הז'ת, הצדיק כזה אין יכול לעמוד במחצתו של הנגיד הנקרא בעיה ע"ל.

ובן ה' נס הוא בידוגה צדיק בעיה שהגדיש בכ"פ' ישעד הנה קוצר בעבודה הש"ה, והאמת בכ"פ' לעבודה בהחאמצות והשתדלות יהה, והוא שעמלה לו להתדק במדת הענווה, אהרי שלפי דעתו ה' נס הוא מקוצר ומהסר בעבודה ה'. יודען, מש"ב בהוח"ל (ש"ז פ"ג) כי א' מסימני הבגיעה שבבם תתרבר

עו והדוחה היו תמיד במקומו, והישמה והצלה האירוו פניו, כמו שיפור גדרו הרה"ק מהר"י, מנסכו מובא בו"ט, ולמען לא תחפלא איך לא העלה צדיק זה את ירושלים על ראשו ואיך לא הצעיר בחורבנה, כאשר בן אנו מזווין מפני ר' של, אשיב לך אמרים אמרת כי הרה"ק הזה לא שנה חיז מלهزער ממלות השכינה וחורבן בית מקדרינו, והי' נאה דריש ע"פ זכר את אשר עשה לך עמלך כי צריך להתאונן על מה שנלינו מארצינו ונתרחקנו מעל אדמתנו אמנים העיקר הוא להצעיר עברו גלוות השכינה, וזה עכודת הצדיקים, ומחתמת שאן יד כל אדם משנת מדינה זו ע"ב התירה התורה, להצעיר מוקודם בבח"י הא' ומיטלא יזכה לויא אח"כ לשמה, והוא שצינו הש"י זכר את אשר עשה לך עמלך, לך דיקא, היינו הזכור ותרניש הרעות שנורם לך, והי' בהניח ובוי תמחה את זכר עמלך מתחת השמיים, היינו תראה לפועל שתמחה אותו על מה שגורם ועשה לך מתחת השמיים, שנורם מסך המבדיל בין הבויות לישראל, עבדך (מובא באורך בנאולת ישראל בחית' מתלמודו הרה"ק מוה"א).

והי גם נאה מקרים שחוורבן בית קדרינו נגע בעומק לביה והי' מצטעד ע"ז, וכמו שהעיד עליו נברדו הרה"ק מהר"י מנסכו שע"י דרכו לעמך בחזיות הללה (ע' ס' ז' ו'). אבל אין זה סותר מה שאמרנו שהי' שרווי בשמה, כי הא והוא איתניינו בצדיק, ערחה' גנוילו ברודעה, ואסביך לך, ויתישב נס מה דאסבון לה'ל שלפעמיס הנדרלו מעיל השמה, ולפעמיס הקטינו ערבה ונתנו יקר למדת ההצעירות, ואען ואומר כי שתים הנה העצבות יש מין עצבות שאדם מתחזב ומצעיד על אסונו האוים שקדחה ומתייחס מיושעה ווושב בדור ודורם, מין עצבות כואת, פנויל הוא לא תרצה ועלי' אמרו אין השכינה שורה מתק עצבות (שבת ד' ל) כי אסור לנו לישב בחבוק ידים, אמנים ישנו עוד מין עצבות, היינו שהוא מרניש שחרס לו ומצעיד על הסרונה והוא נזרך באמת, ולעומת זה נס השמה, תתחלק לשנים, יש אדם שקרחו אסון נורא ואעפ"כ אין מתרנש כלל בחסרון שהניע לו מזה, והוא בשיטה שאנו מרגיש ואינו מshedל ומתרגץ כלל למלא חסרונו כי לדעתו הנבעודה לא יחשוד לו שום דבר, והישמה הווא אסורה לנו, כי צריכין אנחנו לדעת ולהרניש כי חסר לנו, למען נתעדר ונתחזק למלא ולהשלים החפה, וישנה עוד מין שבדה, כגון אדם שנשרף ביהו, והצעיר והרניש בהסרונו והתחילה לעסוק לבנות ביתו כבראשית, ובעת עסקו במלאכה, על כל אבן ואבן שנייה, ישמה לבו כי וכח לדאות בהתחלה השלמת הסרוני וע' נאמר שם זה צדיקים בה' כמו בן האידיק האמתי אף שהוא מצטעד על הסרון קדושתנו, ט' ט' הוא מישתדל בעז ותעצומות למלא החסרון, כידוע מספרן של צדיקם, ועובדתו זאת הוא עושה בשמה ובטוב לבב, כמו בן ח' נס זקנין חמי ה' ו' י' ו' ע' והבן, ויש להביא ראי' מהינא, שבל כוונתו הקדושה בשמה, ה' ר' רק כדי להתרחק מההתרשלות והרפיין, ושוכל לעכוד עבורתו ה' בהאטימות וההנברות, כי הנה נברדו הרה"ק מהר"י מנסכו וצ'ל, סופר בשם, שאמ' ישאן לאדם לסנק ולענotta בczom נפשו, כי כי' הוא מצד הסתת היצח"ר להחליש המות, ומיטלא ימנע מעבודת הש"י, ומובן ע' פ' משל, לשיניס שנלחמו ונתחכם א' באמרו אםacha את להחמי באבר א' לא אויך לו ר' אבר א' לכן אפגענו במוהו, ומיטלא יוחלש כל נופת, וסדר כחה ואובל לנצהה והוא נס כוונת היזה"ר לפתות הארץ להברות בתעניות כדי שיווהלט מטה (ע' ס' ז' ט'), והוא בנקל יפול בראשתו ה' ושלוט.

ובשפתוי צדיקים (פ' וירא) הביא המדה המשובחת זוגאה להצדיקים ואיך יחתה ה' חמן שמה וטוב לב, הלא זה ה' היא המדה המשובחת זוגאה להצדיקים ואיך יחתה ה' –

זקנין רבינו הרה"ק ר' לוי יצחק, הי' מבית על גוף האדם בעל דבר קדוש אשר שם ה' נקרא עליה ולכך הי' נהר ומזהיר שלא להללו מקודשו בדברי חול ובכך הי' אומה אסורה לאדם שיחסוב מהשבות רשות ה' כי המוח של האדם הוא קדשי קדשים, ושם הארון והלווחות והרי הוא מעמיד צלם בהיכל ה' רך צריך תמיד להשוו ויראת ה' וגדרתו ית' ותורה ה' והוא שבתולה הצדיק מרים דין אמרץ בתולה מוגדל בפיקוחו ואהבה והתלהבות הוא כמו בהיכל היו הכרובים פורשי כנפים למעלה (בן היביא בשמו תלמודו ה' ר' מאישAMDOR בח' ס' גנוול"י) ובדבר זהה כמו בכל הדברים, הי' נאה דורש ונאה מקיים, וכל התנהנותינו וכל חנועותינו, וכל דיבורו ומהשכחו, הי' בקדושה ונטהרה, בלי' שם חירהור חווין רק הכל לשם שמי, ואם אמן כי בעני בשר ודם, הי' נראת כמברך לפעמים דברי חול אבל כל אביך דורי העידו עליו כי כל חנועותינו קודש הפ.

ואפס קצת מגודל קדשות ורומיות התנוועותין תורה ותוכה לדעת, ממה שנודע, כי הנה"ק ר' אברהם דוד מוכטשאטש טיפה, אשר הוא ותבירו הרה"ק ר' ממקאיסיב למזו סתרי תורה וקיבלה מעישות אצל רבך הרה"ק ר' משה ליב מסאסיב והנה הנה"ק מברדייטשוב הי' מקשור באהבה להדר"ק ר' מיל, ונסעו ולוי הרבנה פעמים, והרה"ק מוכטשאטש בשראה את עבדותיו של הרה"ק מוב"ה, נכסף ונשתוקך לנסוע אליו, וביקש מרבו הרה"ק מסאוסף שיטכים ע"ה ויען לו הרה"ק, כתוב אשר כה בהם לעמוד בהיכל המלך והול' אמרו שעצרו עצם משינה ומשאר דבריהם, ועתה בדור הזה נמצאו שני אדריכים יסודי עולם הרה"ק ר' ר' מיניקלשפארן והרה"ק ר' לוי יצחק נב"ה, אישר לעבודתם בהחבה בICKOD איש, ואשר מוסרים נפשם באמצעות שמו ית' בכל דבר שיעוזין, זאת כל איש אשר ירinish בעצמו שיכל לעזרך א"ע שלא יצחוק בראותו חנועותיהם ועויותיהם בעת הפלתו והרה"ק יוכל לנסוע אליהם, כי הרה"ק מנ"ש עושה הנועות משונות בעת הפלתו והרה"ק מב"ד עושה כמוון ביתר שת עת אכילה, ויביטה לו הרה"ק מוכטשאטש כי יוכל לעזרך א"ע, ולעומוד בהיכל קדשו בעלי שחוק ה' ונסע לב"ד על ש"ק, והוא ביום ש"ק כאשר הכב על שלחנו הטהורה וראה את חנועות הנפלאות לא יכול עוד להת מעוצר לנפשו והתחליל לצחוק, וחיקף יצא מדעתו ונלקה מהשליחן מטורף בידעתה, ואחר ש"ק שלחו בהזרה לסאיפר עם איש לשגרו, וכבראות הרה"ק מסאיסיב ואתה כתוב מכתב בתרעומות מעט להרה"ק מוב"ה, באמרו אני שלחתך לך כל שלם ואהה ההזרה לי כל שבור, וכאשר כלו שלשים יום, נחרפא והזר לאיתנו והי' דרכו לעשרות סעודות הדרה ובעת הסעודה ספר מעשה זו וסימן הוזו לה' כי טוב כי לעולם הסרו.

ובענין שיוחות חולין שלה נודע המעשה, שפ"א בא אל הרה"ק ר' ר' מינ"ש בעת שעמד והתפלל לפני העמיה, והוא הי' מדבר עם איזה אנשים דברי חולין, ותלמוד א' הוה לו עז' ואמר לו המש, והוא כאיש חמו תפלוות הרה"ק הרד"ש, ראה אותו ונתן לו שלום, וקרבו באהבה ובכיבת, והתהלך נחפלא מאד, ושאל את רבנו היהתך לקרב איש כוה' שאינוי שומר פז ולשונו מדבר שייח' חולין ויען הרה"ק הרד"ש, אי' בני' רב לא יש שייח' חולין מימי', והוא תמי' אך הבוננה שאף הדברים אישר לפי הנראה הוי חולין ונשתיים נס חם לא הוי חולין רק עשה בהם יהודים נדולים וכן נס הרה"ק ר' לוי יצחק אף כשמדבר דברי חול הוא רק לפי הנראה, אבל הוא מחזיק נס אז המוח לכזון בהם יהודים גוראים. ועי' בסה"ק באדר משה מבן המניד מקאונין שהביא בשם אביו ה' שספר לו מהרה"ק מוב"ה, ואמר עליו שהוא לו מוחן קדישין והי' עשה הכל בבדיקות והתקשות עליין ע"ש.

הוא לא ישנה והו שלא בפניו וודע דמדה טוביה מרובה ממדת פורענותו ולכון אף כישושתו שלא בפני החוללה, מועל התעללה שמתפלין בעדרו.

נס hei מכה קוצים מן הכרה, כי בשנווע שא' עשה בזונן לבו רעה לחבירו, או נשכה בזרחוב המכחו להעביד את האדם מרעתה ולהתביך לבו עי' דברי המכחה וסזהה, וגעודע ועוזדא ידענא, מעיטה בסרטו קטן א' שראה בשוק ברחוב א' ענלה טעונה בפחדה, ואין לה קונטה ובן ראה נס ברחוב אהדת, ובאשר התבונן לטוב הסתורות עליה בדעתו שורה טוב שהבוחרים יהילפו ואה' וכל א' זבל למפור בפקומו סתורה של חברה, ויען דעת כי לא יגנסו דבריו באוני הטעוריט, כי איןם מכיריהם אותו לסרטו, עי' החלק לסרטו נдол ונודע, והצעיע העין הוה, והוחט בעיניו והתנו שענבר הטרסות הילקן לחצאיין, ובאשר ננמר העין התחרט הסרטו הנDEL ולא רצה ליתן לו המצח, ויקרא לדית לבני הרה'ק רלי' מכ'ה, והרחה'ק הרבה לדוביוו שרבו לא ישנה, ולא רצה, וצתה הרב פי' בחכמה ויאמר, דעת כי אני הגני נס' במנין סרטו בין קוב'ה וישראל, וטלאתוי לחיליך ובוגות יש' ישראל לפעלה ולהיריד למטה שפע כל תוכה, והנה ראיות אצל ישראל נ' מטי סתורות שאנסים להם להועלת, ואדרביה עוד להווק והם, החטאם, עונת, ופשעים, וכבשימים דאיות נס' נ' דברים שאנסים נהוציאים שם, והם, סליחה, מהילה, כספה, והשתדרת לראות שיחילפו ואה' ובבאו לפעני השיעית אמר שאדרב קודם עם ישראל, וברבבי עופם, לא אבו לשאוע אלין, בטענים כי החטאם טובים להם, עד שהבצחחים שיטopic להם הקב'ה עוד מין סתורה להניל, ובינויו נדולה הצליה ר'וי בידי, ובבאו לפעני השיעית לבקשי הטעטה, ראיות מונה שם עוד נ' דברים שאנסים נשלכים שם, והם, בני, חי ומווני, ובקשייתו את ח' שיתן להם זהותם ומלא מכוקשי, וכברם יצאתי מלפניו, והנה ח' קגרא לך, לוי יצחק ! רואה אני עד כמה אתה מתינו עבור ישראל, והודיעני מה ח' שברך, וחישובי משידאל איי מבקש כלום, אבל מפרק אקוח לקל שברך, ותחסיב לו זה ח' הי' שברך, שאלו הג' מינימ בני חי ומווני שהטפה עי' סבוקשין יהי' מברורים בידך ליתגס ולנטולם למי וסמי שתרצה, וכן אתה הטרסתה אם תשמע לי הי' לך חי' ואס לאו הי' ההפה, ואעיפס לא אכח שמווע והחלק בהרי אף לבתו, ותיקף נחלה והגע עד שעריו מות ואו שלח לבקש סליחה מהרד'ק ולקיים הפסק (ש"צ).

וכשראה שהאיש הוא קיטה עורך ואה' להחיזו לмотב הי' מיבורח לבعرو מהעולם, התמננות הרב ר'ם הורויטן נק' שעפס הי' עי' השתדרלות הנה'ק מברד דיטשוב, וכשה' בא לך' שעפס הי' שואל להרב ר'ם נוא מאידל האב איך דיר ניט נאריעץ, וסיפר לו שייש לו עניין מאיש א' שרודפו ומוסרו בערכאות, ובכוכבר בשתחtile הרה'ק מב'ד לומד יndl בנוטה, והודיעו לו שכא האיש, וכשהניע הרה'ק מב'ד להרוו נומל לאיש וכו' יתן לרשות רע וכו' הראה נאצבעו וככח פני האיש ואחר זבן מועט חלף לו האיש, (ש"צ).

פי' בא לפניו איש א' מאנ'ש וסיפר לו איך שאיש א' החיג נבולת שהטסיף להאדורן מכרמו ושבורה ואמר לו הרה'ק דע לך' כי לא עלה בידו לננווע כבינם שלך, וכן הי' שטרם נגנס אבד עצמו לדעת רחל'צ.

כללן של דברים, הוא הי' איש אלקיים קרווש נאור בנכורת קורייש ובחתנשותה הנפש לפעלה מן הטבע, ובו ראו כלبشر, כי האידיק גורו' והקב'ה מקיס', ונתקיים בו "ותנור אומר זיקם לך" כי הי' איש קרווש הוא קרויש ומיעשי קודושים, וכל התנהנותו הי' קרויש ע"פ התורה והמצווה, ובאשר בארנו מעט לפעלה גונטיף לבאר עוד בעויה'ת.

איש הוא אדם, וכו' עיב ולפיכך המלאכיס און נזולים להשכיע שבע למיטה בוה העוילם שאן להם שום התקשרות וכו' ע"ש, ובטה קיבל סכרא זו מרבי, ולפיכך לא הי' צורך להשתמש בהשבעת המלאכים, לאחדיד טובות. רק התורה הוא היתה אצלו ספר הרפואות לכל דבר, והتورה הי' בעינוי הדרופה לכל מהלה, וכלל מקרה לא טוב ואמר נשוואן שמתבעור מלחה בעולם צריך לומר חילוק בנהרא, כי כל מה שיש בעולם הכל הוא בתורה שהוא הוא בכל העולמות ולכך בשורות שנעשה מלחמה בעולם בודאי כבר נעשה צירופים בתורה ולכך צריך לומר לומר חילוק ולפעלען בגין ולהפרק צי' (כן הביא בשמו תלמידו בתולדות אהרן פ' ויקח).

וכל העס ראו את מעשיינו הנוראים והתפלאה וכוה נודע ונתרפס עצם כהו להמשיך ישועות מזד הש"ית, וכמו שב' בעבודת ישראל (בדrhoיש לחנוכה) שנס מרמו על היהוד מ"ה אדר' וכו', ואמר הגאון החכם מורה משה לוי יצחק זל' ביאור העניין כי כשניעשה נס תמיוח אניshi ושואלן וזה לזה מ"ה זאת והתשובה הוא אדני בלאר שיש אהרן על כל המעשימים מנהיג העולם ומפליא לעשות.

ולבן רביס השבימו לסתהו, וכל איש איש צד ומצוק מצואתו בא אל אDEL האזדק ובירקש מהו שתפלל בעדו לה' ופרברות פ' תברך, ובעצתו יגההו.

נס hei מועל ומרפא להרבה הולם, ע"י סגולות ורפואה. שה' לו וידיעה רביה בוה, וכן ישביבא. הגה'ק מבוטשאטש וצ'ל בעוז מקודש (ס' עז) ע"ש, ועי' בקדושים לוי פ' (כלק) כי נהיל וידוע מכתבי הרופאים דטבע המה הוא קר ע"ש נוראה מוה שה'ק מעין בדרכיהם, וע"ש בפ' נה הביא כי במוח יש ארבעה חללים כי מוח השלישי נחלק לשתיים.

פ"א בא לפניו איש א' בעל ענלה, ואמר שיען כי פרנסתו זאת מכחלת אותו מתחפה בצדור וועה, וע"כ רוץעה לעזוב זה, ולהתפרנס מענן אהה, ושאלו עצמו הק' ושאללו הרה'ק אכ' לוקה עני על העגלה بلا מהו, והשיב hn, פחה הרה'ק ואמר ויצא יצחק לשוח בשדה, ס' שחקר למה יש אנשים שצדיקים לישב ולנסוע בשירות וורדים, וכי אין הקב"ה יכול לפרטם בביתם, וויא ונהנה נמלים באם, נמלים מלשון שיריה ההילכת ברוך, ולשופת האנשיס הכה, עשה הש"ית לה בע"ג שיבול הנוסעים למחו הפסים, (כ"ב לי הנכבד'ק סעראצק נ"י שם שמע ואת מפי אותו איש).

ונלך הערינו ותקדשו אה רום עיבנו, וביברוו ואהבו, אף הוא הד' מהבבם ומרקון אצלה, אבל לא להגנא עצמו הי' מכון בו צדיק זה. רק לשם שמים, וכמו שכיאר תלפידו הרה'ק בס' תולדות אהרן (פ' תולדות) דיש כלל שלפעמים צרך הצדיק לקרב הרשעים יותר מאנשים כשרים, דאם ינוח את הרשע שילך כרצונו או יאבד ברשותו אבל לאיש יש להויש שלא ידום לבבו חייא וכן נהג עצמו מז הרה'ק רק'ק בדוריטשוב שה'י מקרב לאנשים אחרים וכו' ע"ש.

והרי מסכט בכנפי חכמו על אנשי', נס בעניין התנהנותם במיל' דחסידותא, אשר לבוארה הם מילחא דתמה, ואין להם טהור וטעם, והוא ברחכ שכלו ותבונתו נ奸 בהם טעם לשבה, ובניאס מסכירותו, ואמר כי מה שהחסידים נוהנים לשחות משקה על כל דבר אשר יקרה להם, דהנה יודע מ"ש הול' דהקב"ה מעבר בראשון דהעבירה הראונה הש"ית מעבירה, וכשיעבור עבירה א' פ' או יעניש, ויזוע מה דקייל דע"י משקין געעה שניראשון, ועל קופט כוונה זו שותין משקה כדי שיעשה מהעבירה השנני ראשון, ואו מעבירה הקב"ה כי הוא מעביר ראשון ראשון, ועל מה שהחסידים שותין משקה שלא בפני החוללה, ותפלתם עושה פרי אמר נ"כ טעם נכוון דעתינו אצל סוטה והשקה את המים ואחוז'ל כשם שהמיס בודקן את האישה כך בודקן את האיש, הרי רגש משקה מועל אף שלא בסניין, כי

כאשר נמצא שהחטם עצמו כנחרב במכתו ליהה"ק בעל הבעל, (בית רבי דף ב"ח). אמר לאיש א' שיקח אשה מעיר פראג ובן עשה' ויצא ממנה הרה"ק מופחד שהרו אליו מקוזי ארין ובינו יחזקאל מעיר הרש ומנויב באיזמיר וצוק"ל (כ"ב ל' הנדריך סעראץק).

וגם השפע בעה תורתו ותבלתו הרבה טובות ויושעות, והרה"ק מודה' יהושע בן הרה"ק מורה'יש מבעליו ז"ע אמר שכישרא הרה"ק מב"ד בר"ה פ' וה' פקד את שרה, נפקדו קפ"ד עקרות בעולםغمון פקה, ובטה שמע זה מאבו זיל (ס' זכרון זוב).

פ"א מל תינוק א', (בירוע שהי' מוחל מזימה ומובהק), ואחר חותן העלה נשאר עומד בהתקומות מהחשה בדיכוי נפלא, ולא פרע, והאנשים נשוממו ע"ז מאה, והכיתו אל פניהם תינוק וראו כי אין עוד רוח חי בברבו, ורצו לישת אל הרה"ק לעוררו מדיקותה, וטרם נגשו אליו בא אל הילך, ואמר אני היהתי חותן, ורצוני להיות נס פורע, והתקיף בא נשמת חיים בהילך, ופרע אותו.

פ"א שכנה בעיר מיקולאיוב (רוסיא פודולסק). ושורה או שם מחללה המאולין בקרב הילדים ר'ל, ונחבד על ברית מילה בבדיקות ובשעת הבריט אמר הנה מהות המטאולין הוא מין צרעת ר'ל, וקיים מילה רוחה צערת ומאו פסקה המלחנה ונתרפא כל הילדים (כ"כ לי דין הרה"ג המבורעס מוהרי"א ק"ה נ"י מסטאנסלב).

ואל חדמה קורא יקר, כי זקוני הרה"ק, וכנה לכל ההשנות הרמות האלה ע"י השתמשות בשמות הקדושים, או השבעות המלאכים, וכדומה לא לא מינה ולא מקצתה עישה, וכמו שבתלמידו בס"ס ויבואה רבבה "ושאלת אמי למורי זיל אם יש לנו להשתמש בשמות הקדושים או בחשבות כמו קדמוני שישו משתחשים בקבלה מעשיות כדי להשכיל ולדעת החכמה והשיב לי מורי זיל כי אותן החכמים שישו משתחמיש בזה ר'יהם אף פרה נרי טרפון אבל אנו טמא מותם ואstor לנו להחטעק בדרכיהם אלו ע"ל וביד זקוני הרבה העתיק הסדא קדישא מורה' פנהם זיל ה' קמיע' שנותן זקינו הרה"ק ר' לי יצחק לחולה אחת ולא הרי רשום בה שם שם אלקי או מלacky רך בוהל' לוי יצחק בן שרה סאסיא דאט געאנט או דאס חולאת זאל אוועגענעהן' וזה הי' מועל בעוניות זקוני הרה'ב הניל' הי' ננו בידו למשמרת, והי' נתנו להולם להחויקו בזעם וממן ונתרפאנו נ"כ. כי הצדיק הזה שהאמין בכל לבו ונפשו כי הצדיק נור והקב"ה מקיים" ד' הי' לו להסתפק בתפלתו ובקשותו בלבד שמתפלל ומקש מחש"ה, והי' לבו נכוון ובתו כי מבוקשו ימולא, ובקשתו תיעש, וכמו שאמר לפרש מאומ"ל (ברכות דף ה) השיטה מים לצמאו אומר שהנ"ב, היינו הצדיק שיטותה מי התורה לצמאו אומר הקב"ה שהכל נהי' ברכינה שכל מה ישדר ביעשה' ור' טרפון מוסיף בנייר היינו הצדיק יכול להיות נס בווא נפשות, להחיות מותים, — ולהשבעת זמלאים (שפ"צ פ' וורא) וכן' קדושת לוי דבר מורה' הרכבה פעמים, — ולהשבעת זמלאים שיעשו רצונו, כדרכ' שאר בעלי מות, ניכ' לא הארץ, לפי' שיטתו שאין כה ביד מלאכים להשفع מאותה, כמו שעיאר הלמידו הרה"ק בס' תולדות אהרן (קורוב לסופו) זיל "ושמעתי מادرمير וכוי' בשם הרוב המגיד וכוי' ע"פ (איוב י"ב) אשר בידו נפש כל חי ורוח כלבשר איש, והוא כפל לשון ואמר כך שאדם נקרא חי' והמלאך כל חי' לפי' שבכל הדברים יש פניות וחיזנויות, אפי' במלאך רק שבמלך נם החיזנויות הוא רוחניות לך נקרא כל חי' אבל אדם חלק החיזנויות שבו הוא ארציות נקרא חי' לבה, והוא אשר בידו נפש כל חי' אלו המלאכים ורוח כל בשעה

כל איש פרט זעדר כל איש פרט נגע עד נקורות לבבו התהו וההו, המרניש בצרה אהינו, ובצראם לו צה והוא שערדה לקבל התשועה מהשיה על דנו, ובאשר ספר בעצמו לאיש א' מער אהרת שבא לפניו עם איזה מכוקש שיאמר לו איך יהי הדבר והי עני שלא היה לו על הוצאות הדרכך, רק גניד א' לך אותו על הוצאותיו וכל ומין הני ימים שהי להנני עסק בשם, הי אומר לו שיתמן עורה, ובאשר גמר הסוחר עסקו רצח לישע, ואמר להענין כי לך תיכף לשאול בדבר איש האלקום הרה"ק, וכי מהו מאתו ברכת הפוריה, ונכנס האיש אל הרוב ושאל לו על אוזות עסק שלו, וענה לו הרוב שיתמן עוד יומם א', ואז סיפר לו שאינו יכול עוד להמתין, פתח הרה"ק ואמר, וכי מה אני שאני יהי יכול לפלאות רצון עמו בית ישראל, וכל משאלויהם לטובותך, אך העין והכלול הוא לך, כי יש אמונה ובטהון, והבוחן הוא בקהל אצלך, שנראה לך שכנין היה לא תפחד עוד, טובך, אך צריך לך להרניש בקרבי כמו שאמרת לי הצעיר שלך, אבל מה עשה שעדרין לא הניע, וממן מלחמת שקרטומן הרבה אנשים בעניינים כאלה, ע"כ דעתך ועצמי שחתמתין עד שיבוא בלבך ג'כ' צערך, ואז חצלה דרכך. (אמרי צדיקים).

ככה החתקף בצערו של כל א' והי מתגבר רב להושע לכל א' למלא משאלותו, ובעצתו הנאמנה הנהה את אנ"ש במעגלי צדיק, כי ה' הכם נדול, בגין ומשכיל כל דבר לאישורו, והוין מודה ה' צופה נסתירות, וודע עתידות, בירוע ומפורסם, וכן צריך עזרות וראי — ואזכור רך מש"ב לי ייד"נ הנכבד"ק פעריוויא שליטא, מה שנודע לנו, כי זקוני ה'ח"ק זיל ה' עוד בימי נעריו במדינת אוננאرين וח'י נס בעיד קראלי, ואז ה' האכ"ד דשם תנאנן כי משה ארוי זיל (שנמצאו תשו' אלו בנו"ב תניאiao"ח סי' קיג) ונכנס הקדישת לוי לבית מדרשו להכינו אבל הניל לא רצח להתקרב אליו, כי בתומו פחד מהחסידות שלא היה איה כיתה הרישה וכו', רך אשתו הרבנית וכתחה להכיר רום ערבו (כמאמו"ל ברכות ד"י שהוא מברת באורהים יותר מאשר), והבאיה אלו אה בנה והניך מי יונתן בינוין זיל (שהי אח"כ הנכבד"ק טשעננער) לברכו וברוח קדשו רמו לה ברכיוויל כל אשר יעבור על בנה זה עד זבולא בתדייא, כאשר ספר מודה אח"כ בנה ה'ן ההז, הרה"ק מודה"י מנסכי זיל שהי בעל נבדקה ספר כי בעת שבא אותו הרה"ק מבירטשוב בקשר השידוכין, טען כי אינו יכול להבטיח להחויק הוגן על שלחנו יותר מרבע שנים, והי או לפלא, אבל בשכלו ד' שנים נסתלק הרה"ק וראו כי רוח ה' דבר בו.

כאשר נלקח הנה"ק הרוב ר' שניואר ולמן מלאי זיל לפערנבורג, ע"י המלשיינות, נכנס אליו ניסו הר"ר ישראלי קאוק ושאלו מה לעשות, והשיב לו כי הוא יسع תיקף לפ"ב, ואיש א' יسع תיקף לבירטשוב להרה"ק שעישה פ"ג, וכן עשו, אך האיש שכח לשאול על שם אמו של הרוב, ובכוואו לב"ד וסיפור להרה"ק נתمرמר מאד וצעק ועקה נדולה ומרה בו אח"כ שאל מהאיש אם הרוב ה' טרוד מודה, ואל"ה האיש דן, ושאלו הרה"ק אם ה' טרוד בחיזיות או בפנימיות, והשיבו האיש שהו טרוד רך בחיזיות ולא בפנימיות, כי המגע שכח ליקח והטלית והתפלין לא שבחה, ונתפעל הרה"ק מתשובה האיש ואמר בל"א דער ליט"ז וויק קיקט גוט בו אח"כ שאל הרה"ק להאיש איך שם אמו של הרוב, ואמר האיש שכחה לשאול, וכשנזכר בדרכך לא רצח להוו שחרב אמר שיסע תיקף ועל שלחן הרה"ק ה' מונה חומש ופתחו הרה"ק ונפתח בפ' מקין וורא יעקב כי יש שבר במצרים ואמר הרה"ק שבר ר'ת שניואר בן רבקה, וכן ה' באמת שם אמו

תגונה בכדי שיתחרשו מוחותיהם ויתחקו עישנותיהם כבחירות לקבלה תורה'ק ע"ל.
 חז' הרה'ק המבורס מוח'ר ברוך מטעמו י"ע בקש פ"א בליל שב"ק
 שיסփרו לו רועה על הרה'ק מברדייטשין ובא אליו אברך א' וסיפר לו שכשח'י
 בגין אודות עסקי, נכס לבית חפלתו, לשמע הפלחה וכאש הנע הרה'ק אל
 ברכת יווצר אור ויאמר יוצר משרחות ואשד משורתו כלם עומדים וכו' נחש אליו
 בחמה עזה ואמר לי "זונס ווועט דער מלך מיכאל ואנגען זונס ווועט דער מלך
 נבריאל ואנגען", ובל הדרב הוה נראה שלא בדת והשיב לו הרה'ק מוח'ה ברוך, דע
 כי הרה'ק מב'ד הווא מלין טוב לפני פטלייא של מעלה בעד ישראאל ומלמד
 עליהם סנוריא לשחק חמת הרין העליין, והנה בשעת התפללה בשמניעים אל יוצר
 וכו' כלם עומדים ומשמעיים וכו' או הווא הומין שמלאני מעלה כמיכאל ונבריאל
 מתאפסים ללמד וננות על ישראל, והזה'ק מב'ד נכסים או נ'כ' בנפל המלאכים
 ללמד וננות על ישראל וכן נ'כ' אה' וברשותה אויך עומד לפניו עם העביה שעשית
 באותו יוס', שלא מצא לך ע"ז שום וכותה, כי לפעמים נונב איש למלאות נפשו כי
 ירעם, אבל אתה הנה עשיר ולמה נגנה באבניא כי של בס', לנץ צעק עלייך מה
 יאמר המלך מיכאל ומה יאמר המלך נבריאל נגד העון שעשית הלא אין להם
 שום וכותה עלייך, ובשמע האברך נתمرיד מאוד ע"ג, ואיל הדה'ק רד'כ' שאנן לו
 כבירה עד שילך אל הרה'ק מב'ד ויקש מטען שיטן לו תשובה על עוננה ויסלה לו
 ידעתי קורא יקר! ידעתי כי ערדין התפללא אויך הי' רישאי להפסיק באכצע
 התפללה ותמציא להלן עוד איזה עניינ' באלה, לנץ עתיק לך בוה, מש'כ' לי יד'ין
 הרה'ג המבורס מוח'ה יקוטיאל ארי' ק'ה ר'ט בסטאנסטול'ז הי'ו, כי בהיות זוקני
 הנה'ק ר' לוי יצחק בלבוב אצל הנה'ג בעל ישיעיק גנדע, הי' מטהפל בבית
 מדרשו של הישיעיק בז'יב', ובשעת התפללה מופק שמעו כי הי' אומר בלשון פולנית
 يا צשעכען נאצ'ישען, ורזה הגאנן רמי' לנווער בא אבל אבי' הי'ישיעיק ההoir
 אותו לבל יפנע בכבודו חיליה, בפונצאי' יוי'כ כשבעדו יזרוי או אמר לו חמי' רמי'
 הנה על כל ההנתנוויותיכ באלישאל, אך היתבן להפסיק באכצע התפללה ועוד עם
 לשון פולנית, והשיב לו הרה'ק דע לך כי את כל המסתנויות לא הי' לי עבודה
 קשה כמו עם המסתנין שרוא של פולין, יע'כ הנפה' ידי' לטולו' להתרות בו, לבל
 הי' קשה כ'כ', כי אראה לו זרועי ההוקה, ואו נסתהם נס הוא.

ביום הקדוש, يوم הבירורים, פתח פיו ללמד וכות על ישראל, ואמר הו
 נוי הוטא, פ' בני יושאל הם נוי המקדשים וחמשהדים א"ע מכל החטא ועון ואשמה
 עם נבד עון, פ' שבדם להם מאד לעשות עון, ודע מרעים, פ' מהה דע מדעים
 אהוביכם, בני אברחים יצחק וייעקב, בנים משהווים, פ' שהם בניים שמשיחיות נופס
 וכחם לעשות רצון יוצרם, עוזבו את הי' נאצ' קדוש ישראל, פ' אם לפעמים עוננו
 את הי' ואצצוהו, הלא תיקף נורו אחריו לחזור לפניו בתשובה שלמה (ש"ח פ'ר').
 כאשר אמר בע"ה הבלתיה, אדרון דין אם ידוקדק, המלץ בעד ישראאל כי
 אדרון אתה אדון כל עולמי, דין היכי ראוי ונכון אם ידוקדק שתקדרך בנו כל כה
 הלא אתה יודע כל תלאותנו וצורתנו והם הטעאים אותנו לרפויון התורה ובו יע'כ
 אנחנו מבקשים אויך' שלא תדריך עטנו וכו' (ע' בנאות ישראל).

אמרה הנה הש"ית התקשר אנתנו בקשר החיתון ואברה והויתם לי סגוליה, יען
 כי אנחנו מוחוסים נדולים בני אברהם יצחק וייעקב אתה מי אביך כלום יש לך
 אב, רק ברצוי כסוף כי תחתום לי הכסוף ולוי הוהב נאש ה' נתקשרנו בכרית החיתון,
 ועתה תנ' לנו ומה תחן, תן נספה, ותן זוב לנטולך (ש"ח פ'ט).
 והרי הפרט כהרי הבעל, כמו שדרש טבות כל ישראל, כמו כן דריש טובת

הנosaה "ויכן בהפס כפאך והשב עליי באמה" והדברים ידועים ולתכלית זה הרי דרכו להרכות חתונינו, לשפוך שיה, לפני שופע הפלחה, بعد עמו ישראאל, והי מלמד עליהם ונوت, והמלין יושר בעדים בדברי חן והכמלה, וניכיר אהדים מהם אשר נודעים לנו.

הוי מרגני בפטמי, רביש"ע מרווע לא הרגנן עמנו במג בע"ב פשטו, אני ראייתי בע"ב א' החזיק התפלין ש"ר בידו ונפללו ארצתה ותומכי כרע והងניהם ונשקבם, ועםך ישראל הם התפלין שלך שאתה מתפאר עטמתם, וזה כמה שנים שנפללו מאירא רמה לבירא עמיקתא, ושהה לעperf נפשם, ולמה לא תדרהם עליהם להקס מעperf דל ומאמשפות תרים אביזן*).

וירא, והנה עגנון א' לבוש ט"ת משה אופני הענלה בותה ויקרא המלין, יושר בהתלהבות ויאמר, ראה נא ה' והביטה צדקה עמך, כי נס במשח אופני מרוכנותיהם ייכרו שמק ווירוך סלה.

ויהי היום, רא יומא דרינא, ראש השנה, טרם שפתה השמונה עשרה, היה אומה, בקהל רם, ובומר ונינן נפלוא ונעוי, חדרי מעלה עם דורי מטה יפהדרן וירעדן מאימת שמק, דרי תקום עם דרי שאול ירעשן וירגען מאימת דיניך, אבל צדיקים ממוקם נן עדן ירננו ויזמרו לשמק, لكن אני לי יצחק מברדייטשוב באתי לפנק בתפלתי ובבקשתי, מה לך אצל ישראל, דברה צו וועסן רעדסטו, אל בני ישראל, אמור צו וועמען זאנטשין, את בניי, איבער דעם פרען איך דך, מה לך אצל אצל ישראל, וועמען הייסטו בענטשין, את בניי, איבער דעם פרען איך דך, מה לך אצל ישראל, הלא יש לך כמה כישרים פרסיים ישמעאלים מרדינס, מה לך אצל ישראל, אלא

מאי מוויך נעדרינגען זיין הביבין ישראל, שנפראו בנימ למקום, ברוך וכו'. ובזהו ליטוֹרְדִּזְכוֹת הוה כ' בס' עבדות ישראל (דרושים שבכווות) ע"פ וווצא משיח את העם לקראת האלקים מן המבחן, דחנה איז במדרש שביזם מתן תורה בקישו להתנמס בכורק ושינחס ערבה להם עד שעודרן משיח, ואמר הצידיק הנאנן מוהדר לוי יצחק וצ'ל היללה להחשוב על עם קדוש שנפלו, בתקדחת העצלות והשינה ביום הנכבד שידעו שיתן הקב"ה את תורהיהם, אלא י"ל דכונתם הי' לשם שמיים, שםוז שמיין שהתחילה לעשות הכנה לקבלת התורה ועמדו בכלל כחם ובמחשיבות הקדושים עד שנבעל עליהם ליאוות ועייפות והיו מתיראים פן לא יכולו לקבל התורה במחשכה צולחה כראוי ע"כ נתנו שינה לעיניהם, ולעפערם

ערבו בעיניו עד שלדעתו אין ראייה להו ולא יראהו. בנפשו עוז להיות נור לבטל. נורת החשיות, אמן ראייתו ודונתו בש"ס (ברכות ד"ב) כל שאפשר לו לבקש רחמים על הבירוי ואני מבקש נקרא חוטא, אמר רבא אם ת"ה הוא צרייך שייהלה עצמו עליון, הרי מובה לחידיא, דבזה אין לאדם לבטל מעלו מצד מדת העונשה, רק יעשה מה שביכולתו ואפשרותו, ובሩיעון זה אהגה לפרש בעוחית מתוציאל (פוגה דף ה') ת"ה צרייך שהוא אחד משמותה בשמיית, כי הנה בתמןיא אפי שבת浩לים, באות ח', הפסוק השמייני הו: חסרך הי מלאה הארץ, וככונת רוז"ל, כי אמן שצרייך האדם להיות עניין, ולא ירניש ברום ערבו, כי צרייך להיות לו מעט נאות, שייכור ברום ערבו כדי שיהי' חסר מלאה האגן שירחוב עוז בנסח לבטל ולכמוש מדתך, ולהמשיך מות החצר ומדת הרחמים.

* דיז כי לי יידי הרכני המופלג בתויר מוייה יומתי העלמאן נ"י שובי בלעוויא מהים אור, פני צדיקים, ועל הטוב יוכה, שהעתיק לי עוד איה דברים שהזכירתי לעיניהם.

מעובדא הירעה, שפ"א במסרו התפללה וחן לכל איש די מחסותו וכו' ולא יצטרכו עמק ישראל ולז' ולאレス אהיה עמד וצעק נזהיל, מה איכפת לה, ומה עול אמצעא, באם יבווא עמים אחרים לחנوت איש ישראל לknות שחרה, וירוחה בוה הרבה, אך המכונה הפנימית והאמתית הוא, כי כשרדין בשימים מעשה ידי אדם ותחלותיו, וنمצא שחתא, או הקב"ה החפץ בהצדקו של האדם, מעיריך אותו ננד חוטא יותר גדור ממנה, וכנendo נקרא צדיק וויזא זכאי, ובאשר העם רוכבו בכלו יחתא לה' או מעיריך אותו ה' כננד שאר העמים, כדי שבhashpato יציא צדיק, ולכון אנו מחפליין שלא יצטרכו ולז' וכו' שיהי' במדרנה הגבורה שכקדושה ישיה' חשוביים בעני ה' מצד עצם. ולא מצד הערכתם ננד שאר האומות, אשר לא ידרעו את ה'.

ולא רק להטיב מצבים ברוחני הביבא, כי האabit והשניה להטיב מצבים נס בנסמי, באיש נודע לבל אהבתו לשישראל ואיך הנר עוז במתנו להחפצל עבורה, ולבקשי מהיש"ת שישפיע עליהם אך טוב וחייו דשנים ורעננים, כי לבו ידע מרת נפש העם כאשר חסר להם צרכיהם המורבים, כי נמנעים עיז'ו מעבודת השיח'ת כמאמי"ל (עירובין דף מ"א) נдолה עניות שמעבירת על דעת קונה ובינם כי זה נורם פירוד לבבות, היבך הטובה שהוא מאחדת ומאנדרת הלבבות, וכן שבי' רשי' זיל' (פ' מקין) בפ' יפות מראה, סימן הוא לימי שובע שהבריות נראות יפות זו לנו שאין עין ברוי' צרה בחברתה, והוא רק לאחדות ישראל השתקוק, כי בוה יוישע, ולא תאונה אליהם רעה, וכאשר דבר בפ"ק בר"ה, "רבש"ע ס' רבווא אותיות התורה, הם ס"ר נשומות ישראל, ראה כי כישחותורה שלמה אסור למחוק מהם אותן, משא"כ אם התורה מחולקת לחומשים לבדים או אין איסור למחוק משום לא תעשן כן לה' אקלים, וכן כן כשם באחדות נמורה אין שם קפיגור יכול לשלוט בהם". פ"א בעיודה'כ המתינו בבית המרחץ לביאתו, שייכא לטבול, ולא בא עד שעה מאוחרת הרבה יותר מכפי הרנייל, ונשאל עיז' מא' ממוקדבו והשיב בוה"ל זה לא כביר התאותן לפני איש על אשתו שהוא מורה מודע לא אמן ללכת אחורי לבית הטבילה, וכאשר נקרה אליו הישיבה רביה מדו"ע לא אמן ללכת אחורי היהות בעלי זה מונע קופין את ידו מחתה די מהית ביתיה, והילדים סובלים הרפה רעב, ועד מתי יהי' כעובר שלא ירhom על בניה, וכשבשטעי דברי' נתמי לה הצדקה, וצווית עליו שיזהר בפרטת אנשי ביתו, והוא תזהר בטבילה בזמנה, ותקלו שנייהם שמחאים וטובי למ', ועתה בראותי שננו להיות השנה הזאת שנת בצורת, השדרתני להמתיק הדינים, ולבטל הנזהה, עיז' מה שאמרתי שאיני הולך לטבול א"ע לנכוד קדושת ייז' עד אשר תבשח לי ה' צבאות שיהי' השנה הזאת שנת פרנסה לבני ישראל שהם נס בניך בני בהוניך, ולא תהא כהנת כבונדקת? שנתתי להasha ההוא הרין והצדקה, וכן ה' וזה ה' באחרי', (דיז' כי לי ייד'ן הרהיג המפוי מז'ה שלום הכרון אבדיק רינה שליט'א).

ולא יהא דיז' פלא בדיק, כי כבר אהז'ל (מו"ק דט'ז) צדיק מושל ביראת אלקים ה' ווקני בקדושת לו האריך מעיןן וזה בהרבה מקומות, וע' בדורשי ר'ה על

תורת יהוקאל. א) וגם השיח'ת רוץ'ה בוה, כדא' בכרכות (דף ז') שהקב'ה מתחפצל, שיכבשו רחמי את כעסי וכו' ואתנהג עם בני במדת הרחמים', וכן אמר לשמשעל ברכני, ע"ש ובפסחים (דק"ט) וזרו מלך שמנצחין אותו ושמחת, והבן. ולא אכהה, מה שנפלאתי לכארה ע"ז כי אם אמנס' הוא ה' איש צדיק וה' יכול להיות מושל ביראת אלקים, עכ' פ' ה' לו לאחוו במדת ענה, ויקטן

שקר, ועתה להיפוך, בשוקים ונרכחות ידברו כולם אך שקר וכוכב, ובביהיכן וביתם ידברו כולם אמרת, כי לפנים בישראל, כאשר אמרת ואמונה ה' נר לרנלים ובכוואס אל השוק ולעלום המסתור קיימו בנפשם ה' שך זדק ולאו שלך צדק וכל מסתורם ה' באמונה, ואשר באו אל בכ"ג ובט"ז ואמרו אשmeno בנדנו גולנה ה' לא אמרת, כי לא גנבו ולא גלו, והוא אמונין לה' ולאדם, ועתה נהפק ה' הוא כי בכוואס לעולם המסתור אך שקר ומרמה על כל שעיל וצעה, וכבר מאיד למצויא איש אמונייס בסמה, ולהיפוך כאשר יבואו לבכ"ג ובמ"ד ויאמרו אשmeno בנדנו גולנו, הנה אמרת ידרבה. (כ"ב ל' ש"ב ודי"ג הנאון רצ"י מיכלזון שי').

פ"א בא אל בית גניד א' מפואר בלבד, וחשתיר ממנו כי הוא הרב מבארדייטשוב, ויאמר, אשבע נא הווע אצליכם ואלינה ואלבכת, ויען הננייה, החסר אורחים אני כי תבואה אליך לך אל בית מלון אודויים, ושם תלין, ויאמר הרב אמנס אודוני לא אורה אונבי הננה לי מקום בחדר א' ולא אטריה עלייך, ויען הנידי אם אין אורה צא לך אל בית מלמד פלוני ויקם וילך אל בית המלמד ונתקבל בספ"י, ויהו אך דרך מפתח הבית ויישב וינוות, והקהל נשמע "בא הרבי מבארדייטשוב" יוספו את הבית לישא ברכה מאת הרבי, ובתוך הבאים הוה נס הנידי הנמר, ודרוחק עד לפני הרבי, ויאמר אודוני מורי! ימאל נא לבא אליך כי כל הבדיקות הבאים לבוגה מהאקסנים אצליכו; ויען הרבי, הלא ידעתם רבותינו מה הפרש בין אברהם עאייה ובין לוט, למזה מודיעין העולם בהסדר שעישה אע"ה למלאכים שליח המשאה וולב ובין הבקר אשר עשה, והלא נס בלוות נאמר ויעש להם משתה ומוצאות אפה ומטה יתרון לאברהם שאספס אל ביתו הלא נס בלוות נאמר סורו נא אל ביתו וגנו' אך העניין הוא בלוות נאמר ויבאו המלאכים סדמתה, משא"כ באע"ה נאמר וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליה א' בדמות סוקין, א' בדמות עדרין, וא' בדמות נופט' כללו של דבר אע"ה ראה אותם בנוסעים ואחריהם, אבל לוט ראה אותם מלאכים ע"כ בלוות אין מתחפאים כי למלאכים באחבה נותנים אקסניה, אכן החסד הוא באברהם שאסף אל ביתו המלאכים נס בחשבו שהם רך אורחים, ע"כ ראיו לו השבה והתפארת. (כ"ב ל' יד"ג הנאון רצ' בגעט אבר"ק ס' וואראהלה ני')

כ' ל' ודי"ג ש"ב הנאון רצ' צבי יהוקאל מיכלזון אבר"ק פלנסק שי', כי הנהייך ר' לוי יצחק כאשר נתקבל לאכ"ר מבארדייטשוב, התהה עם מנהלי העדר שלא להטריחו על כל אסיפה מסpitת הקהלה, רק כאשר רציו לתקן מנתג הדש אבל על דבר ישן כל יטריזוהו, והוא היזם ויתאספו מנהלי העדר להנחי. מנתג החדש ותקנה הרישה בעיר, והיא לכל ינヒו את העניים לסבב על פחחי נידיבינע, ורק יותן להם הספקה מקופת הקהיל בכל חדש, לתקנה ההדרשה הוו קראו נס את רכם הנהייך זצ"ל, והוא כאשר שמע הרה"ק את דבר התקנה ההדרשה, ויאמר להם, אחוי! הלא כבר בקשי אחכם כי על מנתג ותקנה ישנה כל יטריזוני לאספה, ויאמרו לו רביינו הלא דבר חדש אנו עושים בהז, וישיכם, טוועים אתם! לא החדש הוא, מנתג עתיק יומין הוא עוד מימי סודם ועומרה לבלי' תה לעני לסבב על הפתחים, כידוע המעשה מאותה ריבת שתווציאה לחם לעני, והלא ישן נוישן הוא.

העוקצין החרטם האלה, דברים הוזכאים מן הלב נננסו אל הלב, ועשן פעולתם לטובה, ולא שבו ריקם, כי אם עשו אשר נשלחו.

פעולות צדיק לח'ים, כאלה וכאללה הוסיף הצדיק הוה לפועל בהשתדרות עצומה להשפיע על בני ישראל חי עונגן על ה' וומרת הדין שיש בהם אהבת תורה וישראל, וזה ה' אדריך כל חפציו להרים קרן ישראל בקרן התורה ורצה לऋשות ולטהר את העם ישיהו חביבים לפני אביהם שבשיטים וחותמת לבו הזאת, נכי'.

זהות בנכחה להביא את האודם לכל עכירות שבולם, לחלל שבה ולגנבה ולגנלה וכדמתה אחריו שהוא בחול ולחוט על ממונו לבן בנקל לייחיד להראות לו דרכו היתר על כל מילוי דיסורא, שיצמח מזה איזה הצעאה או הפהה, וכן יטעה אותה יערך להטאות לבך לטהר זאת ע"פ פלפולים שאינן לאמתת של תורה, ואתה חודה מה שמהם אמרתם, עין כי תחום על ההזאה הקטנה שיעלה לך בבוא אשתק לטהר מושמאתה, אבל באמת אין חישוד לטהר את הטמא בשאט נפש, אך ברצונך לפסק הדין ע"פ תורה אמת, אבל לא תוכל להשיג האמת כי משוזה אהה بعد איזה אורות כסף שיעלה לך בטהורה. (ס' עולם העשי).

פ"א שבת בעור מיקוליב (ברוסיא פודולסק), כשהנכנס לביהכ"ג ששת ה' מתפלל א' מהמתהכמים החבשים, כאשר א' דרך על מפטון ביהכ"ג לא נבנש הלהה ואמר כי מדיניש פה ריח מנינה, פתח ואמר: והי עקב השמעון—סוף כל סוף יהי כי חשעון אל מצות הי—ושומרתם (מלשון ואבו שמר את הדבר) אתם המתינים, אבל למה תוחלהו, ועשיתם אותם עשו מיד, מה שעשיה הומן יעשה השכל מיה, והבן (דיז' כי לי דיז' הרה"ג המפני מוה יקוטיאל ארי קיה שי שטע ואות מיקון א' שמע מהחונן שטע מפ"ק של הרה"ק מברדיטשוב).

ומספרים, שהי איש א' מלומד נפלא בתורה, והי אפיקורס נдол, מנלה פנים בתורה שלא כהלה, והי דרכו לההווכת תמיד ע. נדולי ישראל בעניינו ההוראה והמצואה, בשבר ועוני, ואחריו כל דבריהם היק לבו ולא שב מרכזו הרעה ובאשר נשמע שם הרה"ק מבארדייטשוב, הlk אליו לההווכת נס אהוה, וכיכבא לדרכו ראה אותו יושב ולומד בהתלהנות ודבקות, ומראהו נורא מאה, ולא פנה אליו כל ומפניו יצא פורש איזה פעמים בקדושה ובטהרה, הפלות האלה, אולאי האמת כמו שבתוכו" והאיש התפלא ע"ז מאה, ואימהה ופחד נעל עלי, וחסמר שערות ראשו, ואחריו רגעים אחדים נש אלוי הבה, ואמר לה, שמעبني! הנה כבר החותכו אתק הרבה נהולים. ולא נתפעלת כלל מדבריהם, כי להראות על השלzon הנן ערנן והגיהנים א"א, ולבן מגעתי, אני מלכוא אתק בויכוחיהם, אך שמענא יקורי, אולאי האמת כמו שבתוכה, וכפועלו לך יגמול לך ה' מה תעשה או ביום פקורה, אתה תבזה? וחותם לו בדברים כאלה עד שnames לבו בקרבו, ונעשה בעית נמו.

הוא הניד ר) לעמו פשעם, וליישאל הטאותם, כדי לעורדם לחשובה, ולא חת מפני שום איש, ולא הבהיר החת לשונו מה שראה עון, פ"א סבכ על פתיחי נדים קודם השעה באב לקבין נדבות לצורך מציה נדולה, ומצא איזה שעירים אוכלים בשער עוף, וויכיהם בדרכן הצעה, אם אתם אוכלים עתה כל העופות מאין תקחו בערב יו"ב עופות לבפרות.

הו מרגני בפומי"ו עולם הפוך אני רואה עתה, פנים בישראל ה' כל האמת בחוץ ובשוק, וכולם דברו אמת, וכשנכנסו לביהכ"ג וביהמ"ד דברו מפיהם נס

תורת יחזקאל: ד) הנה דיז' הוא מען התורה ככתב הוכחה הוכחה את עמידך ולא תשא עליו חטא, וע' בני ברוכות (דף ל"א) ויחסביה עלי לשכורה מכאן שהשBOR אספה לחתבל, ויאמר אל"י עד מה התשכורהן, ארא מאן לרווחה בחבורי דבר שניינו הנון אריך להוכחה וק"ל למ"ל לטילף מכאן הא כבר כתיב וזה בתורה בנ"ל, ואולי יש לישם דמההורה משטע דעתך להוכחה, רק היכא שישא נס הוא ע"ז הטע, لكن למד מכאן דאפק הרואה בחבורי בחבורי דוקא בו בלבד דבר שניינו הנון, והוא לא ישא ע"ז הטע, אעפ"כ צריך להוכחו.

יבענברונגען ביישוב אפאהדא, והוא הגובל בין שני הלקן זיבענברונגען, מלמעלה הנם יואים ושלמים אהבי הרים ומוקורי ובן, ומלמטה היינו מקומות הסמכות למאלדרזוווס כמעט שאיא לאכול כוית בשער, והוקנים אמרו לי שקבלה בידם אשר לפני מהה עשרה ישנים סבב הניהך מברודיטשוב בייבענברונגען למען תקון שם הנשהה, והנה חנייע עד אפאהדא, ושם מצא את השו"ב שתיקון ריקודין את בניית האرين בשי'ק או ביום א', והוא לא ידע כי עון הוא, כי' הוא נסימן ומגשימים, והנה'ק תיקון אותו ובן הוא כי בכל מדריך רגלו נעשו יראים ושלמים ובמקומות שלא דרכיה רגלו נשארו בקלוקלים, (וכעת בה מתישיבים נס' שם רבנים ומתקנים איה תיקוניים), עכ'ל וגס במדינתנו הוא כן, שבמקומות שדרוך נפל ושאר העזריקים, כמו הה'ק מאטאטה ובאמ'ח וש'ב אדמור מריזין ויע' החוטב מצבם הרוחני.

וקני הרה'ק מברודיטשוב זיע' הד' אומר שמכין בדוריו ריה התאביק בחותם להבריח הרהוריו זימה מאנשיס רביהם, והרה'ק ר' שמואל מקאמינקא זיע' אמר טעם על זה, לפי שההדורות יש להם אהייה בריה החותם, עפ' דרשת ר'ול לא הנאה,

לא תנהן אף, ולבן אף החיקון בריח האף, (ס' שני המאורות).

פ"א אחר הפלת יה'ה כלחיש היל' לאיזה אנשים נתן להם שלום, ויתהמו כל הקחל ע"ג, ואחר כל התהילה אמר להם כל תחמהו כי כל אלה האנשים בתוך הפלחת לא היו בכאנ' רק משוטטים במחשבתם עם פחרותם על הירידים שבמקומות אחרים, ואחר הפלחתם כשפכוו לאחריהם, הפסקו מחשבותיהם ובאו מהירידים בכאנ' ולבן נתתי להם שלום עליכם כדין בא מן הורך.

פ"א בא אל קצוב מכפר אהה, ולא הניד לו מי הוא, וישראל אותו הקצוב אם איןנו שוחט כי ציריך לשוחט נעמת בלי איזהו במנה א' והשוו'ב דר רהוק מכאן איזה פרסאות, ועתה הרה'ק ה'ן או הביטה לו הקצוב بعد שכר שוחטה כבילים מה שהוא רגיל לתהן, ויאמר לו הרוב, אשוחות לך, רק בתנאי שתולה לי הפק עשרים ר'וב' הניהין לך, ולא תראה כלל כי אהוירם לך בעוד ימים אחדים כי אני נושא על הקרים לקבין נדבות, ואני איש מצליה, והכרת פנ' העיד בini, שלא אשקר, אל הקצוב, אני יכול לטלאות מבוקשו, כי אין און' כתן כספי לאיש זו שאיני מכירו ואו פתח הרב פז' בהכמה ואמרה, ישמעו אוניך מה שאותה מוציא מפץ, על סך עשרים ר'וב' אין אתה רוצה להאמין לי עין כי איןך מכיר, ואך אתה רוצה להאמין לי שאני שוחט, אהרי שאון' אתה מכירני, אויל נודמן איש אדר שchapין להרוויה ה'י שוחט לך אף שאינו יודע בטוב שובי והיות אוכל חי טרפות, ונילה לו שבאמת אינו ש'וב' ובזה החוויו הרה'ק למוטב וקיים ע"ע שלא עשה עוד בכנה.

אי' מוקובי בא לפניו בשאלת בעניין נהיה שאורע בכיתה, ופסק שהיא טמאה והשואל שה' מופלן בchorה וההיל לפפלל עם הנה'ק וצל' לריאות לו צדי טהרה, והרב הסביר לו שהאמת הוא כמו שפסק, וסתור דבריו השואל והתחילה הישואל לחפש אחר צדי היתר חדשים, והרב סתר נס דבריו אלו והראה לו טענות כך ה' עוז כ"פ, והשיבו הרב להאיש ההוא, אשאלא' יקורי מפני מה אסורה תורה ליה' ישחר אב' לשפט אמת היתכן שאם יתנו להרב מברודיטשוב ר'וב' א' ע"ט לשפט אמת, האם בישכילד והי' משה שפט ה'ג' אכן למה נקרא שמו שוחר מפני שהוא הר, כלומר שהדיין נעשה אחד עם הנוגן, ושוב לא יראה לו חוכה בשום אוף', שאין אדם רואה חוכה לעצמה, ואך אם ירצה להשיג אמתה לא יישג אשר קבל ממנה (יע' בתוכות ר'פ' ישן דיני) בן הוא אצלך יקורי, אני חושד אונך שרוגנק לטהר את הידעך לך שהוא טבא, אכן דעתיך לאיש קמצן, ומדה הרעה

שב' כי קדושת השבת כ"ב נдол ישארם מדריך עצמו בקדושה עליזה, נמצא בשבת חורר האడ שרששו עכ"ל, ולכן ה' נהדר ומזהיר שלא לדבר בו דברי חול, ומוקובל בשמו דלקן אומרים במושק' נאטע פון אברהם. עין שכש'ק מפני קדושתו אין לדבר דברי חול, ובמושק' הקותה, ואיך יפה' מאנרגא רמה, ע"ב אומרים זה שהוא ממולח טהור קודש ובדברי חול, וכן ה' אומר במושק'ק.—נאט פון אברהם און פון יצחק און פון יעך, באחיט דריין ליעב פאלק ישראל פון אלס ביינין אין דריינס לוייב או דער לעבער שבת קודש געהט אוועק, או דיא וואך זאל אונז קומין צו אמונה שלמה, צו אמונה הביבים צו דיבוקת הבורה ב"ה מאכין צו זיין בשלש עשרה עקריות שלך' ובגאולה קרובה ב"ב ובתחיה המתים ובנבואת משה רבינו ע"ה, ובישע' דיא ביזט/דרק הנוטן לעף כה ניב דינען לעבען יודיעש' קידערלך' איזיך כה דיר צו לוייבען, און נור דיר צו דינען, או דיא וואך זאל אונז קימען צו געווונה, און צו מול און צו הצלחה און צו ברכה, און צו חסר און צו בני הי' ומונא לנו ולכל ושדראל גאנט אונז.

מנחנו הי' לשאוב בעצמו מי באර לשם מצוח בדביבות נפללא. הזירות נפלאה וחיבח יתרה נודעת לו אל מצוח היכנסת אורחים ועוד בימי חורפו בהוויה סמוך על שלחן התהנו, הי' משמש כל האורחים הרכיס שנחאנטנו בבייה הותני הגברי הנכבד והווע בעצמו הביבא להם אלומות קש ודងן להם המצעות וה' באשר אפר לו התהנו, לבה לך להטריה א"ע וב' אין אתה יכול להן אונרת כסוף לנדרי שיא האלופות, השיב, האם ננון לפבד את העREL בחמציה, ועוד אשלים לו שבב' بعد ותשובתו ואת מצאה חן בעינו התהנו. בימים האלה היו ני' ישראל נתנים ההה אדונים קשים ומצבם הי' או בעמא, אך הי' להם לאドוני הכפירים להזריז לבור שחת המוכנים שלא שלמן חובב לוויס המונבל ובמלאך מושיע הוועז' דרא'ק ר' לוי יצחק לאומללים ובאים באלה, הוא הי' נע וניד לקפין כסוף לפודותם מבאר שהה.

ובעה נתעוזרו המכבי הדור לחוק ידים רפוה, ידי העניים מא', יצא נס הוא להם לשע' במתבנה, ונדף בידה עם שרар מכתבי הגאות'ק בעה'ק ירושלם. ונובל לומה' שבדרך נקרא ביטש'ה המשפחה "דערבאָרִידִינֶעֶר" עין ידע לרהט כל איש איש צד ומצווק מצאוה, ומסופר שבשבועה שיצא מנימוסי המלכות שיח'ה' לכל אדם שם כיינוי נופך על שמו וישאל לו לחוד'ק מה שמו אשר יקרא לה והשיב הנה איז'ל הדבק במדותי, מה הוא רוחם אף אתה תאה רוחם, ע"ב וזה שמו "דער באַיְדִינֶעֶר" שבירוזשו דהטן, (ב"כ לי' זידיג' הנאן דה'ר' נראס אבד'ק פערדייזו ני', זידיג' הרה'ג' בנש'ק מוהר'א איטיגנא מדוקלא ני' צ' לי' שבעת שבעו שבעו שוטרי החלך' לישאלו על שם משפטו לא הי' שום אדם בבייה, ונטהבל וצעק "דערבאָר רמדיגע'ר" להשיית כי התירא שעושים לו בילכול והם כתבו כן והלו להם).

שפתה צדיק ירעו רביהם, הצדיקיות האמתית, אשר כל הנאות ותועלתם, השליבו אחרי נום, וכל תשוקתם ותאותם, הוא אך דק לעשות נחת רוח ליווצרנו הבודה'ש לא ישינויו דק על שלמות עצם, דק והגרו עון במנגן להודיע כי יש אלקים שופטים, ומשתדלם כי יכוו ויזרו כל יושבי תבל כי להשי'ת תברע כל ברוך החשב כל לשון וכל בני יקרואו בישמה בין היהת דרכו של זקינו הקדוש, שה' מדריך רכיבם בדרכ' התורה והמצווה, ובכחמה ומוסה, במשל ומיליצה, דבריהם העיקרים ווורדים הדרי בטען היך את לבכם, שישטו מאידחות עקללות עילו במללה העולה בית אל.

וב' לי' זידיג' הנאבד'ק ס' וואריאל שליט'א בויל 'ביה' במדינת

לארצו שלח להם את תלמידיו הרה"ק ר' אהרן ול מוטאמיר, מחס' תולדות אוין להורות דרכי השיתא, וששה בקראל' שלשה שנים, והહיב לבב יה"ס לעכורת ה' ומהם היו החסידים המפוזרים שנקרו בשם "חסדי אישואר" שאמרו עליהם ששים הכהן מורה על מדרכיהם "אש ואור".

ותלמידיו הרה"ק ר' אהרן מוטאמיר כי (בח"י הנדרסים בס' נאות ישראל) וכמו ששטעתי ממי הרב וצוק"ל שהקפר בشرط הגבי קולו יותר מהדיבור וכו' ולא בן כאשר יש בני אדם שכשעוקבים בתפללה מננים וכו' וסבירים לנו שעבורת הקדושה ועי"ז היה להם התלהבות ובזה יתנו נ"ז להבוי"ת, אםנס כו' עבדות שוא ושקר הוא, ולא נכנסו עדרין בכו האמתה כי דרך האמתה הוא, שצידך בשעת העכורה להפשיט עצמו ממנחות עוזה"ע עד שיחשוב שאינו בעיה"ו ולומר האותיות בקיל ויביר פשטן, ולדרכו ולקשר במחשבתו בהאניות החק' ולהבין פ"י המלות, ואו מטלא' תלהב איש להבה וכוי וזה הרוך ישכון אור בעבורת ה' פנימה, ששטעתי וקבלי זה והרוך החק' מטורי הרב ז"ל והוא קבלו מרבו המגיד וצוק"ל והוא קבלו מהרב הביע"ש וצוק"ל והוא קבלו מרבו אה"י השלוני זוק"ל שהוא הרוך האמתי בעבודתו ית' ועמש"ב תלביזו בוכואה רביה (דף ל') שכשראאה את הצדיק מועלחוב שהתעלל בהתפעלות וצעקה גדולה אהו נ"ז דרכו לצזוק, ובכל שום השכלה במוחו ובמחשבתו עד שורה לא תלמוד א' טעטו ע"ש.

ותהנ"צ מ"ה ייט"ב וצ"ל אבד"ק סיוט אמר בהפסידו של הנה"ק מ"ה ח"ם מסאנו ז"ע, שימושה הנה"ק מבادرיטשוויל לא הי' נאון קדיש עבד בכה נдол כהה, (בן כי' לי' יידי'ן התנא"ד פערטיווא).

על כל מוצא פי ה' ייחיה האדם: ולא רק במצוות הפליה התגבר כי, כי בא' בכל המצוות אין במצוות התמיירוה, והן במצוות שהומן נרמא הי' מתגבר כדי לעשות רצין אבוי שבעשתיים, באחבה רבה וועזה, ובחשק נמרין, ובו נתקיים אלה המצוות אשר יעשה אותן הארץ והוא בה"ס שהרנייש בהם א"ז שבעשותם. להיות נתוסף לה והרניש בהם מתיקות ועריבות שע"ז אנו מתפללים ומתחננים. כל ימינו ועהדר נא את דבריו הווורק בפינוי ולבן הי' כמה שהם נפשו. וצמא להם כישריה והרי מלחבה ומצפה שיבואו לידי לקיימם, ובכל מוצאי י"ט הי' מצפה לאור הבוקר לקיים מצות הפלין, ובילול סוכות לא נהן שנה לעניין ותונמה לעפיפה, כי מאד נכסף ונתקואה לראות כאור בוקר, שיוכל לשמר ולעשות מצות ארבעה מינימ. ובן הי' דרכו בקדוש בשאר המצות, אשרו האיש שבבזה לו. ותלמידיו הרה"ק מוטאמיר כי בספרו תולדות אהרן ברודושו לע"ג, כשהחולין לפני המלך צחיכין להבתונן מקודם מה ואיך לדבר לפניו וכו' וכן בן צדיבין לנונג קורם התפללה, והבנה צריבה יותר שעות מנוף התפללה אלא שאין לנו שלל וכח להה לך אנו סומכים על הציקס שבדור שעומדים בהחי' הלילה ועושים הכנות לתפללה כגון אדרמור' הרב הנה"ק זי"ע ע"ש באריות.

והי' דרכו לאחד ומין תפלה, כמו שהיעד תלמידיו בס' יוכחה רביה (רט"ז) שהי' סומך עצמו על ק"ש קטינה שבקברנות שקורין בהשכלה, ובודאי הי' לו טעם נסתה ע"ז ואין אנו רשאי להזכיר אחריו ע"ש ובם, שמועות טובות מביא בשמו נ' טעמים על אחיה זמן התפללה, וא' מהם, כי הצדיק הוא בח"י מחנה דין המאפק לכל המהנות. והצדיק בתפלתו הוא מעלה תפלה ישראל ולבן ימתן עד שככל ישראל גמרו תפלה ואח"כ יעלם הוא בתפלתו מעלה מעלה ע"ש.

נכדו הרה"ק מהד"י מנסכי אמר עליו שה"י מהמר מאד מאד בהלכות שבת (ס' ז"ט). ונידל יקירת השבת עניינו נראת בקד"ל (ס' בראשית) ע"פ כי בו שבת.

מזה, ושמה הוציאו כשרנותיו הנעלמות והנסכנות מכה אל הפועל, והראה עוזו וכחו הנדרול, לפועל ישועות, ולראות נסתרות, ולהשיב לב בני ישראל אל אביהם שכשימים.

עהה דואת אנכי אורה, עמי הובתבה! השוקף נברח מאור לעוף על כמחי איב, לתאר מעט מרישת נדולתו, ודומות דיוקנו של אותו צדק, זקני הרב הקדוש ר' לוי יצחק, המלהה זו ונעם הדות קודש על כל נדוח לא לא עט! דום עט דום, דע לך כי דבר זה אין לאל יקה, עמוק המושן וקוצר המשני, ואבادر דברי עומק המושן, כי מי והוא יכול לעזום את עינו להבטה בשמשו של אותו צדק, כביר ונאה,ומי זה יכול לחזור אל תוכו, לדעת כל מסתורי השנותו ומדרכנותו הנכחות מני שמים, ועמוקות מני ים, כאמור (משלי כ"ד ל"ג) שמים לרים וארץ לעומק ולבד מלכים אין חקר, מאן מלכי רבען (ניטין ד"ס). וקוצר המשני, כבר נתבאר לך מעט בדברי הקודשים, ואוסף לך לאמר, כי מעת הדין אישך בפק לך יספיק עד חום כל הענן, ומם אתה הנק עיף ויגע ועוד מעט והישבר לרסיסים, אני עשי חום נא עלייך, ואל הרבה לך נבר נבותות, ואל הרבה ללבת באין חמלה זו לארכנה ולרחבתך רק מעשי צעריך, קוצר באומרה, אמרו מעט, מקודשו וצדקו "עשה הדבה" וה' יעוז לך כי דבריך יעשו פרי להשראיש בלבות הקוראים אמונה צדיקים, ויראת הרוממות לקדושים אשר בארץ.

כול תפללה בראשית הכמה ייאת ה' בתוכו הדר הוא, ובמננו אהבון כי ראשית כל צידך אני לספר ולכתוב מיראותו ואהבתו את ה', כאשר הוא דבר הדוד ומספרם, איך שתפלתו עשתה רושת בלבות השומעים, כי ה' מתפלל בקול נdal ורומ החוץ להבות אש, אשר עוזר לבות כל השומעים, ובא אודם הנפשי וכבוד ה' עליהם נגלה, וכן אמר שיב ה'ק המפורס אדמו"ר צויהרא" מסאדינורא ז"ע שההרי'ק מביך ה' לו עבודה קשה, ולמענו ה' ד' עבודה מפטון ובחר בעבורה נבו להшиб לב בני אדם אל ה' שע"ז נשבר לבם בקרבתם, ומטפירים מזו הרבה מעשיות נפלאים, ואחד מהם, הוא כי פ"א ה' בברדייטשוב אפיקורס נדול אשר דבר על ה' ועל משיחו, ולא האמין בכח הצדיק הקדוש הזה, וה' לו עז מטה שטוטרים האחסדים על אורות רכם הצדיק, ופ"א אסרו לו ההסדים כי אל ה' בכיהכין' בשיעה תפלתו של רכם, או ה' נס הוא נס לבו בדורנו, ומתחדרת על מעשיהם וחוזר בהשובה והוא לען נס מוה, אבל בב"ז הלק אתם בבורך לשמעו תפלת הדר, ועמד אצלו ושםטע תפלתו מטהלו עד אחג השם"ע, ולא התפעל מואהמה, וה' מראה להחסדים בשחוק על דבריהם, כי עדין בהקפו הוא עומה, וכי אשר התהיל הרב לומד ובא לציון, ובא לתיכת ולשבבי בשע ביעקב, המכילה אלו המלות איזה פעמים בנינונו הנעים, ותיקע נס לבו של אותו איש, והתהיל להתוותות ולהתחרט על כל מעשינו הרים, ואמר שהיא רזחה להזוד בתשובה, וקידל על עצמו שלא ישוב לסורה וכן היה.

וע"א ה' באלקיוא, והתפלל בבחמיד בחתלהבות נדול מואר, והנואן הצידיק ר' אברהם אביש ו"ל בשמעו אמר לו לפי הבהירם הקדושה אני לא התפללתי עדין, והשיב לו ונوت הורכתם יין עליכם (ב"ב לי הנה"ח מסעראצק). והנה"ק מוה שמואל מקאמינקא ציל אמר שהבחן על התלהבות של הרהיך מכירדייטשוב בעת אמירות ברכו שהוא שבתא במדרנת התלהבותה שה' להמראシア ויל בעה כתבו חזשי תורתו (ס' שני המאורות).

ובימי הורטו ה' באונאנין ושהה זמן מה בעיר קראלא, ונתקרבו אליו איזה אנשים ייחידי סמללה, מעד הניל והגליל, ונתלהב לבם לעבודה שבבלב, וכאשר נס

齊יער אונם, בהחמות ודריפות רבות, אבל הם לא ענו חורפיהם דבר רעה"ז
ומה שנמצא לפעמים בספרי הוכרכנות שם החסידים שלחו ידם להרע
להמנוגדים, זה הרי רון מההמון, אשר לא הגיעו עדין להיות מהגעלבים
ואינם עלובים, אבל התלמידים הקדושים, היו צדיקים והסידים באמת,
ושמעו הרפתם ולא השיבו והיו מן הנורדרין ולא מן הרודפין כמו
בן הודה דרבו של הרב ר' לוי יצחק, רוק מוגאים אלו אין שבשפט פיו
הכה לשונאי ומכינוי, כמוספה שכא פ"א לעיר לשבות שם שבחה, יוכאו
אליו הרבה דחייטים והרב דמוכרי קמה לכבול בינו, ובסתור לבבם כוונן להתלצץ
עליה והוא ברוח קיישו צפה וראה מה בדעתם, ואמר להם אין יודע מי
הנדול שבכם להקרים לו שלום לבן הא לכם לשניכם אין שלום (כוונתו כי
בלשון אשכני נקרא מספר אחד אין, והוא ביוון על הפ' אין שלום אמר הר'
לרשעים) אהיך ביקשו ממנה שיאמר להם תורה או פרח את פיו ואמרה הנה
הויל אמרו (שבת דף ל) עתידה אי' שתוכיא כל' מלת גולסקאות, וכל' ימי'
היהתי תמה ע' מה בצע ואיזה ריהו יהי לנו בזה, אך עתה נתישב לי, דהנה
כעת אלו צירבויות לחייטים ולמוכריו קבזה, והם ימננו עליהך רבניות, רב דחייטים
ורוב דמוכרי קמה, אבל כшибוא משיח והארון תוציא צמחה כל' מלת גולסקאות
מתוקנים, לא נצטך עוד לחייטים ולמוכריו קמת, ונרויה בזה שלא יהי לנו
לא רב דחייטים ולא רב דמוכררי קבזה (שי"ה החדש מההגן ר' אינטינגן ג').
סוף כל סוף, אם כי הרבניהם הקדושים תלמידי המגיד הקדוש, נתנו
מעazor לרוחה, ולא השיבו להוק הורפיהם שום רעה, אבל בשנת התקיל'ב
שהמוגנדים התגברו בעו ותעצומות לודוף ולהרע לחסידים ולרכותיהם,
וביתר שאת יצא הקצף על פני הגאון ר' לוי יצחק בעיר פינסק, והי' מוכחה
לייש להרב המגיד, ובחוותו שם קבלו עיר פינסק רב אחד במקומו (הוא
הר' אכיגדור, שמסר אהיך הרב הגאנ'ק רשות' מלידי ישاري צדיקים, וכל
מעישיו ואחריתו בתוכים בס' בית רבי ע"ש) והרב החדש התיירא פן יבא
הר'ק למיען יעקו דורותם שם טרם יבוא בחורה, ויהי כי הציקו להם
פאווד שלחו מכתב להר'ק להודיעו מזה, והוא סיפר ואת להברית והסכימו
כלם שבעת הסעודות יקרא המתבחב לפני הח"ט, וכן עשה, אך הח"ט לא
ענה מאומה, ע"כ במויצש'ק נתעודו התלמודים ביהוד לטבכם עזה מה לעשות,
ולא מצאו רק להפק החרמות שמהדרים אוחם שלא בדת על החסידים
בעצם כי בן חרין, ובפרט על הרב החדש מפינסק, שטבוח ומצער את
הר'ק וביב, וכן עשו, ואחיך שכבו לישן, ובא אליהם הח"ט ושאל להם מה
עשה, והשיבו הנה בשל כה הסבל ובזאת וכואת עשינו, ואמר להם תדעו
יטבזה הפסדרתם הראש שלכם (היאנו שנגור שיסתלק הח"ט נ"ע) אך זאת
הורחותם שבעל עת שייהי טהורתם בין החסידים והמנוגדים יהי יד החסידים
על העלינה.

אחרי כל הדברים האלה לא נשקטה המלחוקה, ואש המחלוקת בערה בער,
עד זמן רב, והר'ק חור על איזה זמן לעיר ועלחאב, ואחיך חור לפינסק, והי'
כצפור נורדת מקנה.

כח עברו עלי' ימים של צער, עד אשר הש��ה ה' וראה בעני, וריחם עלי'
ונתן בל' אנשי עיר באדריתשוב לקראו אותו לכחן פאר במחנס, כתור' אב"ה
להורות אותם דרך התורה והמצוות, שם היה במנוחה והשקט נдол, וככבודו ואחכומו

אמנם נמצאה הרבה אנשים אשר רוח ה' וקדושתו התגננס בסבב, וידיע שלבכבר את הרה"ק הניל לעומת זה נמצאו הרבה אנשים אשר חלק לבכבר מאות גותלבש בהם החשפן אשר התקנא בו, לצערו ולרדפו בכל מה דאפשר.

ודין נגע עד לבבו והחליש דעתו, וקילקל הרוחה מהשבעותיו הטובות והגבבות ננדיע, ומכופר מוקני הביעש"ט בפי אנשי פיעבו של מ"י שיטמע דבריו תורתו מפין לא נשכח מפניו כל ימי חייו, (עד שאחוייל בני דערובין דנ"ד) משה בין דמפי הגבורה גמר מיסתיעא מילתה, וכן אמרו עליו שבעת היותו בצעלהוב זכרו כל אמריו פיה ונפסק בשנסע משם, ועי' משיב מעןין הלישת דעתו הרה"ק מקאמארנה בהקדמה כי לחומשיים.

הכמי הדור אשר ידעו והכירו רום ערוכו המה ראו בן תמהן, אין ירחבו אנשים בנפשם עוז, להלון עליו ולצערו בחנם, והרה"ק בן הנעם אלימלך כתוב להם תשובה על שאלה זו באפקות אביו הרה"ק מלזענסק וולה"ק ניק הגייני ישם נאמך לשאלת את פי הקדוש אדוני אבוי ומורי נ"י וכו' ניזון מהמלוקת שנתעורר בעור'ה על הרב האי גאנן החסיד המפורסם האברד"ק זעלחאכ נ"י שאלתי את אאטץ נ"י והשיב לי מה וזה הדוש אכלכם כבר הי' לעולמים דבריהם כאלו מצינו אברהם אע"ה שהפיל אותו נמרוד לכבחן האש וכו' אהא על המבוכחה הזאת, ראה עם מי מתקוטטים אהא על נפשינו בודאי אלולי זאת איזן כל אומה ולשון הו יבולין לשלוט לנו מהמת גודל התפלות שלחם במחשובות קדושות, וכו' ע"ש כי העתקתי רק תונגע לענינה. בין החלקים והמתננדים שלו, הי' גם הגאנן ר' עזיאל טייליש זצ"ל מה"ס עין הדעת טוב וש"ס, שיעב או סמוך על שלחן חותנו בכפר קרוב זעלחאכ, והי' מצער אותו בכמה עניינים, ופ"א אמר לו הקדושת לוי, כי יספר ואת לרבו המגיד הקדוש נטעניריטען, ואו נשתקוק הגן זעיז הניל להזכיר את הרוב המגיד ונסע אליו, ובאשר בא אליו הוביחו המגיד זיל מאד על אשר הוא מצער את תלמידיו בחנם, והודיע לו גודל טעה קדושת לוי, ומני או נתקרב אליו ולא חוסף עוד לדאגו.

ובאשר תקפו עליו מאוד רעות ורדיפות אנשי עירו, הוברה ליסע מישם וכאשר נסע מהעיר הרהיל לשורקה, והוא באקדתו ובוישר לבבו, בראותו Zah, פתח ואמר "אני גוזר שלא ישורף העיר כי' שלא ישנו הנגהנותי", וכן הי' עד שנתה תרכ"ה שמשינו ונפל שרפה ברוחב העיר (כ"ב לי הנאברד"ק סעראנק). בשנות תקל"א נתקבל לאב"ד בעיר פינסק, על מקום הגאנן בעל תורה יקוטיאיל, וגם שם לא הינה יהו מעבודתו הקדושה, בהתחזקות והתלהבות עצום, וربים שתו מימי הגאנמנים, וננהנו מונעט יו' קדושתו, וגთהטמו לאור תורה, ובאשר כתוב תלמודו בזיכואה רביה ח"ב, זיל אחר שדבר מהרה"ק ממעריתש זי"ע "איך אני לא זכתי לראות המעין הניל ולשות ב贇מא את דבריו ביא מהנדר המתפשט מהמעין זה וחי לנחל שוטף אצל תלמודו חק' שהייתו אצל הרב הגאנן הקדוש המפורסם מיה' לוי יצחק נ"י פ"ק פינסק והיירוי אצל ומן לא כביר וראותי אותו אור בדור בשחקים מופשט ומודבל מכל עניין גשמיות ודבק בדקות נפלא בכוננות המצוות ותפלתו נשמעת למרחוק". והיה נסע בפעם בפעם לרבו לשאות בצמא דבריו, ולשאוב ממעני תורהן. אבל גם שם לא ישב בשלהו, והמת המתננדים בערחה מואה, ודרפהה, וביזווה, וצערוהו, אבל הוא בענותוניה, קיבל הכל, ולא ריב את ריבא, וכndoע שכן הי' דרכם של תלמידי רבני הביעש"ט להיות סבלניים, והם כי המתננדים

אותו לישע מатаה ע"כ הפתיר את הדבר אבל הניע לו מוח ענן ויסורין והי' לבו סר נועף ופנוי רעים וכאשר ראה זאת חותנו שאלת מהזע פנק רעים ואינם בתmol שלשים, אולי חלט לך איזה דבר לא טוב הניד נא לנו גנטיב אותה וחשיב לה השבתה עלי שהנני צדיק, ובכל לילה חולם לי כי אני צדיך ליפע להדריך מרווזועל, האין זה הלום רע, וחותנו בשפטו זאת, שלח אותו לוזען ונתקרב להדריך שבעלך זיל.

הרוזק הרור"ש הנ"ל לך אותו ביהוד עם המגיד מקאנין, והחוזה מלובlein לחוב המגיד הkowski ר' דוב ממיעוריטש ז"ע, ואו נתקרב מואוד למגיד הקיווש ממיעוריטש ונעשה לאחד מגדיי תלמודיו המצויניות, ושאב ממעני תורה, וכל דברו, כל شيء, כל התנה, שיצא מפ"ק של הח"מ שמר בטשנות והי' אצל יקר מאד, והי' מתינו עבאו עד הכלית בונתה וש"ב אדמור' הרה"ן ציסו"ע מ"ה דוד משה מטהארטקוב וצלהה"ה, סייר אשר אצל הרה"ק נברודיטשוב ז"ע הי' פנק רשום כל דבר ודבר משיחות הולין ששתע מרבי האגיד הנחול ממיעוריטש ז"ע והי' מתעצם תמיד להבין עטוק כוונת כל דברו ודייבורו. בשנת תקכ"א נתקבל הגירוש הניל לעיר שניאורוא ומילא מקומו הרב ר' לוי יצחק, והנס כי לא רצה בתקלה להשתמש בכתרה של תורה, אבל יعن כי חותנו ירד ממצבו, ע"ב בוקשה מאתו אשתו קיבל עליו משלחת הרבנות.

בשנת תקכ"ה נתקבל לך' זעליחוב על מקום הגאון ר' נפתלי הירץ טרגליות בהגאון ר' אביגדור מרגליות חתן הר' הירוש וויטשס נאפקתא המוכבא בש"ת נו"ב האהעיז סי' ס"א, בשם בן דורתי, כי אבי הנוב' הר' יהולה הי' בן הר' הירוש וויטשעס.

והנה תחלוכתינו ורכינו בקדושים נפלאו מאד בעיני אנשי עיר וועלחוב, וכאשר ידוע שהי' מלא רשבוי אש שלחבת יה, ובפרט בעת עבודתו ותפלתו התעצלם בהתלהבות נחל ונורא עד למאוד, וצעק בקהל רם מטעקי לבבו התחזה אשר נמס לב כל שומע, ורבים השיב מעון, כי בראותם תפארת קדישתו אין הוא דגוך ומוקשור תמיד לחוי עילמיים, ותורתו ועבדתו הם חייו ותענונו אז נשרשאה אהבת ה' נס בלבכם, ואדריך דورو אמרו שיש לו נשמת התנא ר' עקיבא, נ) שאמרו עליו (ברכות דלא' כשהאדם הניחו מתפלל בזויות זו מצאו בזויות אחרות, מרוב הבריאות והשתהווות. וכן בן היתה עבודה הרה"ק ר' לוי יצחק, בידוע ומפורסם. וכבר חורה לנו הניסון כי דעתה בנו' אדם משונות ומ"ג את אשר יבחר ויקרב האהה, יבוא רעהו וירחקו, כמו בן אם

יותר מלימורה ועייש (דף ח') שאמרו לעולם ידור אדר במקום רבו שבע' ששם עי' ב' קיים לא נשא שלמה את בת פרעה, מי ימנה דבריהם בשבח המנייע להרב, כי רבים הם, ואכמיל, ומינקורה זו אשקרף ע"פ אמוץ' ל' (ירושלמי פסחים פ"ז ה"א) כל תורה שנייה לה בית אב אינה תורה, כפי' הקרבן העדה, שלא קיבלה מרבותי, וכיינה את הרב בשם אב, כמו שמצוין (סנהדרין י"ט) דכל המלמד בן חכיו הביבו תורה מעה'יכ כאילו ילדו.

תורת יחזקאל, נ) וכרי' עקיבא שהי' אוצר בלום (ניטין ס"ז) והתקין מדרש הלכות ואגדות (שקלים ח') בין הי' הו שלם בכל ענפי התורה, ונכנס לפדרס בשלים ויצא בשלים כרעיך (הণינה י"ד), ועי' בהסדר לאברהם (מי' נכ"ה) שרעיך הי' בורא נפשות הגרים, וכן בן נס הוא עשה נפשות רבות, שהחוין למוטב.

מו"ה יעקב אבד"ק וייען נבד רביינו מהר"ס טרוטנברג), בן כי לי יידיין שב הנאון מו"ה יוסף אבד"ק סעראצק שי' ש"ז נודע לו בביבורה, ומקומל בפי נגיד הקדושת לוי שהיה הרור הטע"מ מנגנים וקדושים.

כארו בלבנון ישנה, אחריו הדברים האלה, נבוא לאאר פרטיא ימי הינבו, כפי מה שנודע לנו, הוא למד הוות אצל אביו הנאון זיל, כאשר קורא אותו בשש רבנו, ועוד בימי נעריו הי' לבו פרווה כפתחו של אלם, וربים מהנאים התפלאו על רוחב שבלו בינותו והריפתו עד שכתרו ועתרו אותו בשם העליוי מיערפלא, מפניו שלמד איזה ומון ביערפלא הסמוכה להוסקאב, והרב ה"ג המפורס שוויה מו"ה אברהם סג"ל איטיננא ג"י מודקלא, כי לוי, שאבוי הנהיך מו"ה מאיר נסע לעיר יערפלא לדרוש ברופאים אודות הלוין אשר תקפה עליו ונפער שם, והשערה, שאנו נשאר בנו הקדושת לוי.

בשם למדו, וייען כי למד שב, ע"כ קרואהו ע"ש העיר החוא. ובספריו קדשות לוי התינה. בסופה מביא ביאור על הגי דכורות (דף ט) אמרו לי' איתן לירא בדברא וכו' שאמרו בימי יולדתו נראה מוח שעוד בימי יולדתו החל לדירוש ע"פ דרכי החסידות — ובזה יתיישב לנו מה שמצוינו איזה פעמים בקדשות לוי מוכיר תורה ה"ג, ואינו קוראו מורה ע' בפי' נח שאלו הדברים כי' עוד מטעם געשה תלמוד אצלו, ודבורי נשמעו אליו ע"י תלמידיו.

ובאשר יצא שמו להלה, או לקחו להtan הנביר הקצין הצדיק מו"ה ישראל טמשחת פרץ מלוברטוב, עברו ברגו הבתולה המהוללה ט' פעריל, ושם בבית חותנו הוטף לך, והבמה על המכתרו ולמד תורה בדיבוק הכריים קדושים וטהורים, את הרב הנאון הבודש מו"ה ישגר בער זצ"ל אבד"ק ולאטשוב מוחים שערת בת עני, ומברר צדק עה"ת, שהי' התן דודו, אהוי התונן, תורה"ג ר' צבי הירש לבית פרץ, ובהקדמת הפמ"ג לסת' רב פנינים מאביו הנאון ט' מאיר מ"ט מק' לברטוב החoir לשבה את שני האחים הנ"ל עס' כי אהיהם הנוטרים וויל' אדוני אבי וכו' הי' יוישב בשבת תחכמוני בקייק לוברטוב קהלה השכבה, מספיקים לו ולישיבתו טים ומוזון ובתוכם ארבעה אחיהם מחשובי ארין הגבירים וראי' ה' מו"ה משה ומו"ה ישראל ומו"ה יונגה, ומו"ה צבי הירש והברישו ממונם ללימוד עם תלמידיהם הגנונים וכו' ע"ש ומילא מובן כי במקומות תורה ונדרלה כוה הי' יכול להוציא בטחנותיו הנעלות טבח אל הפעול, והתרועע או נט' עם עס' בעל הפמ"ג, ועם הנאון ר' ישראל אבד"ק רוצזועל שהי' התן דודו מו"ה משה הנ"ל, ועם הנאון ר' יואל המובה בס' תשואת הן, ומפני רוכח השיבות הטע"מ המצויונים שהי' בעיר הניל'. היהת נקראת בשם ירושלים הקטנה.

הצדיק זהה אשר לנדרות נוצר, לא הסתפק א"ע בחילימוזים וההשנות שרכש לו שמה, ומאוד נכסוף ונשתוקק לקבל תורה והכמתה מפני גדול וקדוש, ואשר אותה נפשו, נעשתה, כי ביום החם נשמע שם הנאון הקדוש הרבי ר' ש' זי' מניקעל שפוגר שהי' אז אבד"ק רוצזועל, ושמעו החוב הניע נס אלו ונתואה ב') מאור לראות אותו פא"פ, וייען כי ידע כי וותנו לא יעוז

תורת יהוקאל. ב) זקני הקדוש זי'ע נתכוון לקיים מצות רoil עשה לך רב (אבות פ"א) שיש בונה הוצאה וגואיל (רכות ז') נדלה שימושה של תורה

לא אוסף עוד כי יצר לב האדם רע מוגנווּרוֹוי כי ע"י יצחיר הוא תungan, ע"כ. שם, (פ' וישלה) בוחל "בשם אדוני אביו מורי ורבי זצוקל" עם לכה גרתוי פירשׂיו ותירוג מוצאות שומרתי הודיע לו זאת דרבינו זל אמרו שישלה לו לחניד וייה לי שור והמור שלא יקנא בו שלא נתקיים בו הברכות מטל השמים ומישני הארץ שוה אין לא מטל השמים ולא משמני הארץ כדי שלא יאמר עשו דמחייב טעמא לא נתקיים מהמתה שלא שמר התורה והברכות לא ניתן לו רק על מנת שיקיים התורה כפי רשי' בפ' תולחות בפ' והוא כאשר תריד וכוי' להה שלח לו שטרו'ג' מוצאות שמרתוי ואעפ' לא נתקיים הברכות ע"פ' שומרתי התורה א"ב אין לך לנטר שגאה על הברכות וקיל'.

שם (פ' בהעלותך) בוחל "שאבוי מורי זל אמר טעם נכוון מפני מה על כל החטאיס מביאים בתרחלה החטא א"ב העולה ובחתא א"ז תרחה העולה ואח"כ החטא א"ב אמרין בני מישל לטלן שבאים לוציאו נבנש פרקליט התחלה לוציאתו ואחרב מביאין לו דורון, והחטא א"ב הפרקית לביר ולבזות את השיות ואח"כ הדuron הוועלה שבולו כליל והוא דורון ואין מכפה והקשה א"ב זל הלא העולה נ"כ מכפר על המחשבה כידוע, אך בכל העברות אין הקב"ה מצרע מהשבח למעשה ואני אדריך בפרה, אבל בע"ז המחשבה מצער למעשה וצריך בפרה, לואת בע"ז העולה התחלה שמכפר על המחשבה שקדמתה למיעשה עכ"ל, ודפיה ש"י.

עוד חביא בשמו פרפרת נאה בקדושת לי תנינא, על השם דמנילה, (דייב ע"א) שאלו את רשב"י מפני מה נתחיבו שונאים של ישראל שבאו הדור וכו', וודשים עליו בראשו בעס א"א פנזה הנאון זצ"ל, ובכופו מתוב, ע"כ דברי א"א מיז הנאון זל ורפה"ת, וגם נבדז הגה"ק מורה מאיר זצ"ל בריש פבוז כהו תורה חביא בשמו פילול נחמד לישיב ש"י הרכבת שפקה בה דשותה בשבת הייב משוב נטילת נשמה לבה ומפני ארוכותם קשה לי להעתיקם, ודיס הדברים האלה להיעיד על תוקף גדוילו וווע שמלותו בהרזה ויראה, בהלה ואנדה.

הנאון מורה מאיר הניל הי' בן הנאון מורה משה מואמושטש, ע"י בשם הגוזלים הח' שבי בוחל "חרב מורה מאיר, גאון גהול ומפורס בדורו אבד"ק הוסקאב בן הנאון המפורס בדורו מורה משה וכו'" ובכ' אנשי שם סי' תי"א מזכיר את הרב ר' משה מואמושטש ב"ר יודא זינדייל שהי' רב בלוב, וחנ' מסעיראצק נ"י כ' בחוספות, שעוזא אבי הג' מאיר מהוסקאב, ואין הדבר ברור, כי אין לו סמק ומוקר.

אשת הג' מאיר אמו של הקוזשת לי, היהת הרבנית פ' שרה סאסיא, היא הייתה הבוגנית וצדקה מפורסמת בכשרון מעשייה, והיתה מגען המהירוש"א, ונבדת הנאון ר' משה מרגליות (* אבד"ק טרינגראד).

והי' נבד השור וטפער גודל ליהודים, מורה יצחק מואלקיווא (בן הנאון

ועפי' הבוגנית בעוזה ר' ר' שאמר (ברוכות דף ה) להאי שופרא רבל' בעפרא קא בכינא, שנטקשת המהירוש"א דאן יתכן שצדייק ר' יוחנן יבכה על השוערא החטמי ע"ש, אבל לפ"ז הניל א"ש, שכבה על העדר הנוף, שנור ל' תפארת, והבן. *) הג' משה מרגליות ה'י אביו ישל הג' יוסק אבד"ק יאולאוזין אבוי הג' צבי, הראשון אבד"ק הניל אבי הנקיך בעל מאיר נתיכים, ולכן קורא הקורתה לוג' בהטכטמו, ע"ס טair נתיכים את המחבר בשם נדו'ז.

תפארת בית לוי

תולדותיו קורותיו ותווך קדושתו של אטו צדיק, ב"ק זקנין
הגאון הקדוש המפורסם מורה ר' לוי יצחק אבד"ק
ברדייטשוב זצ"ל ז"ע.

צדיק בתמר יפרח; ובבוד קדושת זקנין הרבה הנודע
בשבח תפארתיה, רבנו רבינו לוי יצחק זצ"ל, נולד בעיר הוסקאב, מתי נולד(*)
לא נודע בברורו, וידין שיב' הרב הגאון היישן מוה' יוסף לעוננטשין אבד"ק
סעראצק שי', כי שגראה שנולד בין שנים תפ"ח לת"א, וידידי שיב' הרב
המאהיג מווינקא ב' לוי שנולד בשנת הת"ק, ולפי מה דמרגלי בפומא דאניש
מה שאמר בפה קדרשו, בכואו לעיר ברדייטשוב, בשנת תקמ"ה, «באו לנו לבאן
בנין מיה, מיה לסייעה, ואני בן מיה שנה, ונם הענה מיה, ונחנו מיה».
זודקה יותר הדעה, שנולד בש' ת"ק.

בימים ההם, ורוח השטש או רשעת הימים עתרת הבארה ישראל בע"ש
טוב מטבעבו זיע, זקנין, ובעת לודתו של זקנין הרב ר' לוי יצחק הניל החל
ב', פגימות להלמורי קדושיםין יין, ומגדות נתן להם, ואמרה דעת כי בעת
באח לעילם נשמה קדושה שתהרי למולין יושר על בני ישראל.

ויען כי רזיל אמרו (מנחות דף נ"ג) אי בר אבהן ובר אורין איי ויאי
ובכימות (דף ס"ד) אמרה אינו חומר חפלת צדיק בן צדיק לתעלת צדיק בן
רשע, הרי כי צדיק בן צדיק גערין ונתקדש יותר מצדיק בן רשע, لكن טרם
אציג לפניכם תמנת אותו צדיק המלאה זיו והדר אודיעכם מי היו אבותינו
קדושים, ולשלמות המלאה, אשש לפניכם גם אותן רשותים קלים מפרש
נדולתם ועוצם קדושתם, אשר נודעים לנו.

אבינו היה הגאון המפורסם בדורו מורה מאיר זצ"ל אבד"ק הוסקאב
(סמוך לעירולוב בנאלצ'ין) אשר בכבודו התמידו צאצאיו והוכינו אותו
לשבח, ובנו חתם עצמו המוד בהסכמויות, בחגנון ר' מאיר, ובפסיו קדושת
ליו היבא דברי תורה בשמו, ולגណד חיבת הקדוש, כי הבאים עלי מארוד דב"ק
אשר הם יקר החיציות, שנשארו לנו לפליית מורי תורה, הגני
לחיצים זה, ואקווה כי בזה יהי נינה לאנשטו קדושה, וימלין טוב בער
בי קיימרו מהאה"ה (שיה"ש ק"ד) חביב שפתינו ישנים, וכברוזל (בבורות דל"א)
ובמהדריש"א (יבמות דף צ"ז) מפרש מאזיל במובנים הפחות, כי אין רחוק מין
השבל כי השפתים גם כי מונחים כרבבי אדמה דובבים עיי כה המועורה.

הורת מאיר, בקדושת לוי (פ' נה) כתוב בוחאל' שאמר בבוד אדוני אבי
מוריו ורביו ח' את ריח הניהוה כי שחריר מהיכן בא הניהוה, הוא מהמת
שאדים יש בו יציר א) ואעפ"ב כובש את יצרו ועובד את ח' גל בן ויאמר ח' כי

*) ועי' נאמר "בגיקותי לא דברנא בסיבותי דברנא" (תענית דף ב' ע"ב).
שם שעבר עליו בימי הורפו לא נודע כי.

תורת יהוקאל. א) עדין אמר המגיד הנadol והק' ממזריקש זיע, תפארת
נופא שהנוף הוא הנתון תפארת להאדים, ששומר תורה אף כי נתון בנוף חומרין.

חמדה גנואה בכתי וה שנימ רבות, הוא קונטרס נחמה, כולל הי"ת בדור פוד"ס מכ"ק הותני זקנינו הרב הנ"ק המפורסם מו"ה ישראל זצ"ל אבד"ק פיקוב וברידיטשוב וטורתו ז' הורתה שעשווי יום ים, ורויתי נפשי מנועמה וטובה.

רכות שבעה לה נפשי בשיחות נעימות, מליצות ישנות, הידושים נפלאים, ומעשין נוראים מכ"ק ה"ז הרב הנ"ק המפורסם מו"ה לוי יצחא ז"ע אבד"ק ברידיטשוב, אשר ראיינו מפורסם בספרים שונים, ושמעתינו מפי אנשי נאמנים, ובפרט מפני ה"ז הרב הצדיק הקדוש מו"ה פנהם זצ"ל מ"ק נינגרשט, ומואוד חשקה נפשי לראותם מסודר דבר דבר על אופניהם, כדרך ספרי התולדות, ואת אשר אתה נפשי ראותי והנה נעשה בידי בני הבן יקיר לי ילד שעשוים, נחמד ונעים, העילוי המפואר במעלות ומדות רמות, מוכתר בכתור תורה ובכתר שם טוב, פה מפיק מרגנליות, טעין המתגבה כשי"ת מתחי יחזקאל שליט"א. יתרוך שמו של הקב"ה بعد החסד אשר עשה עמי להראות לי את לטובה בני בורי, ועמוקי לבבי אתחנן לה' צורי וגואלי שיעזרני לנדיו ברב העונג, ולשטווח בגודלה, וגם משאר בני הירקות והנהדרים זרע ברך ה' מושרים לקבל תורה והכמה, יעוזני נא ה' על דבר כבוד שמו ובכבוד אבותוי הקדושים לנדים כלם ושיתעתלו בתכליות השלמות ברוחניות וגופניות ישמעאו حقן ושביל טוב בעיני אלקים ואדם.

בימים האלה נתעוררתי ברגש קודש להציגם לאור ולהפין ע"פ מבל אורים של שני מרגנליות טובות האלה ובחויתו עסוק במלאכתי מלאתה הקודש השבטי דרכו וראיתי כי לעת כזאת נמלאו מאה שנים מעת גוועה האר"י ה"ז הגה"ק מרן ר' רוי יחזקק נבגע"ע ואמרתי ברוך ה' אשר הנחני בדור אמת למול חסד של אמרת עם נפש ה"ז הגה"ק ז"ע להוועה צורה בצרור החיים—והחיים יתנו אל לכם קדושת מפעליו ויזכרו אותו ואה מעשייו, ובפיהם תחלתו תמיד יהיה, כי למי כל חמאת ישראל אם לא אלו נשיא אלקים בתוכנו, וכי מהו שר ונDSL ליהודי, אשר כל יישעו כל הפצוי הי' לנצלם ולנשאמם, להוותם עם קוש לחם כל חיים. ואני הפלח כי כשת שאנחנו לא שבחנו בו ובורנו חקוק על זה לבינו, בן גם הוא לא ישכח בנו ויזכרו אותנו לטובה ולברכה וויתרו גם עתה להשיות בעבורנו, וימליך טוב בעדנו.

והנני בה במודים דרבנן, להודות לה' بعد הסוף שעוזרנו להדריפס הספר הזה ולראותו כלול בהדרו, בן יעוזני ה' להתחיל ולסיים גם הספרים הנשארים הנמצאים ת"י בכתי, [ובгинיהם גם עוד מהדורא תנינא מכ"ק ה"ז הגה"ק מכ"ד ומabortivo ה"ק] מתוך הרהבה, כי ירחיב ה' את נבולו בכל טוב, בעישר ואושא, ויראו שונאיינו ויבשו כי אתה ה' עורתני ונחמתני, ולא תמוש התורה מפני זרעך ורעד עדר עולם, וייחיו דשנים ודרעננים, מושלים ומואשים, יהיו תפרות לאבותנו ה"ק, ולכל ישראל, ואך טוב והסדר ירדפני כל ימי חי אכ"ר. ב"ה בראשית השנה שנת ועתר יצחק לה לפ"ק

שלום גוטמאן הרב ואב"ד דקע"י ביאמי (רומניין)
בהרונה"ק מו"ה ישראלי בהרחה"ק מו"ה אר"י ליב מסדילקוב בהרחה"ק ר' אברהם בהגה"ק שר התורה מו"ה צבי הירש ראש ישיבה בקאיישוב, ונכדนานן ישראלי וקדושו הבעל שם טוב ממעובדו ונכבד הרה"ק ר' דוד בן מרנא ורבנא ר' יהושע העשיל הלוי איש הוויז'ן, ונכבד הרה"ק המפורסם מוהריך מנהך נהום מטשרנוביל זכות כל האזכורים יגן עלינו ועכ"א ואמן.

הַשְׁעָרֶל לְהָ צְדִיקִים יָבֹא בָּהּ

ס פ ר

תפארת בית לוי

זה ספר תולדות אדם גדויל וקדוש, ד"ה כבוד קדושת
חו"ז הרב הנanon הגדול האמתי, איש אלקים, אספקלריון
המאיר, רשבנה"ג, נודע ומפורסם בשם טוב, בקש"ת אדמור

רבי לוי יצחק זצלה"ה ז"ע ועכ"א

שהיה אבד"ק בברדייטשוב יצו.

מח"ס קדושת לוי.

ונלה אליו ספר נחמד ונעים

תורת ישראאל

כולל חיות בפרק"ס. מאה כ"ק בנו חוו"ז הרב הנanon הקדוש,
שכל צח ומצווחצה, המפורסם לתהלה, בקש"ת
מן רבי ישראאל זצלה"ה ז"ע ועכ"א.

שה"י אבד"ק פיקוב. ואוח"ב. מטלא. מקום אביו ה'ק'
בברדייטשוב, מח"ס חולדות יצחק בין לוי עה"ת.

הווצאים לאורה בעוה"ת. שלום גוטמן

האבד"ק יאסוי במלונות רומעניאן.

נדפס בשנת עתרת שנת טויבך לפ"ק.

יְהִי הַשָּׁעָר לְהַצְדִּיקִים בְּאַתָּה

סְפִר

תִּפְאָרָת בֵּית לֹוי

זה ספר תולדות אהרון נדול וקהורש היה כבוד קדושה
חוץ חרב הנאן הנגיד האמתה איש אלקיין אספרקלריין
המאירה ישכבהם נדע ומפורסם בשם טוב בקש'ת אדרמור

רבי לוי יצהך נצלחה זיע ועבוי'

שהיה אבד"ק בברדייטשוב יציר

מח'ס קדושת לוי

ונלה אליו ספר נחמד ונעם

תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל

בכל חי'ת נפיד"ס מאי' כי' בנו חוץ-הרוב הנאן קדושה
שביל צח ומצווחה המפורסם לתקלה בקש'ת

מן רמי' ישראל נצלחה זיע ועבוי'

שהי אבד"ק פיקוח ואחיך מילא מקום אבטו דק

ברדייטשובי טה'ת תולדות יצחק בן לוי עהה

הוינאים לאורה בעוה'ת שלם גוטמן

האבד"ק יאסוי במדינת רומעניאן

נדפס בשנת ע' ט ר' ת' שנת טבתך לפ'ק

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BM
755
L44G8
1909

Guttman, Shalom
Tif'eret bet Levi

26

